

ANATOLIJ SZTASZJ

ZÖLD ÚTVESZTŐ

ANATOLIJ SZTASZJ

ZÖLD ÚTVESZTŐ

FANTASZTIKUS REGÉNY

MÓRA KIADÓ – KÁRPÁTI KIADÓ

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Анатолій Стась: Зелена пастка
Веселка, Київ, 1972

Fordította
RADÓ GYÖRGY

MIKLOSOVITS LÁSZLÓ
rajzaival

Megjelent a Móra Könyvkiadó (Budapest)
és a Kárpáti Kiadó (Uzsgorod, Ukrán SZSZK)
közös gondozásában

© Radó György, 1974
Hungarian translation

ISBN 963 11 0142 8

ELŐSZÓ

A képernyő hirtelen elsötétült. A hívószámok tábláján kigyulladt egy aranysárga négyszög, melyben villanásszerűen ugráltak a piros számjegyek. A távhívó dallamos zümmögése hallatszott, de nem érdekelt, milyen kombinációnál áll meg a számok tánca – bizonyos voltam benne, hogy egy pillanat múlva meglátom Erzsit.

De... nem Erzsi jelentkezett.

A képernyőt majdnem teljes egészében a Vörös Nyúl szeplős arca töltötte be. Szeme hunyorgott. Felugrottam az ágyról, tekintetem rámeredt a sárga számjelzőre. A számok immár mozdulatlanul álltak, egy bonyolult hívójelet mutattak, amelyet nem ismertem. És máris a Vörös Nyúl hangja töltötte be a szobát:

– Henyélsz, komám, alszol? Elég a lustálkodásból, kapsold be azonnal a tévékészülékedet!... Megint rólad szól az adás, te pedig... A V-H-301-L csatornát állítsd be! Újabb jelenetek *A dzsungel tragédiája* című sorozatból! Az Orion-műholdon át veheted. No, kapsold már be, ne bámészkodjál!

Ujjam gépiesen nyúlt a V-H-301-L jelzésű gomb felé, a fal nyomban eltűnt, olyan lett, mint egy óriási ablak, s ebben az ablakban zúgó-zsivajgó őserdő tűnt elő. Majmok szemtelen visítózása, makogása hatolt be a szobámba, és szinte megsiketített a szokásos csend után. Be rég nem hallottam ezt a sivalkodást!

A fákról sűrű lián csüngött alá, odalent dús fű hullámozott. A majmok éppen megpillanthattak lent valamit, mert hirtelen elnémultak, majd mintha eszüket veszítették volna, úgy rebbentek, rohantak szerteszét. Végül a fütengerből előbukkant egy fiú borzas feje. Riadt tekintete feszülten figyelte az előtte elterülő tisztást. A fiú – már kitaláltam, hogy saját magamat látom – egy kis, ezüstszerű tárgyat tartott, mely olyan volt, mint egy csődarab.

Két ember lépett ki a tisztásra. Elnyűtt öltözetet viseltek, barna sapkájukat mélyen a szemükbe húzták, magas csizmaszáruk olyan volt, mint a vadászoké, a csizmájuk csupa sár. Az első volt a fiatalabbik, arca napbarnított. Megpillantotta a fiút, és visszahőkölt, majdnem ledöntötte lábáról a társát. Amaz – tagbaszakadt, esetlen alak, kigombolt zubbonyban – úgy lesett körül, mint akit üldöznek. Kezében kurta csövű géppisztolyt szorongatott. Amint pillantása a fiúra esett, verejtéktől fényes arcán rémület futott keresztül. A két ember meggörnyedve rohant hanyatt-homlok visszafelé, egy vastag törzsű, terebélyes fa védelme mögé.

Kezem itt a szobában közönyösen fogta a szék támláját, továbbra sem mozdult, amott azonban, az ötméteres filmvásznon villámgyorsan fölemelte azt a fémtárgyat, mellmagasságig. A zöld bozóton vakító fény villant fel. A tisztás fölött rózsaszínű légroham csapott keresztül. A hatalmas fatörzs, amely mögé azok ketten elbújtak, mintha iszonyú erő hasított volna beléje, megrendült, és recsegve-ropogva ledőlt...

A tévében mindez alig két-három pillanat alatt zajlott le. Vörös Nyúlra pillantottam. Lelkesen meresztette szemét a saját tévékészülékére – valahol messze tőlem és messze a szobámtól, bizonyára több ezer kilométerre a városunktól. Hívószámának kombinációja tanúsította, hogy nagy köztünk a távolság.

– Hé, Jacques, figyelj már ide! – kiáltottam. – Hol vagy te most?

– Hallgass, Ihor! Ne zavarj! – intett le, – Csak nézzél, figyelj... Mi a fene, majdnem ráléptél egy krokodilra!

– Hagyd már! Honnan hívsz?

– Hazulról. Itt Rióban szörnyű záporok tombolnak. Ki se dughatja az orrát az ember... – Ebben a pillanatban Vörös Nyúl ábrázata udvarias mosolyra derült. A képernyőn meghajolt, és így szólt: – Jó reggelt kívánok, senhor!

Kis híján hangosan elnevettem magam, de még idejében hátranéztem. Mögöttem ott állt

Szinicja professzor. Amióta gyógykezelés alatt állok, arcképe nemegyszer jelent meg a napilapokban és folyóiratokban. Vörös Nyúl is felismerte a professzort.

– Hát ez mi? – kérdezte a professzor. – Én belemegyek, hogy lazítsunk a kúrán, engedek a sírásodnak, könnyögednek, egy percre bekapcsolom a videofonl, hogy láthassad Erzsit, és végre megnyugodjál, és erre a kedves kislány helyett ez jelenik meg a képernyőn... Hé!... Kicsoda maga, fiatalember, miféle országból hív? Hogy került ide? – harsogta a professzor, és a képernyő felé lépett.

Odakacsintottam Vörös Nyúl felé, s közben magyarázkodtam:

– Csak véletlenségből történt, Volodimir Sztepanovics! Lehet, hogy Erzsi nem kapott kapcsolást, ő pedig bekapcsolódott a szabad csatornába. Hadd mutassam be: ő az én Jacques barátom Rio de Janeiróból.

A professzor bozontos szemöldöke alatt arcán mosoly jelent meg.

– Tudom már, tudom. Nem első ízben próbál hozzád férközni ez a Jacques onnan Rio de Janeiróból. No, fiúk, hát beszélgettetek, viszontláttátok egymást, most azonban elég! – A professzor könnyedén biccentett Vörös Nyúl felé. – A legjobbakat kívánom, fiatalember!

– Bocsánat, professzor! Csak még két szót. Te Ihor, a hívószámom ott van előtted a számtáblán, írd föl magadnak. Hívjál, amikor akarsz. Gyógyulj meg minél előbb! Üdvözlöm Erzsit. Baráti mancsszorítás, te lajhár!

A videofon képernyője fokozatosan elsötétült, s ismét homályos fehéren csillogott. A tévékészüléket is kikapcsoltam. eltűnt az erdő, helyén a szoba megszokott fala látszott.

A professzor szemöldöke ravaszul összehúzódott.

– Miért nem élvezed tovább *A dzsungel tragédiáját*? Az imént még nagyon tetszett neked. És nem is csupán neked. Ez a Jacques ott Rio de Janeiróban szinte odatapadt a képernyőre. És egyáltalán, a tévézés ellen nincs semmi kifogásom. A videofonnak azonban a közelébe se menj, mert ha bekapcsolod, akkor a képernyőjére egymás után odatolakodnak nemcsak azok, akiknek ott a helyük, hanem azok is, akiknek semmi keresnivalójuk sincs ott. Megtiltom! Micsoda? Máris felhúrod az orrod? No persze, ezt elfelejtettem... Fogsz beszélni Erzsivel, fogsz... Egy óra múlva. Őt most az igen tisztelt fő-fő sebész úr vizsgálja.

– De hogyha...?

– Semmi de! A második műtét sikeresen zajlott le, hiszen tudod. A lánynak most módszeres tornagyakorlatokat kell folytatnia, hogy a karja megerősödjék. Ami téged illet... nos, a te programod egyelőre változatlan marad. Csak pihenés és pihenés. Olvasnod szabad egy keveset. És gondolkozhatasz. Ezt megengedem. A hasznos gondolatok még senkinek sem ártottak, még az olyan filmhősöknek sem, akiknek betörött a bordájuk.

– Már megint a bordám! Hol van már az?! – Majdnem felugrottam. – Volodimir Sztepanovics, én becsületszavamra... Nekem semmim sem fáj... Hát miért tartanak ilyen sokáig ágyban? Nézze, milyen szép idő van, én pedig... még a pajtásaimat sem láttam.

– Nocsak! Hogy én ágyban tartom... Nem kell túlozni, barátocskám, ágyban már rég nem fekszel. Még légy egy kis türelemmel! Aztán majd én magam kergetlek ki az utcára. De nem kell elsietni. És akkor majd egyenesen a röplabdapályára rohansz ki a szobából.

Még felborzolta az üstökömet, aztán kiment az ajtón.

Az ablak tárva-nyitva állt, s a város csöndes lélegzése áradt be rajta a szobámba. A szomszéd épület tetején elterülő virágszönyegről illat szállt felém. A tetők és teraszok fölött, a kék égbolton zajtalanul, mint a lepkék, suhantak a légítaxik, s törzsükön, szárnyaikon játékosan kergetőztek a déli nap sugarai.

Gondolataimba merültem.

A zöld útvesztő... Rádióhullámokon röpült róla az első hír, egy kis hajóról, amelyről alig tudott valaki. Számptalan rádióállomás vette az üzenetet. Még ugyanaznap legalább tíz ország esti lapjai harsogó címekekkel jelentek meg. A szenzációs hírre az emberek különféleképpen reagáltak. Némelyek vállat vonva kijelentették, hogy egy pihent agyú rádióamatőr értelmetlen

tréfáját fújják fel; mások azt hitték, hogy a brazil vagy a paraguayi újságírók színes fantáziája csapongott. Amikor aztán a helyszínen készült fényképek és filmfelvételek is szétrepültek a Föld minden sarkába, akkor valóságos vihar tört ki. Amikor pedig a sajtó közölte azt a néhány szót, amit én mondtam *a konténerről* – Latin-Amerika meg az Egyesült Államok számos pontján igazi pánik tört ki.

Akkor én már újra odahaza voltam. A bemondók és hírmagyarázók sok nyelven reggeltől estig folyton csak az én nevemet ismételték. Arcképem megjelent a napilapok hasábjain meg a folyóiratokban. A panorámatévé filmvásznán naponta vizsontláthattam önmagamat. Még valami venezuelai cég hűsítő italainak palackjain is ott díszelgett az ábrázatom.

Néhány szemfüles amerikai rendező még egy tévéfilmet is kifundált ezzel a címmel: *A dzsungel tragédiája*. Az első adást azzal fejezték be, hogy engem elevenen befalaznak egy kősziklába, majd rövidesen sugározni kezdtek egy második részt, egy harmadikat, egy negyediket, egy ötödiket. Megirigyelhetett volna az elmúlt évszázad bármelyik kalandfilmhőse. A valóban megtörtént dolgok a tévéfilmen olyan valószínűtlen jelenetekkel váltakoztak, amelyektől a nézőknek égnek állhatott a hajuk. Szinicja professzor e képek láttán kezdetben csak zavartan krárogott. Később aztán egyre gyakrabban vettem észre, hogy csúfondáros tekintettel méreget. Az elnéző gúny azonban fokozatosan eltűnt a professzor arcáról. Amikor *A dzsungel tragédiájának* következő részében a filmvásznon villámgyorsasággal kezdtek egymást váltani a felvételek, a professzor haragosan jelentette ki:

– Mennyi trükk! Mennyi hamisítás! Nem is olyan naivak azok, ahogyan némelyek gondolják! Tudják, mit csinálnak, messzemenő céljaik vannak...

Nem állíthatom azt, hogy rögtön megértettem, mire gondol Szinicja professzor. Csupán később, amikor már a könnyökömön jött ki a folytonos „Ihor Vovcsenko... Ihor Vovcsenko... Ihor Vovcsenko...” – csak akkor tűnt föl nekem egy meglehetősen különös körülmény. A külföldi sajtóban, különösen nyugaton, rólam folyvást teli torokkal harsogtak; Erzsiről, bár csendesebben, de ugyancsak sok szó esett, ezzel szemben azokat, akik ellen mi a dzsungelben harcoltunk, minthogyha valaki szántsándékkal a háttérbe toltta volna. Még alig egy hónapja, hogy Brenndorfot, Knossét és Fräulein Trudét bűnösöknek, gonosztevőknek, erdei kalózoknak nevezték – most pedig egyre kevesebbet említik őket, vagy éppenséggel teljesen hallgatnak róluk. Vajon miért? Hát nem ez a három személy volt az, aki sosem sejtett katasztrófát akart zúdítani az emberiségre?

Ezért határoztam el, hogy mindenről beszámolok. Elmondom úgy, ahogyan igazában történt, nem teszek hozzá, de nem is hallgatok el semmit.

1. FEJEZET

ÚJ VENDÉG A „KASTÉLY”-BAN

Nagy, kissé zöldesszürke szempár: ez volt az első, ami feltűnt nekem, mikor megláttam őt. Egy héttel az után jelent meg a kastélyban, hogy rádiósunkat, a cseh Kupickát hirtelen elküldték Brazília fővárosába orvosi kezelésre. Idős ember volt ez a Kupicka, a szívével támadt baj, megmutatkozott az itteni éghajlat hatása.

Elképzelhetetlen hőség uralkodott. A veranda bambusztetején szinte áttűzött a nap. Senhora Rosita szólította Catultecét, s az öreg indián barátságos mosolyt vetve felénk, indult a hívásra. Hamar rendbe is hozta a nagy ventillátort, amely az előző nap estjén, nem tudni, miért, abbahagyta a forgást. A villanylegyező, ahogy ő nevezte, újra verdesett a szárnyaival, de a mennyezet alól hús fuvalom helyett csak száraz, forró légáramlat érkezett.

Mi hárman – Vörös Nyúl, a kis Mero, aki senhora Rositának volt a lánya, meg én – az ebéd végén eleinte még megpróbáltunk jólnevelten viselkedni, csak ültünk, a térdünkre terített szalvétákkal, és még csak rá se néztünk egymásra. Ez azonban nem tartott sokáig – mindössze addig, amíg oda nem osont, és az asztal alatt kényelmesen el nem helyezkedett Mero kedvence, Csavargó, a lompos kutyus. Jacques, akinek Mero adta a Vörös Nyúl nevet nagy füléről meg vörös aranyként csillogó hajáról, egy szalmaszálat talált, és lopva csiklandozni kezdte Csavargót. A hőségtől eltikkadt kutyus, mely lábainknál már el is aludt, most álmában mulatságosan kapkodott lábával a tolakodó „légy” után. Mero lejjebb csúszott a székén, és öklébe kuncogott. A szalmaszál ebben a pillanatban érte el a kutyus fekete orrát. Csavargó ijedten felmordult, talpra ugrott, és keringeni kezdett, el akarta kapni a saját farkát. Mero felvisított és toporzékolt, az ananászlevet tartalmazó köcsög az asztalon felborult, s az illatos nedű szétömlött a hófehér abroszon...

És ekkor a verandán megjelent senhor Augustino. Egy tizenhárom év körüli kislányt vezetett kézen fogva. A kislány fekete szemüveget viselt, melynek tüköruvege a fél arcát eltakarta, rövid szárú, szürke nadrág volt rajta és ugyanilyen színű ujjatlan blúz, lábán tarka mintás indián mokasszin. Kurtára nyírt lenhaját szinte fehérnek láttam.

– Ismerkedjetek meg egymással. Ez itt Erzsi – szólott senhor Augustino, és kockás zsebkendőjével megtörülte a homlokát.

Vörös Nyúl meg én, ahogy illik, felálltunk. Az ismeretlen vendég néhány szót mondott, de nem értettük.

– Mit mondott? – kérdezte sűgva Vörös Nyúl.

– Nem tudom. Bizonyára köszönt – feleltem én is halkán.

A kislány leült egy fonott szék szélére, és levette a szemüvegét. Még soha életemben nem láttam ilyen nagy és ilyen zöldesen csillogó szempárt. A lány tekintetében ugyanakkor volt valami nyugtalanító: szokatlanul komoly, talán fáradt is volt a nézése, sőt – mintha szorongást is láttam volna benne.

Azt gondoltam: „Bizonyára most érkezett Perába, És úgy látszik, messziről jöhetett. Még sohasem látott őserdőt, nem sütött rá ilyen nap... Szokatlan neki, nem találja a helyét. Érdekelne, hogy hová való.”

Saját tapasztalatomból tudtam, milyen hatással van valakire, ha első ízben találkozik ezzel a vidékkel, az itteni körülményekkel. Amikor két hónappal azelőtt apámmal először léptünk a repülőtér kiszikkadt, drótszerűen kemény fűvére, Pera közelében, a várostól keletre, akkor bizonyára az én arcomról sem sugárzott boldogság. Akkor úgy éreztem, hogy körülöttem minden: a repülőtér narancssárga ötszőge, az épületek, az emberek, akiket ott láttam, de még fölöttünk az égbolt is, mindez egyszer s mindenkorra belesüllyed, belevész az erdők végtelen és egyhangú zöldjébe, amelyek minden oldalról körülvették, szinte elnyelték. Repülőutunkon

a gép szalonjában a dzsungel izgatta a képzeletemet. De amikor földet értünk, és szinte belevesztünk az őserdőbe, ott, a repülőtéren, kicsinek és magányosnak éreztem magam. A körülöttünk elterülő vidékről már sokat olvastam: zöld óceán, amelyet a Vachuayo folyó szel keresztül – a könyvekben mindez csábítóan regényes volt, csupa titok meg csoda. Közről másnak láttam az őserdőt: a zöld homály csodálatosan érthetetlen világának, áthatolhatatlanul egymást a fonódó növénytengernek, mocsarak, fanyarul csípős kipárolgások, ijesztő éjszakai hangok birodalmának. Még be sem hatoltam ebbe a világba, még csak a lehelete csapott meg, és máris ólomsúllyal nehezedett rám tehetetlenségem, erőtlenségem érzése...

Emlékszem, senhor Augustino engem is éppen így, mint most Erzsit, kézen fogva vezetett ide, a bambusztetős verandára. Én is köszöntem akkor. Anyanyelvemen köszöntem, megfélekedve arról, hogy azt itt senki sem érti. Egy mozgékony, karcsú kislány, akit szinte feketére égetett a nap – ez volt Mero –, angolul kérdezte egy vörös hajú kisfiútól, hogy mit mondtam én. A vörös felhúzta az orrát, és ezt mormolta: „Azt mondta, egész életében soha másról nem álmodott, mint arról, hogy egyszer veled fog találkozni.” A fekete kislány csengő hangon felkacagott, és felém nyújtotta meleg fogású, erős szorítású kezét.

Meróban vidám, huncut jópajtást ismertem meg, nem is szólva a velem egyidős Jacques-ról, aki ugyancsak mindig törte valamin a fejét, és látszott rajta, mennyire örül, hogy én is megjelentem a „kastély”-ban. Még aznap megtudtam, hogy Jacques hazája Brazília, Rio de Janeiro város, apja mérnök egy gyárban, ahol műanyagot gyártanak, anyja dalénekesnő, híres művésznő Senhora Rosita pedig nem más, mint Jacques nagynénje, anyjának a nővére. A fiú egész nyárra érkezett ide hozzám, és úgy érzi már magát a „kastély”-ban, mintha otthon volna.

Persze semmiféle kastély sem állt Pera város környékén. Jacques meg én tréfából neveztük el így Rosita asszony rezidenciáját. Az emeletes, régi épület valahogy egy olyan várra emlékeztetett, amilyenek a hajdani művészek metszetein láthatóak. Ez a ház Perától két mérföldre, a folyó partján, sűrű park közepén állott. Azt is elmondta nekem Jacques, hogy ez a település a családi birtoka volt senhora Rosita néhai férjének, aki a helybeli gimnáziumban természetrajzot tanított. Négy évvel azelőtt hunyt el, a kis Mero már alig emlékezett az édesapjára. A megboldogult férj rokonai ugyan hívták az özvegyet, költözzön kislányával hozzájuk Bolíviába, ő azonban nem akarta elhagyni azt a földet, ahol született, és ahol egész addigi életét leélte. A „kastély” úrnője és Jacques édesanyja indián születésűek voltak, a cajao törzsből származtak, amely valamikor nagy és hatalmas volt, és messze nyúló erdőterületet mondhatott magáénak a Vachuayo bal partján.

Senhora Rosita házában szállt meg annak a tudományos expedíciónak a „vezérkara”, amelynek élén az én apám állott. Jacques nagynénje a földszinti szobákat engedte át nekünk. Tágas épület volt, bőven találtunk benne helyet, az öreg Catulcece mindent tisztán és rendben tartott, senhora Rosita pedig igen-igen ízletes ételeket tudott főzni, jól tartotta a ház lakóit. Még az örökösen zsörtölődő, elégedetlenkedő kanadai Tim Wilder is, apám helyettese, aki nagyon kiváló szakember volt, az utóbbi időben már ő sem emlegette „ezt az isten háta mögötti, elátkozott helyet”, és nem sóvárgott már szüntelenül a maga torontói otthona, otthagytak lakása után.

Meg aztán a „kastély” távol esett Perától, annak szűk utcácskáitól, kopott házfalaitól, zajos piacától. Az expedíció tagjai, ha az őserdő sűrűjében és mocsaraiban tett kirándulásaikról hazatértek, ebben az épületben úgy érezhették magukat, mint egy meghitt otthonban, ahol senki sem zavarja őket munkájukban, és nyugodtan feldolgozhatják összegyűjtött anyagaikat. Még a hőség elől is találtak menedéket pihenésük óráin, mert közvetlenül a közelben hömpölygette hullámait a bővizű, széles Vachuayo.

Haj, a Vachuayo!... Éjszakánként ködtakaró fedi, fövényes homokpadja, öblei fölött alagútként borul össze a trópusi őserdő áthatolhatatlan zöldje. Az újonc azonban jobb, ha közelébe se megy a folyónak. Megérkezésünk után még aznap este kimentem a partjára Vörös Nyúllal. Egy szempillantás alatt ledobtam cipőmet, és már-már nekifutottam, hogy fejest

ugorjak a vízbe. De egy lépést se tehettem, amikor Vörös Nyúl óvatosságból karon ragadott. Egy ággal megbökdöste a talajt, és a földből vékony, hegyes pálcikák bújtak elő.

– Az arayahal – magyarázta új ismerősöm. – Az a szokása, hogy belefúrja magát a nedves parti homokba. Ha aztán rá találsz lépni egy ilyen pálcikára, úgy átszúrja még a cipőd bőrtalpát is. hogy a lábad három napig cipó nagyságúra dagad, és a falra másznál kínodban.

Aznap este sokáig nem jött álom a szememre. Az ablakon át lobogó fényű csillagok néztek le reám, de csupán egy csoportot ismertem fel közülük: a Dél Keresztjét. Azokon a hűvös lepedőkön feküdtem, amelyeket Rosita asszony terített az ágyamra, és visszagondoltam a mi városunkra, szinte hallottam, amint az emberek a mi nyelvünkön beszélnek...

Az a város, ahol addigi életemnek összes tizennégy esztendejét töltöttem, szintén folyóparton fekszik. Csakhogy a mi folyónk egészen más, mint a zavaros sárga vizű Vachuyo. A mi lakásunk ablakaiból messzi szétterülő fények látszanak, ezek éjnek idején összefolynak a csillagokkal, az egész szemhatárral, s mint szikrák miriádjai, tükröződnek vissza az áttetszően kék vízben. Nálunk az épületeket hajnaltájt könnyű ködfátyol borítja, melyből, amilyen mértékben emelkedik feljebb a napkorong, úgy bontakoznak ki fokozatosan a házak körvonalai, mintha mesebeli óriások lépnének ki a ködfátyolból. A nap sugarai először a tetők lapos felületeire hullanak és a teraszokra, melyek virágaik tarkaságával lángolnak fel, majd a nap lefelé önti aranyát, rá a mozgójárdákra, amelyek a város minden irányába szállítják a tarkabarka embertömeget. Az épülettömbök közti függőutak számtalan derékszögben szövődnek össze egyetlen hálózattá: valóban olyan, mintha egy óriási háló terülne szét a levegőben, amelyen megállás nélkül apró kabinpókok kúsznak. Egy ilyen „apróság”-nak bárki odaülhet a volánjához, még az olyan kislány is, mint amilyen Mero, mert ezeket a kabinokat engedelmes-okos automaták irányítják útvonalukon.

Mindent nap habzsolva nyelem le a reggelimet. Szobám ablaka az egész falat elfoglalja, látom, hogyan szállnak fel a tetőterekről, a tetősíadionokról és a tetőparkokból a légitaxik piros, kék, fehér és sárga pillangói. Elég, ha a társalgó ajtaja mellett megnyomom felülről a negyedik gombot, rálépek a sávos liftszőnyegre, és fél perc múlva már fent vagyok a tetőn. Ott pedig már vár rám egy olyan színes „pillangó”. Házunktól pontosan negyedórányi repülésre van az iskola.

A mi városunkat valamikor fiatalok építették fel, erre utal a neve is: Dnyeper-parti Komszomolszk. Apám gondosan őrzi az apró, elsárgult fényképeket meg a régi újságkivágásokat. Azok a cikkek furcsa, szürkés papirosra vannak nyomtatva, amilyent manapság legfeljebb a múzeumban lát az ember. A felvételeken négy- és nyolcemeletes skatulyaházak, úgy hasonlítanak egymáshoz, mint a tojások, szürke aszfalt, és a tetők fölött fémsörték: ezek voltak az első televíziós antennák. Az újságlapokon néhány megjegyzés, ma már alig olvasható betűk, kifakult tintával írva. Arról van szó bennük, hogyan építették a Dnyeper partján ezeket az alacsony épületeket fiúk és lányok a múlt század ötvenes és hatvanas éveiben. Nagypám is építette ezeket az azóta már rég lebontott házakat. Tizenhét éves volt akkor...

Szeretem a városunkat. Legjobban mindig az tetszett nekem, amikor apámmal kettesben fűrgén elhelyezkedtünk egy taxi átlátszó kabinjában, s én vezettem a „pillangó”-t át a Dnyeper fölött, majd az ártér fölött, hogy aztán a sztyepp kellős közepén érjünk földet. Hej, az a mi sztyeppünk!... Nyár idején délibáb lengedezik fölötte, az égen vércsék suhannak, s a néző előtt minden úgy fekszik, mint a tenyerén: ahova csak néz, mindenütt a sztyepp, a síkság, a nyájas égbolt, a nap korongja. Igazi távlat! S talán ezért volt az, hogy az őserdők bársonyos falát az első napokban szűknek, fojtogatónak éreztem...

Szorongó érzésem azonban nem tartott sokáig. Vörös Nyúl, de különösen a kis Mero hamarosan hozzászoktatott ehhez az új világhoz. Gyakran kószáltunk hármasban Pera város utcáin, be-belestünk a néptelen boltocskákba és a bárókba, ahol békésen szundikáltak a pincérek, megálltunk a zsibongó gyerekseregnél, amely a kis, szökőkutas medence körül gyűlt

össze, szemben az ódon katolikus székesegyházzal. Majd a város főtere felé irányítottuk lépteinket. Ott egy ősrégi kapu maradványain megnéztük a gránitba vésett különös naptárt. E mögött a kapu mögött kezdődött a piac: arcok és karok, tarka öltözékek és mindenféle furcsaság eleven, festői kaleidoszkópja. A földön sorban álltak a fantasztikus bálvá-nyok, madarak, négylábúak, melyeket fekete, acélkemény fából faragtak; a levegőben mézillat szállt, méhek zümmögtek; az agyagból égetett játékszerek és edények érintésre úgy csengtek, mintha porcelánból volnának.

A piacon Merót körülvették az indiánok, akik ugyanolyan nyugodtak, higgadtak voltak, mint az öreg Catultece. A szófukar, fekete hajú emberek szívesen vezettek el bennünket magukhoz az erdőbe, s ott illatos kakaóval, rőzselágon süített lepénnyel, fűszerezett, édeskés hússzeletekkel, mangógyümölcsrel és szárított hallal vendégelték meg. Néha még éjszakára is ott maradtunk az indián kunyhókban. A sötétben fellángoltak a tüzek, és megvilágították a bronzbőrű fiatal legényeket és a fehér ruhás leányokat. Halkan dalolták mélabús énekeiket. Reggel aztán valamelyik legény elkísért bennünket a „kastély”-ba, néhány mondatot váltott senhora Rositával, majd eltűnt. Később megtudtam, hogy a „kastély” úrnőjének számos rokona volt az indiánok között.

Előfordult, hogy mi magunk is, vezetők nélkül, elkószáltunk az őserdőbe, a bozótok közt áthatolva addig mentünk, amíg csak véget nem ért a korábban kitaposott ösvény. Az ágakon csoda tarka arapapagájok ugrándoztak, villámgyorsan röpdöstek felettünk játékos kolibrirajok, és eltűntek a neszekkel, madárcsiviteléssel teli sűrűben. A fákon majmok csaptak hangos mulatságot, majd messziről észrevéve minket, hirtelen elnémultak, és elbújtak a dús lombkoronába. Mero egyre-másra eltűnt valamerre, bebújt a bokrok közé, és kiáltásunkra nem felelt, hogy bosszantsa Vörös Nyulat. Amikor pedig ez megfenyegette, hogy többé nem viszi magával kirándulásra, a kislány hangos kacagással válaszolt. Mero soha egy pillanatig sem félt az őserdőben, hiszen ez volt a szülőházaja. Még azt a fát is megközelíthette, amelynek „palo santo” volt a neve. Ennek kérge alatt csak úgy nyüzsögtek a vöröshangyák, ezek a vérszomjas kis bestiák, amelyek mohón vetik magukat az emberekre. Az ilyen fák tövében még a fű sem nőtt. Mindenki nagy ívben kerülte el ezeket a fákat, Mero azonban, mintha mi sem történhetne vele, odafutott, megpaskolta a puha kérget, és amikor a fa törzséből ezer nyílason át kitódultak a hangyák, ő hangos kacagással visszaugrott.

Minden héten kétszer napkelte előtt ébresztett fel engem és Vörös Nyulat az öreg Catultece, és halászni indultunk: beültünk egy hegyes orrú, keskeny csónakba, s a tejszerű ködben elindultunk a Vachuyón. Beeveztünk egy álmatagon csendes öbölbe. Catultece fáklyát gyújtott, mi pedig halkan, óvatosan mászkáltunk fel-alá a parton, kezünkben kurta szigonnyal, figyeltük, nem suhan-e tova a vízben árnyékként egy harcsa gerince.

Amint múltak a napok, ezt a különös, idegen világot egyre kevésbé éreztem zordnak, barátságatlannak. Lassan tárult fel előttem, mint azok az éji virágok, amelyeket a folyóparti tisztásokon találtunk. Ha napközben haladtam el ott, észre sem vettem őket, mihelyt azonban beállt a szürkület, e virágok felébredtek, és lenyűgöztek mesébe illő szépségükkel.

Apámat ritkán láttam. Nyakig sárosán, tépett ruhában, borotvátlanul állított be olykor a „kastély”-ba. Két-három napig pihent, majd újra nekivágott a dzsungel – nek. Böven akadt teendője. Apám ugyanis az ENSZ élelmezési bizottságának vezető szakértője. Évszázadunk – a XXI. század – elejére a földgolyó lakosságának száma hirtelen megnőtt. Ezt minden iskolás gyerek tudja. Azt azonban már nem mindenki tudja, hogy mennyi gondot okoz manapság ez a körülmény a tudósoknak, a természetkutatóknak. Azon fáradoznak, hogy bolygónkon, amint apám szokta mondani: új élelemtartalékokat találjanak. És nemcsak a földön keresnek ilyeneket, hanem a föld alatt, a tengerekben, de még a légkörben is. Apám véleménye szerint a természet nagy bölcsességről tett tanúságot, amikor a dzsungeleket a hozzáférhetetlenség hírébe hozta – mintha előre tudta volna, hogy az emberek egyszer még igen hálásak lesznek neki ezért. Mintha a természet valamiféle titkos tartalékként őrizte volna legnagyobb kincseit,

s nem engedte volna, hogy az ember idő előtt elfecsérelje azokat. Most végre erre a korábban érintetlen „tartalékra” kerülhet a sor. Apámnak jutott az a feladat, hogy vezesse a kutatócsoportot, amely nyár elején Pera városkába érkezett. Az expedíció innét kiindulva kezdte áttanulmányozni a trópusi erdővidéket, végigkutatni a Vachuayótól délre elterülő dzsungleket, olyan részeken, ahol a talajt még nem érintette emberi láb.

Apám engem is magával hozott. Éppen egy esztendeje történt, hogy a Dnyeper-menti Komszomolszkban üres lett a lakásunk. Édesanyám, aki oceanológus volt, részt vett Földünk első tenger alatti településének berendezésében az Atlanti-óceánban, s ott vesztette életét annál a rettenetes katasztrófánál, amely öt kilométerre a víz felszíne alatt pusztított. Egy tűzhányó tört ki a tenger alatt, és megsemmisítette a Mélyvízi Kísérleti Állomás – közismert nevén: MKÁ-1 – teljes személyzetét és felszerelését.

Ezután már apám, midőn arról értesült, hogy huzamo? külföldi beosztást kap, nem akart engem egyedül hagyni otthonunkban, melyre gyászos szomorúság nehezedett. Én szívesen vettem részt az ismeretlen országba vezető messzi utazáson. Amíg az útra készültem, hosszasan böngésztem Latin-Amerika térképét, ujjammal kerestem rajta a titokzatos Seni-Moro országot. Apám aztán felvilágosított, hogy próbálkozásom hiábavaló, mert ez a fiatal köztársaság csupán nemrégén nyerte el függetlenségét, s a térképeken még nem szerepel. Maga a Seni-Moro név az egyik ottani ősi indián törzs nyelvén azt jelenti: „az örök erdő földje”.

Amikor megebédeltünk, senhora Rosita kézen fogta Erzsit, és bevitte a házába. A kis Mero kiöltötte ránk a nyelvét, és fél lábon ugrálva követte őket. Én is, Jacques is türelmetlenül lestük már, hogy megtudhassuk, kicsoda ez a zöld szemű kislány, hogyan és miért került a „kastély”-ba. Úgy tettünk azonban, mintha ez egyáltalán nem érdekelné bennünket, előbb a parkban csatangoltunk, majd leballagtunk a folyóhoz. Meredeken kanyargó ösvény vezetett a fővenyes partra.

Vörös Nyúl váratlanul felkiáltott:

– Egy hajó! Nézd csak, milyen furcsa hajó!

Nem messze a homokos lejtőtől, a fák tömör fala mögül egy fehér jacht bukkant elő. Már ritkaságszámba menő vitorlás-motoros jacht volt, nem pedig a ma szokásos szárnyashajó vagy kételtű csónak. Odahaza, a Dnyeperen ritkán találkozhat az ember ilyen vízi régiséggel, s e ritka járműveket olyan csodabogarak vezetik, akik sehogyan sem hajlandók beletörődni abba, hogy vitorla, hajócsavar meg a fából készült fedélzet – mind már régen a múlté. Ámbár ilyen „csodabogár” vagyok én is. A lélegzetem is eláll a gyönyörűségtől, ha a szélben csattog a vitorla, ha rugalmasan remeg a feszesre meghúzott hajókötél, s ha megérezem a nap melegétől áthevült kátrány és festék szagát. Nyáron, iskolai szünidőben a fiúkkal örömet készítettük fel új utakra a *Sirályt*, mely már régóta veteránnak számított a helybeli jachtklubban. Jachtunkon ilyenkor lecsurogtunk egészen a Fekete-tenger partjáig, Odesszáig, Ocsakovig, Szkadovszkig. A tengeren aztán tréfás versenyben alaposan ránk vertek a villamos hajók. Vitorlásunk mellett átlátszó víz alatti gondolák merültek föl, és mint a repülőhajók, úgy suhantak át a levegőn a hullámok fölött, hogy egy pillanat múlva ismét elmerüljenek. Mi azonban senkit sem irigyeltünk. Korunk kitűnő vívmánya a víz alatti gondola: bármely tutyimutyi, lusta alak közlekedhet vele a hullámokon vagy a víz alatt, akár összefont karral ülhet benne, még szundikálhat is, mert helyette mindent elvégez az automata berendezés. Bezzeg más az, megfeszíteni izmainkat a vitorláknál, tulajdon kezünkkel beindítani a motort, mezítelen talpunk alatt érezni a nedves fedélzet melegét, belélegezni a felfreccsenő sós cseppeket... Tökéletes gyönyörűség ez!

A Vachuayo sárgás hullámain sebes járású hajótest ringott. Ferdén nyúlt előre a kabin üvegfala. A hajóablakok sárgaréz foglalata vakítóan csillogott, a napsugarakat a parti sűrűség felé vetítette. Vitorláit be voltak göngyölve, motor halk zúgását hallottuk. A jacht most lassan

megkerülte a partfokot.

Lefelé rohantunk a vízhez. Vörös Nyúl torkaszakadtából ordított, s én is csatlakoztam hozzá, ugyancsak nem kíméltem a torkomat. Nyomunkban száguldott a bozontos Csavargó, s hol egyikünknek, hol a másikunknak lába felé kapott.

A jacht tatjában magas, szikár férfi állt, messzelátóval nézte a „kastély”-t. Kiáltásunkra hirtelen megfordult. Jól láttam napbarnított, száraz arcát. Már nem volt fiatal, keskeny bajsza ezüstös csíkként csillogott a szája fölött.

A tat mögött habzott, tajtékzott a víz, a kis hajó fokozta sebességét. A messzelátós férfi elmosolyodott, felénk intett parafa sisakjával. Ősz haját meglibbentette a szél. Egy perc múlva a part menti páfrány sűrű zöldsze már eltakarta a jachtot, csupán árbocának csúcsa látszott ki még a növényzetből. Majd az árboc is eltűnt.

– Különös egy hajó. De szép, ugye? – szólt Vörös Nyúl. Majd hozzátette: – Fogadni mernék, hogy ő ezzel a naszáddal érkezett.

– Kicsoda?

– Hát az a lány. Erzsi.

– Ez nem naszád. Ez jacht... És miből gondolod?

– Abból, hogy az utasszállító repülőgép csupán minden tíz napban egyszer érkezik ide. Tehát repülővel nem érkezhett. Csak jachton hajókázhatott ez az Erzsi. Senhor Augustino a parton találkozott vele.

Abba az irányba pillantottunk, amerre a hajó eltűnt. Egy elkésett hullám ekkor érte el a fövenyt, átcsapott a lábunkon, majd visszahúzódott a folyóba. Sejthettem-e akkor, abban a percben, hogy igen hamar roppant különös események fognak lezajlani, amelyek kapcsolatba hoznak engem a jachton álló ősz ismeretlennel, s megannyi váratlan és riasztó fejleménnyel járnak?

2. FEJEZET

AZ ÖREG CATULTECE ÉNEKE

Amikor az ösvényen a „kastély”-hoz közeledtünk, fentről még egyszer megpillantottuk a jachtot. Fehér teste már a folyó széles sodrában bukkant fel. Lefelé haladt a folyón, gyorsan távolodott.

A bozontos Csavargó meglátta az öreg Catultecét, és rólunk teljesen megfélemlítve, vidám farkcsóválással futott hozzá. Az öreg indián a meredély fölött állt, merev tekintettel figyelte a folyót, amerre a jacht már csak kis fehér vonalnak látszott.

Catultece mozdulatlan alakja mintha az égbolt gyémántos kékjébe lett volna belevésve. Ügyet sem vetett Csavargóra, amely odadörgölözött hozzá, majd két lábra állt előtte. A nap megvilágította az öreg indián arcát, Catultece a szeme fölé emelte kezét, úgy figyelte a folyót, egy pillanatra sem fordítva el tekintetét.

Amikor meghallotta lépteinket, hátrapillantott, szeme körül kisimultak a ráncok, de megszokott mosolygása elmaradt. Megragadta a vállamat, az épület felé fordított, és könnyedén előretaszított, gyorsan suttogva néhány szót a maga nyelvén.

– No, eredj már! – szólt rám csodálkozva Vörös Nyúl. – Azt mondja, hogy apád visszatért a dzsungelből...

A többit már nem hallottam, rohantam a parkon keresztül.

Apám a verandán ült. Nehéz bakancsokba bújtatott lábát előrenyújtotta. Jeges szódát kortyolgatott. Hátán felhasadt ingéből kilátszott napbarnított teste, s egy rózsaszín kerületű sebhelyen tapasz fehérlett. Vízről és naptól kifakult kék nadrágjának már rég nem lehetett felismerni az eredeti színét, s ugyancsak több helyen felhasadt – csak tessék-lássék varrta össze valami vastag szállal. Egész öltözéke megint olyan siralmas állapotban volt, amelytől senhora Rositát mindig az ájulás környékezte. Még nem volt ideje átöltözni és megborotválkozni, sűrű haja, mint valami sapka, hullott előre, szeme azonban jókedvűen csillogott, a legcsekélyebb fáradtságot sem mutatta, mintha csak könnyed sétáról tért volna az imént vissza.

Tanácsstalanul álltam meg a verandánál, mert egy ismeretlen férfit vettem észre odabent. Az ismeretlen az egyik sarokban ült. A verandát befonó zöld leveleken keresztül tört a nap sugara, a vendég arcára fényfoltok hullottak. Apám a megkezdett beszélgetést folytatta:

– Tehát megfelel önnek a szoba? Helyes. Elődjé, Kupicka a rádióberendezést is ott helyezte el, hogy minden, ami kell, kéznél legyen neki. Biztosíthatom önt, kedves Csanády, hogy a készülék most is kifogástalan állapotban van. Amit, sajnos, nem mondhatok el Kupicka egészségéről. Nem tudjuk, meddig tart az orvosi kezelés. Ön éppen a legjobbkor érkezett. Hálás leszek önnek, ha már ma megkezdí a munkáját, és veszi Tim Wilder hívásait.

– Készen állok, doktor.

– Wilder meg én felváltva dolgozunk az őserdőben embereinkkel. Naponta kétszer kell felvennie a kapcsolatot, hol velem, hol Wilderrel. A rádiókapcsolatok menetrendjét a szobájában találja. Van itt velünk egy öreg helikopter, néha úgy adódik, hogy szükség van rá a dzsungelben. Olyankor ön közli Augustinóval, a pilótával a csoportunk tartózkodási helyének koordinátáit, és ügyel rá, hogy ő késedelem nélkül elinduljon. A helikopter állandóan útra készen áll, a repülőtér pedig itt van, nem messze. Ennyit akartam mondani bevezetésül. No és még valami... Az, hogy most, az út után, először is pihenje ki magát. Minden egyébről majd holnap beszélgetünk. Egyetért velem?

– Ahogy parancsolja, doktor...

– Csak ne ilyen hivatalosan... Fölösleges. Itt mind barátai vagyunk egymásnak. Érezze magát otthon!

Az a férfi, akit apám Csanádynak nevezett, most felállt. Kerek arcának kifejezése mintha ezt

mondta volna: „Bocsásson meg, én itt új ember vagyok.” Majd a veranda lépcsői megreccsentek az új rádiótávírási tagbaszakadt testének súlya alatt.

– Egy pillanatra, kedves Csanády! – szólt utána apám, – Azt hallom, egy kislány érkezett önnel. A lánya?

– Az unokahúgocskám. Úgy alakultak a dolgaim, hogy el kellett hoznom magammal. De ha ön, doktor, nem tartja helyesnek...

– Szó sincs róla! Csak azt szeretném, hogy a kislány csatlakozzék azokhoz a gyerekekhez, akik itt laknak, senhora Rosita házában. Köztük van az én fiam is. Az ön húgocskájának itt most minden idegen, körös-körül csupa erdő, ősvadon. Az elővigyázatosság nem árt.

– Köszönöm, doktor. Majd szólok Erzsinek. – Csanády arcán mosoly suhant át.

Apámmal a park felé vettük utunkat. Az ablakból senhora Rosita még utánunk kiáltott:

– Hová, háová, uram? Önt most várja a meleg fürdő!

– Köszönöm, senhora! Fél óra múlva kész örömmel fogok alámerülni az önök csodálatos márványmedencéjében. Remélem, ezúttal nem találok ott kellemetlen vendéget...

– Ó, doktor úr! Még most is reszket a kezem, ha arra a napra gondolok. Ezt sose bocsátom meg senhor Augustinónak!

Hajaj, az roppantul mulatságos história volt! Történt egyszer, hogy Vörös Nyúl és Catultece nélkülem indult halfogásra. Én náthás lettem (életemben először), és a „kastély” úrnője nem engedett le a folyóhoz. Halászaik váratlan zsákmánnyal tértek haza: csónakjuk fenekén egy fiatal krokodil hevert megkötve. Abban a medencében helyezték el, amely az udvarunkon, a veranda mellett található. A víz azonban éjjel lefolyt valami résen, és a medencében csak egy kis tócsa maradt. Jacques kétségbe volt esve. Senhor Augustino megnyugtatta, hogy becementezi a nyílást, és addig is azt tanácsolta, a krokodilt helyezték el a fürdőkádban.

Jacques követte is a tanácsot. Balszerencsájükre senhora Rosita, amikor bement a fürdőszobába, nem gyújtott villanyt, csak elforgatta a forróvizet csapot. A leforrázott krokodil dühös, vad hangot hallatott, farkával teljes erőből csapkodta a kád falát, és kis híja volt, hogy meg nem harapta az asz-szony karját. A holtra rémült senhora sikolyaira összefutott mindenki, aki csak odahaza tartózkodott. Jacques szörnyen kikapott, a pilótát pedig úgy összeteremtette senhora Rosita, hogy Augustino mester napokig a szeme elé sem mert kerülni...

Dél felől felhő közeledett. A levegőt sűrű, fojtogató pára töltötte meg. Az esőnek rövidesen le kellett zúdulnia, hogy valóságos özönvízzel áraszsa el a földet. Az itteni eső úgy ömlik megállás nélkül két hétnél is huzamosabban, hogy az őserdő óriási területeit süppedős, áthatolhatatlan ingovánnyá változtatja.

Apám észrevette Catultecét. Megállt, figyelte.

Az öreg most ott ült, ugyanazon a helyen, ahol nemrég még állni láttam, a meredély szélén, a folyó fölött. Átkarolva térdét, lassan ingatta testét jobbra-balra, és hosszan elnyújtott dallamot énekelt, olyant, mint azok az énekek, amelyek a cajao indiánok falvaiban hallhatók. Vörös Nyúl ott ült mellette, időnként egy-egy kavicsot hajított le, és figyelte, hogyan hullik a vízbe. A zápor előtt a Vachuayo sötét színt öltött, fekete felhők tükröződtek benne. Apám intett Jacques-nak, hogy ne zavarja meg az öreget. Catultece szemét lehunyva, zümmögve dalolt:

A zöld dzsungel gyermekei

mind-mind elpusztultak.

Életüket elvették

a halott emberek.

A halott embereket pedig haragunk elől

elrejtette a dzsungel.

Fojtott hangon énekelt az öreg, hangja mintha közvetlenül a melléből áradt volna szét.

*A zöld dzsungel gyermekei,
az elpusztultak gyermekei
emlékeznek mindenre.
A dzsungel csak hallgat.
Sűrűjében rejtőznek a halott emberek,
akik a gyászt okozták...*

Én még csak kevéssé értettem a cajao nyelvet, nem értettem meg mindent, ezért a dalt értelmetlennek, szavak önkényes halmazának gondoltam. Csodáltam, hogy apámat annyira érdekli a szöveg.

Az öreg elhallgatott. Válla fölött hátrapillantott, mintegy invitálva bennünket, hogy üljünk le. Apám cigarettával kínálta meg, és maga is rágyújtott. A szürke füst ott úszott a mozdulatlaná vált park levegőjében.

– Mondd csak, Catultece, miről szól ez a te dalod? – kérdezte apám. – Magyarázd el nekem, mit jelent a szövege.

Az öreg készséggel válaszolt:

– Segítek neked, hogy megértsed az énekemet, azért, mert figyelmesen hallgattad.

– Te halott emberekről énekeltél, akik gyászt hoztak a dzsungelre. Nem tévedek?

– Nem tévedsz. Az ének azokról szól, akik nagy szerencsétlenséget hoztak mireánk, pedig ők maguk halott emberek voltak. Ezek az én szülőapám szavai. Őt a mi törzsünk sok más emberével együtt távoli erdőkbe hurcolták el. Nem tért vissza soha.

– A halottak soha senkit sem képesek elvinni. Ezt te jól tudod, Catultece. Én is tudom. Még a gyerekek is tudják. – Apám a fejével felém és Vörös Nyúl felé intett.

– Igen, való igaz, amit te mondasz. A mi népünk hajdanán se hitt babonákban, és ma még kevésbé hajlandó ilyenekben hinni. De az én apám ezt mondta: „A fekete ruhás jövevények halott emberek, a gyászt ők hozták ránk, de azért hullák ők mégis.” Az apámat bölcsességéért tisztelték az emberek.

– És sokan voltak azok a fekete ruhás jövevények?

– Ézt nem tudom.

– Te magad láttad-e őket?

– Úgy láttam őket, mint most téged... Fegyverrel jöttek, felégették a kunyhóinkat, az öregeket megölték, a fiatalokat, az erőseket, de még a gyermekeket is elvitték magukkal a messzi dzsungelekbe.

– Fehér emberek voltak?

– Igen...

– És aztán? Aztán mi történt?

– A halott emberek nyom nélkül eltűntek. És nem voltak többé azok sem, akiket erőszakkal magukkal hurcoltak.

– Miért énekelted azt a dalt, Catultece?

Az indián sokáig késett a válasszal. Végül eltökélten így szólt:

– Tudom, hogy nem fogod nekem elhinni, de megkérdezted, tehát kimondom. Ma láttam egy halott embert. Ugyanazt az embert, aki sebet ejtett a testemen, sebet, amely ma is sajog, ha esik az eső. Erről a helyről néztem őt, ahol most ülünk.

Apámnak egyetlen izom sem rándult meg az arcán. Nyugodtan tekintett az öregember szemébe.

– Mondj el sorban mindent, Catultece.

– A halott ember fehér csónakban állt. A csónak nemrég hagyta el a partot. Fehér csónak, kerek üvegablakokkal, evező nélkül halad a vízen.

Jacques meg én összenéztünk. Apámnak meg sem mozdult a szemöldöke.

– Hány évet éltél te meg, Catultece?
– Azóta, hogy én megszülettem, a te országodban nyolcvanháromszor hullott le az a fehér hideg, amelyet a ti embereitek hónak neveznek, és amelyet én soha életemben nem láthattam.
– És hány éves voltál, amikor megsebesítettek?

Az öreg gondolkozott, majd így szólt:

– Tizenöt.

– És a fehér ember, az, amelyik rád lőtt, fiatalabb volt nálad?

– Tudtam, hogy ezt meg fogod kérdezni... Ő sokkal öregebb volt, mint én akkor.

– Tehát most az már közel lehet a száz évhez, vagy már be is töltötte a százat?

Catultece tagadóan rázta a fejét.

– Nem. Ő ma sokkal fiatalabb, mint én vagyok. Ő nem változott meg, hanem olyan maradt, mint akkor volt. Igen, ő volt azon a fehér csónakon. Akkor megjegyeztem magamnak egész életemre. Ősz a haja és a bajusza, csak a bőre sötétedett meg a mi napfényünktől. De megváltozni a legkevésbé sem változott meg, nem lett fiatalabb, és nem lett öregebb.

– Ez lehetetlen – mondta lágyan az apám. – Az ember nem ura az időnek, nem tudja megállítani az idő folyását, és nem őrizheti meg saját külsejét évtizedekig. Az évek mindig elvégzik a maguk munkáját.

– Ő azért nem öregedett meg, mert halott ember.

Csend állt be.

Apám arckifejezéséből nem tudtam megfejtetni, hogy mire gondol ebben a percben. Újabb cigarettára gyújtott.

– Ne vedd sértésnek, Catultece, de tévedtél. Előfordul az ilyen, valakit nem nézünk meg elég alaposan, meg aztán...

Az indián ránézett apámra, és elmosolyodott.

– A vén sas szeme nem ér fel a fiatal papagájéval, ugye, ezt akartad mondani? No jó. Nézd, ott a fenyven, a víz mellett egy letört ágacska fekszik. Látod? Mindjárt ott a kő mellett. Ugyan mondd meg, hány levél van rajta...

A part tövében, gránittöredékek mellett valami sötétlett. Megkülönböztetni azonban alig lehetett, hogy ágacska-e, vagy egyszerű fadarab, amelyet a hullám vetett partra.

Apám elismerte, hogy képtelen megszámlolni rajta a leveleket.

– Hat levél maradt rajta, a hetedik leszakadt – állapította meg az indián.

Vörös Nyúl azon szempillantásban leszaladt, majd visszatérve, az öregember lábához tette le az ágacskaét, Hat kis levél zöldellt rajta, a hetedik le volt szakítva. Az indián azonban még csak oda se nézett. Fekete szeme ebben a pillanatban valahová a messzeségbe szegeződött, a folyó túlsó partja felé, ahol erdők zöld bársonya terült el egészen a látóhatárig. Ott, a Vachuayo túlsó partján, valahol nagyon messze, szürke füst gomolygott az ég felé.

Az öreg felállt a földről, és megszólalt. Hangja elvesztette addigi nyugodt csengését.

– Nehéz ez a mai nap. A dzsungelben ember emberre emelte a kezét.

– Baru-orchete? „Beszélő füstoszlop?” Te elolvastad a jelzést, Catultece? – kérdezte apám, és izgatottan figyelte azt a vékony füstszalagot, amely felfelé nyúlt. – Sokért nem adnám, ha tudhatnám, hogyan sikerül ez nektek...

– Valamikor ezt nálunk már a gyermekeknek tanították. A cajao nép fiai csak akkor gyűjtanak baru-orchetét, amikor nagyon fontos dologról kell hírt adni. Ott most egy gonosztett elkövetéséről küldenek hírt.

– De honnan tudod, hogy gonosztett történt? Vadállatnak is áldozatául eshetett valaki...

– Nem. A baru-orchete ezt mondja el nekem: pirkadatkor egy fiatal embert találtak a dzsungelben, haldokolt. Egy gonosz ember támadt ellene. Azok, akik azt a tüzet gyújtották, nem tévednek.

Súlyos csöppek hullottak a fűre, a lombban zizegés támadt. Az eső zúgásán át meghallottuk senhora Rosita hangját. A kis Merót hívta be a házba. Egy pillanat múlva bőrig áztunk

valamennyien. Mintha maga a levegő változott volna vízzé, áradata rázúdult a dzsungelre, a folyóra, sűrű fátylában eltűnt a ház meg a baru-orchete füstje is, az indián törzseknek ez a titokzatos távirója. Már volt alkalmam füstoszlopot látni az erdő felett, de nem hittem el, hogy emberek ezen a módon közölhetik gondolataikat másokkal. Es most mellettem, ott a zuhogó záporban, állott Catultece, aki úgy tudott olvasni a dzsungel távoli füstjéből, mint ahogy más ember a könyvből olvas. Titkolt félelemmel és bámulattal pillantottam az öreg indiánra.

3. FEJEZET

APÁM A MÚLTAT FIRTATJA

A földet elárasztotta a víz. Zuhogott az eső éjjel-nappal, az áradat nem ért véget. Valósággal örvénylett a víz a „kastély” körül, kereste magának az utat a folyóhoz, elmosta a homokot, a fűvet, gyökerestül hordta el a parkból a bokrokat meg a kisebb fákat. A Vachuayo kilépett medréből.

Immár harmadik napja, hogy Vörös Nyúllal tétlenül ténferegünk az épületben. A trópusi eső fedél alá kergetett bennünket. Időről időre benéztünk a hallba, ott a tévéfal. Ámde senhora Rosita ezt lefoglalta magának valami szünni nem akaró hangversenyműsor vételével. Ifjú és kevésbé ifjú énekesek, ábrándos hegedűművészek, szimfonikus zenekar... Jacques reménytelenül legyintett.

– Felejtsd el, hogy filmek is vannak a világon. A nénikém a kasztanyetták csattogását meg ezt az egész adást fogja élvezni akár reggelig. Állandóan azt várja, hogy most lép a mikrofon elé az én édesanyám. Nénikémnek az a véleménye, hogy nincs a világon olyan hangverseny, amelyben az ő édes-kedves testvérkéjének ne kellene szerepelnie.

Az eső egyhangú zuhogását meg a haliból kiszűrődő csendes muzsikaszót olykor harsány kiáltás vagy féktelen kacagás harsogta túl: Mero jelezte ottlétét a ház különböző szegleteiből. Hol makacsul a nyomunkban járt, és követelte, hogy szórakoztassuk, sértődötten húzva el az ajkát, valahányszor megpróbáltunk elszökni előle – hol meg csak legyintett ránk, és folyosókon, szobákon át hajkurászta Csavargó kutyust, amely majdhogy eszét nem vesztette örömeiben, hogy beengedték a lakásba.

Erzsi szinte egyáltalán nem mutatkozott. Csak reggelinél meg ebédnél jelent meg, nesztelenül asztalhoz ült, és egy szót sem szólt. Néhányszor megpróbáltam szólni hozzá, ő azonban ilyenkor rádiótávírászunkra, Csanádyra pillantott nagy szemével, aki közömbösen ette a paradicsomsalátát – s a kislány csak kurta igennel vagy nemmel felelt, mást nem hallottunk tőle. „Nocsak, megjátssza a hercegkisasszonyt” – dünnyögte tányérja fölött Vörös Nyúl. Rádiótávírászunk pedig elmosolyodott, odahajolt Erzsihez, és halkán mondott neki valamit. A kislány lehajtotta a fejét, szájának sarka megrándult. „Mindjárt sírva fakad. Még csak ez hiányzott” – gondoltam. De tévedtem: eszébe se jutott sírni. Inkább felnevetett. Hát ez meg mi a csuda?

Apám bezárkózott dolgozószobájába; ennek a tágas helyiségnek a parkra néztek az ablakai. Régebben, még mielőtt mi ideérkeztünk volna, senhora Rosita valami ruharaktárfélét rendezett be itt, de aztán a szobából kihordták a ruhafélékkel teli öreg szekrényeket meg az egyéb fölösleges bútort s helyükbe került egy íróasztal, néhány karosszék meg édesapám táborigyágya. Apám itt dolgozott. A magas és súlyos ajtón egyetlen hang sem szűrődött kifelé. Én mégis tudtam, hogy ő fel-alá járkal odabenn, és szabatosan tagolt, rövid mondatokban diktáfonba mondja jelentését. Azokat a napló jegyzeteit rendszerezi, amelyeket az erdő sűrűjében, mocsarak között nagy hirtelenében vetett papírra.

Az én hálószobám e dolgozószoba mellett volt. Olykor éjszaka fölébredve, apám hangját hallottam a közelből, s még fel nem nyitva szemem, azt képzeltem, hogy odahaza vagyok, lakásunkban, az Első Úrrepülők utcájában, s hogy a fal mögött édesanyám szorgoskodik, most mindjárt vacsorához fog hívni bennünket, vagy bejön, és szól, hogy készüljünk fel esti sétára a városban, vagy pedig nevetve taszigál mindkettőnket a felvonóhoz, hogy egy perccel később ott álljunk negyvenemeletes házunk tetején, a napozóterasz meggyfái alatt, a tetőnket körülvevő kupola vékony, áttetsző hártájára mögül pedig a város fényeinek villózó füzére világít.

Anyám emlékeitől fájón szorult össze a szívem, ezt az érzést megpróbáltam elterelni

magamtól, és apám hangjára akartam csak figyelni... s ekkor olyan képek rajzolódtak ki előttem, amelyek addig nem léteztek, amelyeknek azonban – legalábbis apám és kollégái így tervezték – rövidesen valósággá kellett válniuk. A ködből egy híd vasszerkezete tűnt elő, s ez a híd a Vachuayo fölött ívelt át. A hídtól autópályák ágaznak szerteszét, utat törve a dzsungelben. Az úttalan sűrűben, ahol korábban még indián kunyhó sem akadt, zsibongó város keletkezett, messziről, még az óceánról is egész hajókaravánok érkeznek ide a Vachuayo hullámain, a repülőterekre óriás gépek szállnak le. A zöld végtelenség életre kel, a felébresztett ősvadon az embernek áll szolgálatra. Jó volna tudni, hogy akkor mi lesz az ősi Pera városkából. S hogy megmarad-e a folyó partján senhora Rosita „kastély”-a?

Vörös Nyúl kijelentette, hogy sakkozni óhajt, és azzal hengegett, hogy hajlandó nekem egy bástya és egy gyalog előnyt adni. El kell ismernem; jó játékos, nehéz vele versenyre kelni.

Felmentünk hát az emeletre, a könyvtárba. A ház néhai gazdája nagy barátja volt a könyveknek. Két mahagóni falú, tágas szobában bőrfotelok és kristálycsillárok s a mennyezetig nyúló könyvespolcok, melyeken glédában álltak a térképkötetek, a tudományos növénytani, állattani és földrajzi kiadványok sorozatai. Vastag papír, aranyozott kötés. Csupán egyetlenegy sarokban búslakodott magányosan egy kötet. Szerzője: Cervantes. Címe: Don Quijote. Odébb két-három verses kötet... Minden jel arról tanúskodott, hogy a gimnáziumi tanárt meg a feleségét egyáltalán nem érdekelte a szépirodalom. Hiányzottak a „kastély”-ból a szokásos filmotékák is. Csupán a sarokban álló kerek asztalon halmozott fel senhora Rosita egy csomó újságot meg számtalan fényképet énekesnő testvéréről, Jacques anyjáról. Ezeket azonban már rég végigböngésztük.

Egyszóval nem volt mit olvasnunk. Így hát csak azért mentünk föl Jacques-kal a könyvtárba, hogy a sakktábla mellett üldögéljünk. Néhányszor senhor Augustinóval is találkoztam ebben a szobában. Kiderült azonban, hogy pilótánk sem lelkesedik azokért a tudományos értekezésekért, inkább csak lapozgatott bennük, az illusztrációkat nézegette.

A sakktáblát nem találtuk a helyén. Eszembe jutott, hogy az előző héten Tim Wilderrel játszottunk le egy villámpartit apám dolgozószobájában. Én hát, míg Vörös Nyúl fent maradt a könyvtárban, leszaladtam a lépcsőn a földszintre, és halkán, óvatosan lenyomtam a súlyos ajtó kilincset.

– Megbocsáss, apa, egy pillanatra...

– Gyere csak be. Mi kell?

– A sakktáblát szeretném.

– Értem. Pocsék idő van. – Apám az esőverte ablakra mutatott. – Mi legalább biztos helyen vagyunk itt, de Wildernek és embereinek nehéz a helyzete a dzsungelben. Egy órával ezelőtt rádiótáviratot küldött, tudatta, hogy az a tájék, ahol most a csoportja tartózkodik, teljes ingoványtengerré változott.

– De hát miért nem tért vissza Wilder idejekorán embereivel ide a „kastély”-ba?

– A meteorológusok hibájából. Az esőzés két nappal korábban kezdődött, mint ahogyan jelezték. Ilyenkor záporban nagyon kockázatos volna a helikoptert a dzsungelbe küldeni. Tehát át kell vészelnük. Wilder nem először került ilyen helyzetbe...

Az ajtón kopogtak.

– Tessék! – szólt ki apám.

A küszöbön megjelent senhor Augustino. Első pillanatban meg sem ismertem. Csillogó fekete köpeny volt rajta, a lábán magas gumicsizma.

– Főnök úr! A helikopter indulásra kész! – jelentette esetlen meghajlással, és hátravetette a csuklyáját. Nem tudom, miért, de mindig „főnök úr”-nak titulálta az apámat, ezt kezdetben megmosolyogtam, de aztán hozzászóltam, és már nem is vettem észre.

– Köszönöm, senhor Augustino. Nemsokára megjavul az idő. Jó, hogy rendbe szedte a gépét. Ahogy áttör a nap, azonnal indulnia kell. Persze tudom, hogy ilyen időben nem nagy gyönyörűség a repülőtéren dolgozni. Egy kupica konyakot?

– Nem utasítom vissza... – A pilóta ledobta köpenyét. – Nem is eső ez, hanem istencsapása, nem éltem meg ilyent, amióta eszemet tudom. A városban majdnem térdig ér a víz, elöntötte az utcákat, sem jární, sem kocsival végighajtani nem lehet. Az országút tiszta lekvár. A terepjáróval alig bírtam idáig vergődni.

Apám már elő is vette a palackot meg a pohárkákat. Megkérdezte:

– Mi hír a városban?

– Mindenki csak egyről beszél, főnök úr, arról, ami a dzsungelben történt.

– Tudnak már valamit?

– A meggyilkolt ember testét tegnap szállították Perába. Két rendőr majdnem vízbe fúlt, mikor csónakjukkal átkeltek a folyón.

– Van már bizonyíték arra, hogy bűntény történt?

– Nem tudom. Ha az indiánoknak hinni lehet... A megölt ember fiatal legény volt, tizenyolc-tizenkilenc éves lehetett. Kiletét még nem sikerült megállapítani.

– Eszerint nem idevalósi?

– Ez a legkülönösebb, főnök úr. A galu indiánok törzséhez tartozott, erre vall egész külseje. Ez a törzs vagy tizenöt mérföldre lakik a várostól, a Vachuayo alsóbb szakaszánál. Ott két falvuk van ezeknek a galuknak, embereik mind jól ismerik egymást, úgy összetartanak, hogy szinte elválaszthatatlanok. Így szokták meg azóta, hogy sokáig ellenségeskedtek és hadakoztak a cajaókkal. A Vachuayo menti két falun kívül sehol sem élnek galuk. Nos, a rendőrök megmutatták a megölt ember fényképét a galu főnöknek, emez pedig kijelentette, hogy a képen látható fiatalember kétségkívül maga is galu, ő azonban sosem látta. Különös história. A fiúra cajao vadászok találtak rá az erdőben. Állítólag élt még, a halála előtt magához tért, és mondott is valamit, bár a szavai inkább fantaziálásra vallanak. A rendőrség közleményt adott át a sajtónak. Az újságokban rövid híradás jelent meg. Tessék, olvassa, főnök úr.

– Mondja csak el, hogy mi áll ott – kérte apám. – Én még mindig nem igazodom ki az itteni nyelvi árnyalatokban.

– Szívesen, főnök úr. A fiatalember állítólag ezeket mondta: „...Azért engedelmeskednek, mert a halál... Már hányszor történt, hogy mindnyájukat... Átkozott útvesztő! Ha tudtam volna, hogy ezek itt vannak... Csak nagyon óvatosan... Én elszöktem, de ők... Hosszú a kezük...” De egyetlenegy mondat sincs, amelyből valami biztosra lehetne következtetni. Elszökött. De ki elől? És miért?

– És maga mit gondol mindezekről, senhor Augustino?

A pilóta vállat vont.

– Nehéz itt valamit mondani, főnök úr. Lehet, hogy a fiú valóban lázálmában beszélt. Ha már az indiánok sem tudják megállapítani a gyilkosság körülményeit, akkor másvalakinek az aligha lesz lehetséges. Az itteniek, az őserdő lakói csodálatos érzékenységgel reagálnak a környező élet minden rezzenésére. Valamikor az indián ember ritkán tévedett, ha földjének titkait kellett megfejtene. Akkor az emberek beletartoztak a természetbe, a részei voltak, és pontosan megéreztek azt, ha valami akár a legcsekélyebb mértékben eltért a rendestől, a megszokottól. Még annak is, ha egy fa korábban száradt el, mint ahogyan a természet törvényei szerint pusztulnia kellett volna, az indián pontosan megállapította az okát. De a mi időnkben az emberek még ide, a dzsungelbe is elhozták ezt az ördögadta modern világot, melytől a szegény indián ember ösztöne tehetetlenné válik, és tapasztalata nemegyszer csődöt mond.

Apám nem válaszolt. Mintha azt hallgatta volna, hogyan kopognak az esőcseppek az ablakon. Egy újabb kupica következett.

– Indulni készül, senhor Augustino? Meg szeretném kérni, hogy maradjon még egy fél órát. A tanácsára volna szükségem.

– Rendelkezésére állok, főnök úr!

– Kérdésemet talán tapintatlannak fogja találni, de higgye el nekem, fontos dolgról van szó. Ön jól ismeri ennek a vidéknek a történetét?

A pilóta arca egy pillanatra feszült kifejezést öltött, szemében érdeklődés villant föl.

– Tudja, főnök úr, én jobban tudom azt, hogy miként kell a repülőgéppel startolni. Nagy tanulmányokat nem folytattam, nem törekedtem túlzott műveltségre. Repülőiskolát végeztem Lisszabonban. Ennyi az egész. Sorsom Afrikába vetett, aztán röpdöstem Közép-Keleten és Európában is. Ide nemrég tértem haza, úgyhogy egyben-másban könnyen tévedhetek. De itt nőttem fel, gyerekkoromat a dzsungelben töltöttem. Ha nem a történelmi hajdani korszakokról van szó...

– Nem, nem, senhor Augustino, a hajdani korszakokkal csak foglalkozzék más. Mi most a közeli időkről fogunk beszélgetni. Alig több mint fél évszázad távolába tekintünk vissza. Pontosabban: mi történt itt hatvannyolc évvel ezelőtt? Mit gondol, az itteni emberek emlékezete megőrizhetett-e valami szokatlan, tán éppen tragikus emléket abból az időből?

– Mire gondol, főnök úr? Földrengésre, kormányválságra, tűzvészre vagy a kaucsukrészevények árfolyamesésére? – Úgy látszott, a konyak egy kissé beszédesebbé tette a pilótát.

Apám elmosolyodott.

– Nem hinném, hogy a kaucsukültetvények tulajdonosai közt kitört pánik valaha is olyan izgalomba hozhatta az indiánokat, hogy még dalt is szereztek erről az eseményről. Már ami az emberi hősiességet, az emberek büszkeségét vagy fájdalmait vagy akár sérelmeit érintette: az ilyesmi könnyen hosszú esztendőkre az emlékezetükbe vésődhetett.

– A sérelmeiket? Azt hiszem, sejtem már, mire gondol, főnök úr. Az ön kérdése nyilván kapcsolatban állhat azokkal, akiket önök gyarmatosítóknak neveznek. Az én édesapám portugál hivatalnok volt az itteni közigazgatásban, tehát egy csavar a nagy gyarmati gépezetben. Személy szerint én ellene vagyok minden erőszaknak, minden embertelenségnek. Körülbelül abban az időben, ami önt érdekli, itt másfél év alatt négy diktátor váltotta fel egymást, és ki tudja már, hányan voltak öelöttük! Persze mindegyik valami erős támaszt keresett, valakinek a vállára próbált támaszkodni. Különbő korszakokon ezen a területen mi uralkodtunk, portugálok, majd jöttek a spanyolok, aztán voltak itt angolok, németek, sőt olykor még japánok is ellátogattak az itteni őserdőbe. Mindegyik a maga módján tört utat a dzsungelbe.

– Ezt tudom. Az itteni gyarmatosítók semmiben sem különböztek a híres Stanleytól, aki tüzzel és puskagolyóval tört utat az egyenlítői Afrikán keresztül, és akinek holttestek meg üszkös romok jelezték az útját – szólt apám. – Köztudomású, milyen kegyetlenül bántak a helyi lakossággal a különféle kalandor jövevények. Az arany, a gyémánt, az ólom, a ritka érc: ez az, ami ide csábította őket. Pedig a mostani Seni-Moro területén ilyesmi sosem volt található, de nincsen ma sem. Legfeljebb kaucsuk meg kávé. Mégis majdnem teljesen kiirtották az őslakosságot. Vegyük csak a galu törzset. Ön azt mondta, csak egy maroknyi maradt meg belőlük. Nos, azok, akik megmaradtak, nem azért tartanak úgy össze, mert a galuk valamikor a cajaók ellen hadakoztak. Amikor a baru-orchete füstje a puskákkal és golyószórókkal felfegyverzett új, hivatalan jövevények érkezését jelezte, a korábbi szerencsétlenségeikből okuló indiánok minden úton-módon igyekeztek visszahúzódni az őserdő mélyére, mégpedig zárt csapatban, mert megtanulták ezt az egyszerű igazságot: aki egyedül áll szemben az ellenséggel meg a dzsungellel, az biztosan elpusztul... Csakhogy, uram, eltértünk a tárgytól. Még azt lehetne, hogy én be akarok avatkozni az ön országának belügyeibe. – E szavaknál apám elmosolyodott. – Másról van szó. Nemrég hallottam egy indián éneket, s úgy éreztem, valami titkos értelmet rejteget. A dalok nem keletkeznek a semmiből, mindig eleven gyökerük van, akkor is, ha nem könnyen érthetőek, különösen az ilyen idegennek, mint én vagyok.

S apám mindent elmondott Augustinónak, amit Catultecétől hallott.

A szobában csönd lett. A pilóta gondolataiba merült, s az volt a benyomásom, hogy most jut eszébe valami fontos váratlan emlék, a titokról fellebben a fátyol, és én valami hihetetlenül érdekes dologról szerzek tudomást. De nem ez történt. Senhor Augustino félretolta székét, alakja most eltakarta az ablakot. Majd a szoba közepén megállva így szólt:

– Nem hinném, hogy Catultece meséket tudna kitalálni, de azért... Talán ön nem értette meg az öreget?

– Éppen arról van szó, hogy megértettem.

– Akkor érdemes mindent sorra véve tisztázni a történeteket.

– Természetesen. Mérlegeljük józanul a dolgokat. Kapcsoljuk ki a misztikumot, felejtjük el azt az embert, aki állítólag évtizedeken át változatlanul tudja megtartani a külsejét. Próbáljuk más oldalról megközelíteni az eseményeket. Mindaz, amit Catultece állít, hatvannyolc esztendővel ezelőtt történt. Az öreg most nyolcvanhárom éves, akkor tizenöt éves volt...

Önnek mit mondanak ezek a számok, senhor Augustino?

– Hm... Ezek szerint a második világháborút követő esztendőről van szó?

– Igen! Pontosan ide vezetnek bennünket a számok. És mit mond a logika? A fasiszta haderőket akkor már teljesen leverték, az emberiség történetének legsúlyosabb háborúja éppen véget ért. Béke következett. Nagy árat kellett fizetni érte: egész városok hevertek romokban, emberek milliói haltak meg. Öregek, fiatalok egyaránt átkozták Hitlert, a nácikat.

Nürnbergben már ülésezett a Nemzetközi Törvényszék, a háborús bűnösöket megérdemelt büntetés várta... Nos, hallgassa meg, mit akarok mondani... – S itt apám felemelte a hangját.

– Azokban a napokban a szél még nem hordta el mind a füstöt a koncentrációs táborok krematóriumai felől, az emberek fülében még ott kattogtak az SS-pribékek géppisztolyai, s még frissen látszottak az árkok, melyekben az agyonlőtt emberek holttesteinek feküdtek. Igen, akkor, közvetlenül a háború után a tömeges erőszak megnyilvánulása minden ország népénél a harag és felháborodás viharát idézte volna elő. Akkoriban a legmegátalkodottabb gyarmatosítók, fajvédők, a szabadság esküdt ellenségei úgy meghúzódtak, olyan csöndben lapultak, mint a patkányok. Csak később bújtak elő megint. Kongó, Vietnam, Portugál-Angola, Görögország, Közel-Kelet... A fasiszták megfékezése utáni legelső időben a gonoszok még a föld legtávolabbi zugaiban sem merték sanyargatni az embereket. A hitleristák bestiális módszereit alkalmazzák: ilyesmire abban az időben csupán azok az ember voltukból kivetkőzött gonosztevők voltak képesek, akiknek nem volt veszténivalójuk. S most felvetem a kérdést: vajon hatvannyolc évvel ezelőtt kicsoda és milyen céllal rendezett hajtóvadászatokat emberekre, miért gyilkolta, pusztította az itteni indián törzseket?

– Következtetéseit értem, főnök úr – szólott senhor Augustino. – Talán fel is lehet idézni annak az időszaknak egynémely epizódját. Én szívesen segítek önnek ebben. Az indiánok közt olyan embereket kell keresnünk, akik tanúi voltak az eseményeknek, és tán többet tudnak a történetekről, mint Catultece... Ami pedig a jachton látott embert illeti, akiről az öreg beszélt... No de főnök úr, hiszen azzal a jachtal érkezett az új rádiótávíráshunk a kislánnyal! Miért nem őt kérdezi? Hátha mondhatna valamit, ami önt útbaigazítaná...

– Hogyan? Hát Csanády Zoltán nem repülőgépen érkezett? – kérdezte apám csodálkozva.

– Nem. Nem repülővel jött. Egy nappal azelőtt, hogy ön visszaérkezett a dzsungelből, abból a bizonyos jachtból szálltak ki itt a partra. A hajó a panamai halbiológusoké.

– Ezt nem tudtam. Szóval Csanády több napot töltött a jacht személyzetével. Akkor tehát, ha ott az egyszerű halandókon kívül kísértetek is tartózkodnak, neki látnia kellett ezeket is. Majd kifaggatom. Önt pedig, senhor Augustino, arra kérem, ne felejtse el ezt a beszélgetésünket. Különös eset, meg kell adni... Tehát a helikopter készenlétben áll? Jól van. Ha a meteorológusoknak ezúttal hinnünk lehet, ön hamarosan elrepülhet Wilderékhez a dzsungelbe.

– Várom az utasításait, főnök úr.

Fogta fekete köpenyét, és kiment a szobából.

Apám rám pillantott.

– Hát így állnak a dolgok, kis cimborám. Az ember dolgozik, ellátja a teendőit, és egyszerre csak ilyen furcsaságok merülnek fel... De vajon miért most jelentkeznek? – Nekem mondta ezeket, de közben másutt járt az esze: ezt láttam rajta, jól ismerem az apámat.

Magamhoz vettem a sakkbábuk műanyag dobozát, és az ajtó felé indultam. Apám utánam szólt:

– Te Ihor, kopogtass be a rádiótávírárszunkhoz, és szólj neki, hogy kéretem.

A folyosó üres volt. Az emeletről valami dallam foszlányai szűrődtek ki. Vörös Nyúl nyilván már unta a várakozást. Hát igen, elég sokáig elmaradtam. De hallotta volna csak ő mindazt, amit én hallottam apám dolgozószobájában! Tehát Erzsi valóban azzal a fehér jachttal érkezett... Együtt hajózott a titokzatos kísértetemberrel... Bárcsak mielőbb abbamaradna az esőzés! Egy ötletem támadt, Jacques bizonyára fellelkesül, ha elmondom neki. Amint az eső véget ér, azonnal elindulunk az indiánokhoz, a falujukba. Apámat lekötik a saját dolgai, nincs szabad ideje, siet az őserdőbe, Wildert felváltani. Majd Jacques meg én nélküle is mindent felderítünk! Kikérdezzük az öreg embereket azokról az idegen támadókról, akikről Catultece beszélt. Elvégre azok a „halott emberek” nem tűnhettek el nyomtalanul, valami csekély nyomuknak kellett maradnia. Igaz, azóta majdnem hetven év telt el, de hát ez nem olyan nagyon sok...

Csanády Zoltán meg az unokahúga a folyosótól balra levő szobákban lakott, a domború mintákkal díszített oszlopok mögött, melyek a mennyezetet tartották. Közvetlenül előttem nyílt annak a széles üvegajtónak a négyszöge, amelyen át az udvarra jutott az ember. Derűs napokon ezen az ajtón át ragyogóan tűzött be a nap, szinte életre keltette a mennyezet kopott aranyozását, a falak színes mozaikjait és az emeletre vezető lépcső csillogóan simára dörzsölt karfáit. Most azonban, esőben, éppen csak hogy szürkéilett ez az ajtó, a folyosón pedig félhomály honolt. Amint az egyik oszlop mögül előléptem, egy kis alakot pillantottam meg. Erzsi volt, a fal mellett állott.

Huzatot éreztem. Az ajtó részre volt nyitva. A padlón a küszöbtől keskeny, nedves csík húzódott, és ott, ahol véget ért, valami sötét csomó mozgott. Kúszott, és halkan sziszegett, már majdnem elérte a lány lábát. Ha hirtelen ki nem szárad a torkom, nem bírtam volna visszafojtani a kiáltásomat. Nem lehetett kétséges: egy mocsári mérges kígyó volt az. Nyilván a vízárdat sodorta az ingovány szörnyű lakóját a „kastély” udvarára, onnét mászott be az ajtó részén át a folyosóra, sötét csíkot hagyva maga után...

Erzsi nem látott engem, szemét nem vette le a kígyóról. A következő szempillantásban a kislány hajlékony teste kinyúlt, s mintha rugó taszította volna el a faltól... Keze a levegőbe kapott, közvetlenül a padló fölött: úgy látszott, mintha elesnék, és estében önkéntelen, heves mozdulattal keresne támasztékot. Behunytam a szemem. Amikor újra a lány felé néztem, ő már nyugodtan állt a falnál. Ujjai a kígyó nyakát szorongatták, mindjárt a feje alatt, az állat összetekeredett, majd megint kinyúlt, farkával a padlót verdeste.

Először értettem meg, milyen rossz érzés az, amikor az ember majdnem elájul. Erzsi pedig, mintha ez megszokott dolog volna nála, szorítva tartotta a kígyót, így futott végig a folyosón, lábával kilökte az ajtót, és kiugrott az udvarra, a zuhogó esőbe. Egy pillanattal később visszatért, és nedves haját törülgette. Arcán nyomát sem láttam az ijedtségnek. Most végre észrevett engem. Hosszú szempillái riadtan rándultak meg. Hogy én ott voltam a folyosón, ez nagyobb izgalomba hozta, mint a mérges kígyóval vívott harc.

Én alig bírtam erőt venni magamon, hogy eltitkoljam ijedtségemet. Azt hiszem azonban, sikerült. A lány felém indult, és mondani készült valamit. Mögöttünk súlyos lépések hallatszottak. Csanády Zoltán jött lefelé a lépcsőn. Csak most tűnt fel nekem, hogy rádiótávírárszunk egészen fiatal ember, tán huszonöt éves lehetett, semmivel sem több. Erzsi kérdő pillantást vetett felém. A rádiós közelebb jött, egy vidám dallamot füttyörészett.

– Apám kéri, hogy menjen be hozzám – szóltam szinte közömbös hangon.

– Jól van. Három perc múlva ott leszek a doktornál. Amott – s fejével a hall felé intett – nagy hangverseny-közvetítés kezdődött Bécsből. Tanácsolom, hogy te is hallgasd meg. És vidd magaddal Erzsit, ma valahogy unatkozni látom.

– Nos, induljunk – szolt hozzám Erzsi, és türelmetlenül megrángatta a kabátom ujját. – Gyerünk! Bécsi hangverseny. A Duna mellől. Mi is a Dunánál lakunk.

– Ausztriában?

– Nem. Én budapesti vagyok. Te pedig meg a doktor... az édesapád, a Szovjetunióból vagytok?

– Igen.

– Akkor szomszédok vagyunk, nem igaz?

Mintha hirtelen megváltozott volna. eltűnt az a hallgató kislány, aki nemrég fekete szemüveggel jelent meg a verandánkon, most Erzsi olyan egyszerűen, olyan fesztellenül beszélt velem, mintha régi ismerősök lettünk volna. Valamit meg is kérdezett tőlem, én azonban szinte gépiesen és nyilván nem úgy válaszoltam neki, ahogy kellett volna. Ugyanis egyszerre csak egy váratlan gondolat hasított belém. Szemrebbenés nélkül rávetni magát egy kígyóra, pusztá kézzel elkapni a félelmetes, mérges szörnyeteget... Nem, ehhez több kell, mint bátorság. Azokban a falvakban, ahol Mero meg Vörös Nyúl rokonai laknak, többször is láttam, amint a vörös bőrű fiúk pontosan ugyanígy, pusztá kezükkel tették ártalmatlanná a nekidühödött mérges kígyókat. Ugyan ki taníthatta meg ezt a kislányt ilyesmire – Budapesten? Erzsi tehát nem először jár az őserdőben! Ezt azonban titkolja... Vajon miért? Ő meg új rádiótávírászunk, ez a Csanády, a fehér jachton érkeztek ide, együtt azzal az ősz emberrel, akit Catulcece felismert. A körülmények különös, gyanús találkozása...

A lépcsőn felmentünk az emeletre. Már hallottuk a Strauss-keringő melódiáját. Erzsi széttárta karját, könnyedén fordult egyet, és néhány tánclépést tett.

– Szeretsz táncolni? Ha szívesen táncolsz, most felkérhetsz engem... Micsoda gyönyörű valcer!

– Várj meg! – dörmögtem, és a sakkdobozzal a könyvtár felé intettem. – Mindjárt visszajövök, csak szólok Vörös Nyúlnak...

Erzsi elnevette magát.

– Vörös Nyúlnak? Ugyan ki adta neki ezt a nevet? Ő idevalósi? – És megint egy könnyű fordulatot tett, fejét hátravetette.

A könyvtár ablakának le volt eresztve a függönye, a szobában félhomály honolt. Az első helyiségen átmentem, tudtam, hogy Jacques nincs ott. Miért is ücsörögne a homályban egyedül, a polcok és szekrények között? Vagy talán elaludt? A nyitott ajtón a szomszédos helyiségbe léptem. Kényelmes, mély karosszékek, köztük alacsony asztalka, egy magas bronzállványon lámpa, rózsza formájú porcelán lámpaernyővel... „Jacques már rég a hallban ül, a tévénél” – gondoltam, és a porcelán lámpaernyő felé nyúltam, hogy felkattintsam a villanyt.

A másik szobában ekkor megreccsent a parketta, valaki belépett a könyvtárba. „Aha, Nyúl koma is keres már engem...”

De nem jutottam hozzá, hogy átszóljak Jacques-hoz, mert zár kattánását hallottam. Aki belépett a szobába, maga mögött bezárta az ajtót. Erre felfigyeltem, kezemet visszahúztam a lámpától, hátraleptem, és egy karosszék mögött lekuporodtam a szőnyegre.

Mi készítetett arra, hogy ne áruljam el a jelenlételemet? Azt hiszem, valami bolondságra gondoltam, meg akartam tréfálni Vörös Nyúl barátomat, váratlanul ráugatni a sötétből vagy más ilyesmit. Ámbár abban a pillanatban tulajdonképpen már nem is hittem, hogy ő az, aki belépett a szobába. Miért zárta volna be Jacques maga mögött kulcsra az ajtót?

Csak ültem a karosszék mögött, meg se moccantam. Szinte közvetlen közletről könnyű léptek neszt hallottam. Aztán egyszerre csak távolodtak a léptek. Valaki, akit rejtekhelyemről nem

láthattam, bejött ebbe a szobába, mintegy meggyőződni róla, hogy nincs bent senki. Majd pedig, már a másik helyiségből, olyan tompa zajt hallottam, mint amikor egy könyv leesik a földre. Mérgező dűnyögés követte. Szúnyog vékony hangja hasított a fülembe, majd megszakadt. Körülöttem váratlanul, a karosszék mindkét oldalán megvilágosodott a szőnyeg, vagy fél pillanatig vakító fény támadt a tág ajtónyílásban: a szomszéd helyiségben valaki meggyújtotta, majd – nyomban el is oltotta a csillár égőit.

Már-már kételkedtem benne, hogy okosan viselkedem-e. Összegörnyedve kuporogni egy karosszék mögött: meglehetősen kényelmetlen. Még két-három perc, és abbahagyom – fel is álltam volna, hogy elhagyjam rejtekhelyemet, ha... Ha nem üti meg fülemet egy hang, egy nagyon is ismerős hang, amely váratlanul ezt mondta:

– Főlöszleges bújócskát játszania. És tudom, hogy kicsoda ön valójában...

Apám hangja volt, ő beszélt. Valahogy szokatlanul, hidegen. Első szavai eléggé élesen hangzottak a szobában, mondatát azonban egészen halkán fejezte be. Egy másik hang – immár nem az apámé – rövid szünet után válaszolt:

– Annál jobb, doktor, ha tudja, hogy ki vagyok. Ez megkímél engem a magyarázkodástól, hogy megmondjam, miért kell itt végrehajtanom egy kellemetlen, de szükséges feladatot.

Ez pedig rádiótávírászunk, Csanády Zoltán hangja volt.

Egy pillanatig tanácstalanul ültem, és semmit sem értettem. A túlsó helyiségből ismét beszélgetés hallatszott, de most már sokkal halkabban. S ekkor hirtelen felismerés támadt az agyamban. Sem az apám, sem Csanády nem volt a könyvtárban! Ott, a másik szobában valaki elforgatta egy hangszóró kapcsolóját, s ezzel halkabbra állította. Apámnak sejtelve sem volt róla, hogy dolgozószobájában valahol egy rejtett mikrofont szereltek föl, és hogy valaki titokban, tőlem alig három lépésre, lehallgatja azt, amit ő a rádiótávírászunkkal beszél.

Óvatosan felemelkedtem, a szekrény mögé húzódtam, és fülemet a falhoz szorítottam. Ismét Csanády hangját hallottam:

– Pedig higgye el, doktor, becsületszavamra szívesebben érkeztem volna ide az expedíciójuk rádiósaként, mint a Nyomozószolgálat felügyelőjének minőségében...

4. FEJEZET

REPÜLŐÚT – ISMERETLEN CÉL FELÉ

Mindez olyan volt, mint egy lidércnyomásos álom: apám és Csanády hangja, a sötét szoba, a lehallgatóberendezés... Igen, csak álomban szokott előfordulni ilyesmi: az ember cikázó képeket lát, izgul, szorong, és amikor felébredt, képtelen összefüggő rendbe szedni az imént látottakat. Az az idő is, amit ott, a könyvtárban töltöttem, mindenféle érthetetlen és váratlan részletből állott, s még most is alaposan meg kell erőltetnem az agyamat, ha részletesen fel akarom idézni azt a párbeszédet, amelyet apám dolgozószobájából hallottam. Persze akkor nem is sejtettem, hogy valamikor mindezt papírra kell majd vetnem.

Tehát Csanády ezt mondta:

– Pedig higgye el, doktor, becsületszavamra szívesebben érkeztem volna ide az expedíciójuk rádiósaként, mint a Nyomozószolgálat felügyelőjének minőségében.

Erre apám így válaszolt:

– Nekem pedig, tisztelt felügyelő, most szinte kapóra jött az ön igazi minősége, bár meg kell mondanom, ön rádiótávírásként is kitűnően megállja a helyét. Így azonban nagy teher esik le a vállamról... Én nem tudok konspirálni, nem értek a sötét dolgok kiderítéséhez, nincs tehetségem az ilyenhez.

Csanády hangja felelt:

– Elismerő szavait viszonzhatom, doktor. Arra a „sötét dolog”-ra vonatkozóan ön rendkívül érdekes anyagot gyűjtött össze, s a megfigyelésekből levont pontos következtetéseit bármelyik kollégám megirigyelhetné. Rejtjeles rádió jelentése engem is meglepetésként ért. Amikor leadtam az éterbe, bátorkodtam egyúttal az én hivatalom részére is továbbítani, és kértem előljáróimat, hogy azonnal rádió útján közöljék önnel valódi beosztásomat. Ön ezt a táviratot már kézhez vette. Most pedig szíves engedelmével közlöm, mi indította a Nemzetközi Nyomozószolgálatot arra, hogy kihasználja azt az üresedést, amely expedíciójuk rádiótávírásának megbetegedése folytán állt elő. Nyíltan megmondom, doktor: ez a beszélgetés nekem nagyon kínos, mert azzal a tragikus eseménnyel kell kezdenem, amely közvetlenül az ön családját érintette. Az óceánkatasztrófáról van szó, amely az Arpa-Nau szigetnél történt. Az MKÁ–1 pusztulásáról... Tehát meg fogja érteni a helyzetemet.

Nem emlékszem olyan esetre, amikor apám bármilyen körülmények között elvesztette volna önuralmát. Tudta fékezni az érzéseit, és én, ha úgy adódott, mindig igyekeztem olyan lenni, mint ő, minden erőmmel azon voltam, hogy bármi történjék is velem, uralkodni tudjak önmagamon. Igaz, ez nem mindig sikerült nekem, néha megfeledkeztem az önmagamnak tett ígéretről: hogy kordában tartom magam, és ellenőrzöm minden lépésemet.

Hogy apám hogyan viselkedett ott a dolgozószobában, amikor a Mélyvízi Kísérleti Állomásról hallott – azt nem tudom. Én azonban, amikor édesanyám halálát hallottam emlegetni, egy pillanatra elfelejtettem, hol is vagyok. Lábam szinte önmagától indult el, kiléptem a szekrény mögül. Véletlenül hozzáértem a lámpához, ez meglódult, és a porcelán lámpaernyő kis híján az asztalra zuhant. Sikerült még elkapnom, és ekkor magamra eszméltem. Szinte kövé meredve vártam, hogy lépteket halljak a szomszéd helyiségből.

Ki tudja, hogy alakult volna minden, milyen úton haladtak volna tovább az események, ha ott, abban a pillanatban felfedezik jelenléteimet? Halk zörejem azonban, úgy látszik, nem hatolt el a szomszéd szobába. S a lehallgatóberendezés tovább is érzéktelenül közvetítette a dolgozószobából a szavakat meg a gondolatokat.

Talán nem hallottam meg néhány mondatot – vagy meghallottam, de kiesett az emlékezetemből –, mert amikor újra figyelni kezdtem, Csanády már a választ adta meg apám valamely kérdésére.

– ...Szó sincs róla, doktor! A katasztrófa okait még távolról sem sikerült tisztáznunk. Hanem a mélyedés sziklás fenekén, ott, ahol a robbanás történt, egy deformálódott fémdarabot találtunk, s ennek eredetén sokáig törtük a fejünket.

– Ezt nem értem! – szolt közbe apám. – Ön azt mondja: az eredetén. De hiszen az elpusztult állomás maradványait tanulmányozó bizottság jelentése szerint minden egyes megtalált darabot összeírtak, és mindegyikről megállapították, hogy honnét származik. Gondosan átnéztem a jelentést.

Csönd támadt. A szomszéd szobából köhécselést és motoszkálást hallottam. Aztán a lehallgatókészülék ismét megtörte a csendet. Csanády hangja volt:

– Nézze, doktor, a bizottság jelentésében az egyik megtalált darab úgy szerepel, mint annak a bűvárharangnak a része, amelyet az MKÁ–1 munkatársai akkor használtak, amikor valakit a telep határain kívül küldtek felderítésre. Azonban... Nézze, vannak dolgok, amelyeket kár idő előtt világgá kürtölni. Az arpa-nauai katasztrófáról készült teljes jelentést közzététel előtt a Nyomozószolgálat vezetősége nézte át, és taktikai okokból bizonyos változtatásokat hajtott végre rajta. Ön is el fogja ismerni, ha rögtön nyilvánosságra hozzuk, hogy az óceánban nem egy bűvárharang részeit, hanem egy óriási robbanóerejű akna vagy torpedó töredékét találták meg, ez súlyos elővigyázatlanság lett volna részünkről.

– Akna vagy torpedó? Ön arra céloz, hogy az óceánban merénylet történt? De hát kiknek állt volna útjában bolygónk első tudományos mélyvízi települése, melynek felállításában több mint tíz ország tudósai vettek részt?

– Ha én erre a kérdésre válaszolni tudnék, doktor, akkor most nem kellene itt a moszkítókkal csípetnem a bőrömet...

– Nem fér a fejembe, Csanády felügyelő... szörnyű még elgondolni is! Amikor megtudtam, hogy feleségem, Okszana ott halt meg a társaival, néhány ismerősöm kétségbe vonta a tenger alatti tűzhányó lehetőségét. Tehát volt rá okuk, hogy kételkedjenek... Nem a természet játszott közre, hanem emberi kéz...

– Igen. A természet ezúttal ártatlan volt.

Most apám megkérdezte:

– Szóval önnek az a szándéka, hogy földerítse a katasztrófa okait?

– Megbíztak azzal, hogy kinyomozzam a tetteseket.

– Ezért érkezett ide Seni-Moróba?

– Ezért.

– Köszönöm az őszinteségét, Csanády felügyelő.

– Nekem ezért nem jár köszönet. Önnel tudatták az én megbízatásomat, én pedig ismerem az ön feltételezéseit bizonyos érthetetlen eseményekkel kapcsolatban, amelyek itt, az őserdő e zugában történtek. Tehát kettőnk közt nincs titok. Megvallom, doktor, az a história, amelyet ön Catultecétől hallott, számomra újdonság... Már arra is gondoltam, vajon ez a majdnem hihetetlen történet nincs-e kapcsolatban azzal az üggyel, amellyel én foglalkozom...

Itt Csanády hangja elhalt. Egy pillanat múlva azonban ugyanolyan tisztán hallatszott, mint előbb:

– ...Tudom, tudom, ön arról szeretne hallani, hogyan utaztam Harmio kikötőjétől ide a Siegfried jachton. Ugyebár a hajón levő emberek érdeklik? Erről azonban majd később beszélek, doktor. Előbb mondja meg nekem, hogy hallott-e már Ali Akharról.

– Az ismert afgán fémkohászati kutatóról?

– Pontosan. Óróla. Ez a fiatal tudós jóeszű ember. Például minden nehézség nélkül mintát vesz abból az aranyból, amelyből a Földközi-tenger mellékén a kézművesek háromezer évvel ezelőtt az ön egyik szkíta őséneke készítettek ékszert, és vitathatatlanul bebizonyítja, hogy ezt a sárga fémdarabot az Urál hegységben bányászták... Tőle kértünk szakvéleményt. És Ali Akhar vegyelemezte az óceánban talált titokzatos fémdarabot, majd közölte, hogy az ilyen gyártású szuperkemény acél előállítását a nyugat-európai Kron-konzern monopolizálja. Ez volt az első

szál. Elképzélheti, hogy két kézzel kaptunk rajta. Szakértőink papírhegyeket lapoztak végig, és az utolsó csavarig teljes pontossággal tanulmányozták át a víz alatti település összes fémtárgyait. Arra a következtetésre jutottak, hogy a talált darab, mely egy gömbölyű tárgy része, idegen test volt a településen, mert ilyen gömbölyű holmi egyetlenegy sem akadt az MKÁ-1 felszerelésében. Ekkor fordultunk a Kron-konzernhoz. Ott az derült ki, hogy a mélységből kiemelt acéldarab nemrég még annak a bűvárharangnak volt a falrésze, amely a konzern egyik belgiumi gyárában a chilei Delfinkedvelők Társasága részére készült.

– Jó, tehát tegyük fel, hogy ez a bűvárharang nem tartozott a tenger alatti település felszereléséhez, és nem is tudjuk, miként került a településre. De még így is: egy bűvárharang nem torpedó!

– Doktor! A bűvárharang acélfalába akármit be lehet építeni. Megállapítást nyert, hogy a rombolóerő belülről hatott a szerkezetre. Vitathatatlan tény, hogy a tenger alatti települést meg az embereket olyan robbanás pusztította el, amely ebből a bűvárharangból tört ki. A nyomozás folyamán azután egész sorozatot találtunk azokból a megrendelésekből, amelyeket a Kron-konzern vállalatánál ez a delfíneket kedvelő társaság tett. Hosszú jegyzék állt már rendelkezésünkre a legkülönbözőbb felszerelési tárgyokról, egész berendezésekről, készülékekről, anyagokról. Szakértők tanácsalanel álltak a kérdés előtt: vajon ott, valahol Chilében kinek és milyen célból volt szüksége ennyiféle holmira? A legtöbb készítményt és anyagot teherhajókon szállították el, és rendeltetési kikötőként mindig ugyanaz szerepelt: Harmio. Néha repülőgépen szállították a felszereléseket. S ha elfogadjuk a számadatokat, akkor a Vachuayo torkolati kikötőjének már régen valóságos kincsek raktárává kellett lennie, avagy nagy kapacitású tudományos-műszaki központnak kellene ott működni. Ezzel a gondolattal indultam el Harmio felé. És lám, egy isten háta mögötti, ócska kis városba érkeztem: mintegy harminc viskót, egyetlenegy révet és néhány kiérdemesült úszódarut találtam...

Erzsivel úgy utaztunk, mintha turisták volnánk, hiszen manapság rengetegen kószálnak szerte a világban, keresik az egzotikumot. Erzsi nagy segítségemre volt, mert jól beszél portugálul, sőt néhány itteni nyelvjárást is ismer. Unokahúgocskám itt született, ebben az országban. Apja szociológus. Életének majdnem a felét a dzsungelben töltötte. A tudós és felesége három évvel ezelőtt tért haza Magyarországra a kislánnyal, és Erzsi most nagyon örült, hogy velem együtt meglátogathatja azt a vidéket, ahol gyermekkorát töltötte...

„No lám! Tehát itt született, az őserdőben. Most már mindent értek” – gondoltam, s ekkor apám hangját hallottam:

– Ismeri a kislány az ön útjának valódi célját?

– Számára ez a mi utazásunk csupán kószálást jelent élete első emlékeinek világában. Legelőször is Chilében jártunk. Ott megállapítottam, hogy a Delfinkedvelők Társasága valóban létezik, és néhány kisebb csoportra oszlik, tagjai túlnyomórészt fiatalok, diákok. Ennek a társaságnak természetesen semmi kapcsolata sem volt a nyugat-európai ipari nagytőke császáraival. De azok az emberek, akik a Kron-konzernnal ennek a társaságnak a nevében tárgyaltak, csak közvetítő ügynökök voltak, valaki áll a hátuk mögött.

Amióta kikiáltották Seni-Moro függetlenségét, a Harmio kikötőjébe érkező teherszállítmányok rejtélyes áradása abbamaradt. Eltűntek azok a kikötői okmányok is, amelyekből meg lehetne tudni, hogy kinek érkeztek ezek a szállítmányok.

Már-már hajlottam arra a gondolatra, hogy holmi nagyspekulánsok piszkos üzletéről van szó, akik nyersanyagokkal és drága felszerelésekkel sefteltek. Ámde itt volt a bűvárharangügy... Ez nem hagyott nyugodni, Hosszan tartó munkára készültem fel, elhatároztam, hogy átkutatom az óceán partvidékét, szemügyre veszem több dél-amerikai ország kikötőit. És éppen akkor kaptam egy táviratot. A Nyomozószolgálatnak végre sikerült ráakadnia az egyik közvetítő megrendelőre. Belgiumban fedezték fel: éppen egy fizikai berendezés gyártására kötött szerződést. A Kron-konzern egyik hivatalnoka tanúsította, hogy két évvel ezelőtt

ugyanez az ember rendelt meg szoros határidőre egy különleges szerkezetű bűvárharangot, mégpedig szabadalommal védett szuperkemény acélból.

A gyanús megrendelőnek nyomába szegődtek. Csakhamar átkelt néhány országhatáron, elhagyta Európát, és Seni-Moróban bukkant fel. Utasítást kaptam, hogy utazzam Perába, és vállaljak állást mint rádiótávírársz az önök expedíciójánál, mert így nézhetem meg közelebbről a „báránkákat”. Harmióban véletlenül megtudtam, hogy ott vesz fel üzemanyagot a Siegfried nevű jacht, melynek aztán a Vachuayón kell felhajóznia. Megismerkedtem a kapitánnyal, megkértem, vegyen fel a fedélzetre bennünket, és tegyen partra Perában. Látja, doktor, így kerültem a hajóra.

– És milyen útjuk volt a jachton? – kérdezte apám.

– Minden jól ment. Elavult típusú hajó, de kitűnő állapotban van. Az itteni világban ugyan kissé szokatlan a Siegfried elnevezés, de mindenki azt a nevet adja a hajójának, amely neki tetszik. Iratai szerint a jacht a panamai Halbiológiai Intézet tulajdona.

– És kicsoda a hajón az a bajszos, ősz férfi?

– A jacht kapitánya. Rohas Vereirának hívják. Kívülről még egy gépész és két matróz van a hajón, és velük utazik két panamai halbiológus, egy seni-morói halászcséggel megbízásából a folyó halállományát vizsgálják. Az egyetlen, ami feltűnt nekem, hogy a kapitány nemcsak a matrózokkal, hanem a halbiológusokkal is úgy bánt, mintha fölöttesük volna, s mindnyájan mintha félték volna tőle.

– Mi a véleménye az erdőben történt gyilkosságról, felügyelő?

– Egyelőre semmi határozottat sem mondhatok. Hogy az újság?... Hagyja csak, doktor, az újságot már elolvastam.

– No jó. De ha nem titok, mondja meg nekem, ki az ön „báránkája”, akinek a kedvéért önnek Perába kellett jönnie. Nyilván őrá gondolt, amikor arról beszélt, hogy bizonyos intézkedéseket kell tennie.

– Nem sejti, doktor, hogy kiről van szó? – Csanády elhallgatott, majd újra megszólalt: – Felhatalmazásom van a helybeli hatóságoktól, hogy letartóztassam azt az embert, akit ön ezen a néven ismer: senhor Augustino...

A fal túlsó oldaláról olyan csörrenést hallottam, mint mikor valaki üvegre lép. A lehallgatószerkezet elnémult.

Lépteket a másik szobából nem hallottam, benuvárási hangból a kilincs kattánása riasztott fel. Hanyatt-homlok kirohantam búvóhelyemről.

Valahol a közelben ezer darázs zümmög, a nyomasztó, egyhangú zúgástól majd széthasad a fejem. Szeretném felnyitni a szememet, de meg sem bírom mozdítani nehéz szemhéjamat. Arcom valami meleg és sima felülethez szorul, áthevült műbőr szagát érzem. S a darázsok csak zümmögnek, egyre zümmögnek.

Nagy erőfeszítéssel felnyitom a fél szememet. A fénnel együtt elviselhetetlen fájdalom hasít a fejembe, de kényszerítem magam, hogy nézzek, és zöld pettyeket látok ugrálni. Lassan szétfolynak, a fény kialszik, majd megint átlátszó ragyogással gyűl ki, mely összefolyik előttem. Fejem egy szék támlájára hátrahajtva, magam előtt látok egy csontos hátat, két szétálló könyököt. Tekintetem a tarkóra téved, és már tudom, ki ül előttem senhor Augustino. Ujjával olykor egy áttetsző, zöldes lapon babrál, amely mellének magasságában lóg. A székétől kissé távolabb, jobb felől Erzsébet kuporog.

Könnyű ringást érzek, testem olykor valahová alábukik, mintha elvesztette volna az egyensúlyát. Zúg a motor. Az a lap ott senhor Augustino előtt nem más, mint a műszertábla, láthatatlan villanyégők világítják meg. Félig ülök, félig fekszem a helikopter fülkájében.

Repülünk.

Éppen arcom előtt egy sötét, kerek ablakocskó. A fekete égbolton nagy csillagok vilióznak. A zápor itt megszűnt, az idő kiderült. Vajon hová repülünk az éjszakában?

Fogaimat összeszorítom, hogy visszafojtsam sóhajtásomat. Elkéstem. A pilóta hátranéz, és olyan fürkészve néz rám, mintha először látna. Hátraszól:

– Magadhoz tértél?

Nem válaszolok neki. Tekintetemet Erzszi felé fordítom. Az arcát nem láthatom. Szememmel végigtapogatom a padlót. Csak látnék valami súlyos tárgyat, amivel ütni lehet – egy franciakulcsot vagy egy kalapácsot. A pilóta feje éppen kartávolságra van tőlem. És azután... De a lágyan rezgő padlón nem fekszik semmi sem, senhor Augustino mindig rendben tartja a gépét.

Tehetetlen düh fojtogat.

– Magadhoz tértél, tökfilkó? – kérdi a pilóta, ismét hátratekintve. Arc kifejezése egészen más, mint amilyenek eddig ismertem. Mintha álarcot vett volna magára, vagy talán az az előbbi ábrázata volt álarc, barátságos álarc – és most nyerte volna vissza eredeti, valódi kifejezését?

A helikopter ringva repül az éjszaka sötétjében.

Hogy történt a dolog? Most kezdek emlékezni...

Rohanok a szobán keresztül, ahol egy pillanattal előttem még valaki elrejtőzve ült a lehallgatószerkezetnél. Felrántom az ajtót. Szélesre tárul. A folyosón egy távolodó alak.

Senhor Augustino...

– Állj! – ordítok, hogy harsog bele az egész épület. – Állj!

A pilóta már a lépcsőnél siet.

– Állj!

A hallból előszalad Erzszi, mögötte rémülten senhora Rosita. Megjelenik Catultece is. Vörös Nyúl felém fut, nem is sejti, miért kiabálok. Catultece azonban néhány lépéssel elállja a pilóta útját. Emez, anélkül hogy lassítaná lépteit, öklét lendíti. Az öreget mellén találja az ütés, elveszti egyensúlyát.

A lépcső felől a pilótacsizma dobogása hallatszik. Én ráhasalok a bronzkorlátra, és lefelé csúszom. Már lent is vagyok, de elvesztem egyensúlyomat, oldalamba pottyanak. Erzszi szinte rám zuhan, ő is a korláton érkezett le. Senhor Augustino pedig már a ház ajtajánál rohan. Erzszi a nyomában. Hallom, amint csapódva tárul fel apám dolgozószobájának súlyos ajtaja. A pilóta hirtelen hátrafordul, elhajít valamit, a padlón kis gömb gurul el mellettem. Csanády kiáltását hallom, ellentmondást nem tűrő, olyan, mint egy parancs:

– Ne állj meg, Ihor! Fussál!

Tanácsstalanul nézek magam körül. A fekete gömb a fal tövében ugrál, ahhoz az ajtóhoz közeledik, amelyben apám áll Csanádyval. Kékes szikrákat szór szét minden irányban, s ahol e szikrák kialudtak, tucatjával maradnak mögöttük szürke füstcsomók. Mintha ütés érné a tüdőmet, orromat is facsarja, és ösztönösen eltakarom kezemmel az arcomat. Még látom, hogy Csanády is így tesz, és hátrálva a füstcsomók elől, melyek már betöltik a folyosót, apámat is visszahúzza szobája felé. Arca egészen kivörösödik az erőlködéstől, teste meging, karja lendül, mintha el akarná hessegetni magától a veszedelmes füstöt...

Lábam megcsuklik. Igyekszem nem beszívni a levegőt, megfeszítem izmaimat, és erőt véve gyengülő testemen, kint termék a házból, valósággal kilódulok az ajtón. Okát nem tudom, de fájdalmat érzek izmaimban és végtagjaimban. Átkarolom egy pálmafa törzsét, és görcsösen kapkodom számmal a hús és sűrű, nedves levegőt. Fejem kezd kitisztulni, fájdalmam alábbhagy.

De hol van Augustino? És hová lett Erzszi?

A veranda mögött, a sötétben két fény hunyorog, szempárként villog, felüvölt a motor, majd berregés hallatszik. Botladozva futok arrafelé, meg is botlom egy ágban, elesem, felpattanok. „A motor... beindítja a motort!” Az alacsony terepjáró az épület oldalánál, az eresz alatt áll. A vezetőülésen két alak. A kormánynál... Erzszi. A pilóta erőlködik, letépi a lány kezét a kormánykerékről, és ebben a pillanatban a kocsit lassan megmozdul, elindul, pöfög, megugrik – Erzszi nem hagyja, hogy Augustino bekapcsolja a sebességet, de amaz vállával félretaszítja,

dühösen megrántja a sebességváltót.

Engem már csak két lépés választ el a kocsitól és a benne huzakodó két alaktól, amikor a kerék alól egyenest a szemem közé, az arcomba repül egy nedves rög. A terepjáró előrelődul, maga alá gyúri a bokrokat, és eltűnik a park sötétjében.

Rohanok vissza, az épület felé. Odafent csörömpölve csapódik ki egy kivilágított ablak, apróra tört üvegcserep hullik körülöttem. A párkányon apám hajol ki, nehezen kapkodja a levegőt, öklével haragosan dörzsöli a halántékát.

– Ügyes fiú vagy, hogy elfutottál, mi bizony benyeltük... – Erejét megfeszíti, mégis alig jön ki szó a száján. – A lábam mintha vattából volna, és a fejemben... Az ördögbe is, forog az egész világ! Csanády Zoltán még rosszabbul van. Te lhor, nehogy bemenj a folyosóra, csak tárd ki a ház ajtaját... A veranda felé is nyisd ki. Fent eszméletlen mindenki. A légvonat majd kihúzza a szürke füstöt. Ki gondolta volna, hogy gázgránátja van a gazembernek... Egy óra alatt elmúlik. Ne félj... Elvitte a kocsit?

– Kileste a beszélgetéseket! A könyvtárat lehallgatóvezeték köti össze a szobáddal! – tört ki belőlem a szó, s rögtön köhögésbe fulladt.

– No lám!

– Erzsi próbálta akadályozni, hogy elhajtson, benn is maradt a kocsiban. Már nem tudtam utolérni őket... Telefonálni kell Perába, hogy a városban feltartóztassák...

– A városban? Dehogyan megy ő a városba! Ez a gazember a helikopterhez igyekszik. Húsz perc múlva a repülőtéren lesz. Már késő telefonálni.

Húsz perc múlva? A sötétben, a trópusi zápor után, a sártengerré vált úton?... Legalább fél órára lesz szüksége, vagy tán még többre is.

Egy lépésre eltávolodtam a faltól. Apám arca homályos foltként fehérlik fent az ablakban.

– Édesapám! Engedd meg, hogy én... Add ide az övedet!

Apám hallgat.

– Hiszen tudok vele bánni, te magad tanítottál meg rá... Eljutok én a helikopterhez. No, engedd meg, édesapám!

Arca egy pillanatra eltűnik, majd ismét megjelenik az ablakban.

– Nos hát... már nem vagy kisgyerek, próbáld meg... Csak el ne felejtsd, mindig az eszedben tartsd: a rakétatöltet akkumulációjának megvan a korlátja, figyeld a piros jelzést! A jelzés után csak másfél mérföldnyi tartalékod marad. Nem több! És vedd számításba a testsúlyodat, különösen leszálláskor. Légy óvatos!

Miután gyorsan szélesre tártam az épület ajtaját, visszamegyek az ablak alá, és lábujjhegyre állok. Apám lenyújtja a rakétaövet és a védősisakot.

Ez az öv kissé egy olyan vadásztölténytárra emlékeztetett, melynek különösen nagyok a tölténytartói. Magamra veszem a hevedert, ellenőrzöm, hogy elég szoros és biztos-e a két vállszíj, majd fejemre teszem a sisakot. Mellemen homályosan csillan meg a hosszúkás mellpajzs, rajta a színes karikák sorát foszforeszkáló fény világítja meg. Elhúzom a szélső, ibolyaszínű karikát, könnyű lökést érzek, s erre a piros, majd a fehér karikát mozdítom ki előbbi helyzetéből. A rakéta fűvókái zajtalanul működésbe lépnek, lábam elszakad a földtől. Alattam fák sötét koronái suhannak el, s még látom a „kastély” ferdén lehajló fedelét. Bal felől a folyó sávja szürkéllik. Épületünk kivilágított ablakai gyorsan távolodnak, belevesznek a feneketlen sötétségbe.

Valami hirtelen fölfelé lökött, az ég felé. Testemet megbénította az ijedség. A startnál mégiscsak elmulasztottam a testsúlyomnak megfelelő sebességkorrekciót, és túl magasra kerültem. Feleszmélvén, a karikákkal kezdtem manipulálni, mire gyorsan alább ereszkedtem, és vízszintes irányban repültem tovább. Bal felől ismét felcsillant a Vachuayo homályos tükörcsíkja, jobb felől pedig Pera fényeit láttam

Hideg légáramlat csapódott az arcomba, a vállamra, behatolt az ingem alá. Néhány heves karmozdulatot tettem, hogy testem átmelegedjék. Ekkor hirtelen valami súlyos és rugalmas

tárgy, mint egy bokszkesztyű, rácsapott a sisakomra, és a mellemhez vágódott. Hátamra fordított, testem elvesztette az egyensúlyát, és esni kezdtem. Az öv mintha megőrült volna. Egy különös forgószerű megforgatott, mint valami fadarabkát, és máris fejfelé zuhantam. Kezem halálos rettegéssel kapkodott mellpajzsomhoz, riadtan húzgáltam a karikákat, de nem működtek, valami elrontotta, szinte elvarázsolta valamennyit. Most ujjam valami puha szára tapintott, amely valahogy beleragadt a pajzsba. Óvatosan kiszabadítottam, és előző helyzetébe toltam a megakasztott karikát. A föld meg a csillagok egyszeriben korábbi állásukat vették fel. A levegőben lejtett táncom megszűnt. Ámde eltértem az irányból, Pera fényei már egyáltalán nem látszóttak. Három nagy kört kellett leírnom, míg végre megpillantottam magam alatt a folyó csíkját.

A puha tárgyat a szárral a szememhez emeltem, ujjaimmal néhány tollat tapintottam ki. Valami szerencsétlen madár akadt utamba. A madárnak életébe került ez az éjszakai találkozás, nekem pedig legalább ötpercnyi elvesztegetett időt jelentett. Most a rakétafűvőkákat teljes erőre állítottam be.

Hirtelen előttem a repülőtér. Elsuhantam fölöttem, és elkésve fékeztem: akkor, amikor már a város környéke fölött voltam. A földről integettek felém, és kiabáltak valamit. Elképzelttem, milyen hatással lehetett Pera lakóira egy ember, aki a fák fölött repül.

Megint kört írtam le. És újabb elő vigyázatlanság: földre szálláskor nem kapcsoltam be fényszórómat. Nagyot fröccsent a víz: a záportól keletkezett piszkos tócsába pottyantam. Lázasan igyekezettel kapálóztam, így evickéltem ki a szárazra, pedig csak rögtön be kellett volna kapcsolnom a fűvőkát, és fölfelé repültem volna. De aztán észbe kaptam. Mint kirántott dugó, lódultam fölfelé, és most már kapkodás nélkül, alacsonyan szálltam a repülőtér felé. Kerestem a földön a helikopter körvonalait.

Hát ez mi?

A földről berregés hallatszik. Fényfoltok füzéréként csillan fel a gép kerek rajza. Tehát nem sikerül... Augustino megelőzött. Most mit tegyek? Erősödő motorzúgás, egy pillanat, s a helikopter fölemelkedik, majd sebesen felröppen a magasba. Fedélzeti fényei kialszanak, körvonalai beleolvadnak az éjszaka sötétjébe. A repülőtéren sötétlik az otthagyt terepjáró. Kabinja üres...

És ismét süvít a szél sisakom körül. Átázott ruhám hideg borogatásként tapad testemre, fogam szörnyen vacog. Fokozom a sebességemet. Valahol előttem, a tintafeketeségű ürességben motor zúg. Még néhány percnyi repülés, és a fekete égbolton megpillantom a helikopter körvonalát. Annyi távolságot tartok, hogy ne veszítsem el szemem elől. A Vachuayo messze elmaradt mögöttünk, földet nem látok, de tudom, hogy már az őserdő sűrű, hallgatag végtelenje terül el alattam.

Igyekszem megnyugtatni, bátorítani magamat. Hiszen még nincs minden veszve. Igen, igen! Augustino nem tudja, hogy nyomon követem. Rajta, csak bátran! Csak nem félni, csak nem félni... Alulról kell felbukkanom, a gép alól, megragadni a kabinajtó kilincsét, és ugyanakkor kikapcsolni a saját sebességemet.

Sűrű légáramlat kavargó a légcsavartól, mellbe vág, lefelé taszít. Az első roham nem sikerült. Újra a helikopter alá repülök, de ezúttal nem csökkentem, hanem ellenkezőleg – fokozatosan növelem a saját sebességemet. Érzem, amint testem szembeszegül a léghullám ellenállásával, és – győz a rakéták ereje. A helikopter törzsének síkosan sima és hideg a felülete. Megmerevedett ujjakkal kapargászok a fémtesten. Mindkét kezemmel belekapaszkodom a kabinajtó kilincsébe, és húzom, rángatom. A kilincs nem enged, az ajtó nem nyílik fel.

Talán bal oldalról sikerül. A motorzúgástól teljesen megsüketülve ellököm magam a helikoptertől, engedem, hogy a viharzó légáramlat lefelé taszítson, majd a másik oldal felől repülök a gép alá. Hasztalan próbálkozás! Az ajtó erről az oldalról is olyan, mintha beforrasztották volna. Augustino itt van, egészen közel, csak a géptörzs vékony fala választ el tőle, de mit tegyek? Körömmel nem téphetem fel a fémet... Tehát meg kell hátrálnom? Üres

kézzel kell visszatérnem a „kastély”-ba? Mérgemben nagyot lendítek lábammal, hogy belerúgjak a makacs ajtóba, és átfordulva a fejemen, a kerék kemény gumijába kapaszkodom bele. Visszaforduljak-e? Nem! Elvégre a pilótának valahol csak lé kell szállítania a gépet. Nem fogok elválni a géptől. Csak repüljön, aztán szálljon le a földre, majd én is leszállok vele! De vajon elegendő töltet van-e a kazettáimban ennyi repüléshez? Ha a kazetták kiürülnek, akkor vége mindennek, az a halál! De én nem hagyom, hogy kiürüljenek, hiszen megvan a lehetőségem, hogy takarékoskodjam a töltetekkel. Csak helyezkedjem el jól itt a kerekek között, és kapaszkodjam erősen a futóműbe...

A szél szinte keresztülfúj rajtam, mintha ezer meg ezer tű fűródne a testembe. Kezemet már véresre horzoltam, nyakam tompán sajog, mert kényelmetlen helyzetben, fejemet hátrahajtva ülök. Sisakom valami csavarhoz szorul és még egy másikhoz, ezeket anyacsavarok fogják. Minek ide a csavar? Nini, hiszen ez egy ajtó, kívülről van odaerősítve. Mi lenne, ha kicsavarnám az anyacsavarokat? Csak legyen elegendő erő megmerevedett ujjaimban...

Az ajtó kicsapódik, majdnem az arcomhoz ütődik, a zsanéron leng, a nyílásból meleg árad ki. Habozás nélkül, egyetlen lendülettel lököm be testemet a négyzet alakú résen, karommal húzódkodom fel. A gépben vagyok. Félhomály. Ebből a félhomályból váratlanul egy sápadt és eltorzult arc bukkan elő, közeledik felém. Augustino mozdulatlan, tágra nyílt szemét látom. Feléje kapok, torkon ragadom. Magam felé, a nyílás felé húzom. A pilóta két kezével kapaszkodik az ajtó szélébe, s én önkéntelenül könnyökömmel szorítom oda ujjait a nyílás küszöbéhez. Sziszeg a fájdalomtól. Már-már mindketten kizuhanunk a mélységbe. De hiszen éppen ezt akarom én: kirángatni a gépből.

Sikoly hallatszik. Erzsi volna?... Az ő hangja. Itt van a helikopterben?

Izmaim akaratom ellenére elernyednek. Csak egy pillanat. Arcomat ütés éri, tudatom elhomályosul. Fejem hátracsuklik, valami keményhez ütődik, úgy érzem, mintha sisakom megrepedt volna. Szemem előtt szivárványos körök cikáznak. Galléromnál fogva húznak valahová, nincs erőm ellenállni. Az utolsó, amire még képes vagyok: legombolom rakétaövemet. Nem szabad, hogy ennek a gonosztevőnek a kezébe kerüljön, hiszen ez még egészen friss találmánya a mi mérnökeinknek. Az öv lefelé csúszik, az ajtó nyílásához. Már semmit sem látok, semmit sem érzek.

...Meddig tart még ez az éjszaka? Mennyi ideje vagyok már itt a helikopterben?

Augustino háta. Erzsi vergődik a széken. Megpróbálok felkelni, de lábamat szíjjal kötötték a szék lábához. A motorzúgás csendesedik. Vagy csak nekem rémlik így? Nem, a motor valóban tompábban működik, már hallani is a lapátok zaját. Az ablakban a csillagok elfordulnak, fölfelé húzódnak. Augustino háromszor villant, és nyomban felgyújtja fedélzeti jelzőfényeit.

A helikopter földet ér.

5. FEJEZET

ZÖLD ÚTVESZTŐ

Kimerülten, erőtlenül dőlök háttammal a falnak, tenyerem kemény, durva felületet tapogat. Beton. A magas fal összefolyik a homállyal, és felnyúlik a fák koronájáig. Lombsusogás. Őserdő. És a fal.

A fal tövében állítottak meg. Várnak valamit. Magam mellett érzem a lélegzetvételüket, egyiküknek cigaretta lóg a fogai közül, s amikor tüze erősebben felparázslík, visszfénye egy széles állra és egy orr hegyére esik. Másik kísérőmet oldalról látom.

Hirtelen vékony fénycsík jelenik meg a falon, és lassan növekszik, mintha egyenes, függélyes nyílás tárulna fel. Tovább már semmit sem tudok megkülönböztetni, mert fekete kendő kerül a szememre. Dohányfüstös ujjak babrálnak az arcomon, majd a vállamba mélyednek.

Megyünk. Talpam valami keményre lép, betonnak sejtem. Néhány lépés után fűvet érzek a lábam alatt, s a fűvön éjszakai harmatot. Arcomat előnti a verejték, elviselhetetlen szomjúságot érzek, minden mozdulatomtól fájdalom hasít a tarkómba.

Valahol madarak csipognak, talpunk alatt száraz ág reccsen, erdőillatot érzek. Váratlanul ököl csattan a hátamon. Fém csikorog. Kurta, hirtelen megszakadó csengetés. S álltomban mintha lefelé zuhannék egy kútba. Mi ez, lift? Az erdő közepén, a dzsungelben? Képtelenség! No és a betonfal?

A helikopter egy negyedórával ezelőtt ért földet. Pilótája felnyitotta a kabinajtót, és kilökött a gépből, de estemben kezek kaptak el, és talpra állítottak a földön. Csak megvillant gondolataimban, hogy Erzsit mikor rakhatták ki a gépből...

Most meg ez a lift!

A zuhanás abbamarad. Ismét csikorgás, csengetés, és kilöknek a szűk kalitkából. Lépteket, nem tudom, miért, nem hallani, úgy érzem, mintha egy tágas helyiségben volnék, minden hang pedig valahol odakünn maradna.

Szememről letépik a kendőt. A szoba közepén állok. Ablak nincs. Hófehér falak, a padló világos linóleum. A mennyezeten kerek nyílás, ezen keresztül hull be a hideg fény. A sarokban alacsony ágy, asztalka, puha ülésű szék.

Az az ember, aki lerántotta szememről a kötést, most végigmér. Harminc év körüli. Kerek arcára, szőke szemöldökére barna sapka ellenzője vet árnyékot. Barna ing van rajta, belegyűrve fekete lovagló nadrágjának övébe, az övről pisztolytáska lóg le. Rám mosolyog.

Amikor észreveszi, hogy fejemből vér szivárog, részvevően csóválja a fejét, az ágyra mutat, majd az ajtó felé indul...

Térdemmel próbálom az ajtót. Zárva van.

Hová kerültem? Hová lett Erzszi? Hogy lehet itt, az őserdő szívében ilyen szoba? Nem álmodtam-e mindezt: a helikopter üldözését, a levegőben vívott harcot, a linóleumos padlót? Gondolataim szétfolynak. Mintha mágnes húzna az ágyhoz; az a vágyam, hogy a párnákra zuhanjak, minden egyebet legyőz. S mégis elkerülöm az ágyat: egy függöny mögött, falmélyedésben mosdó szélét látom.

Fejemet a csap alá tartom, hideg vízsugár zúdul rá. A szoba ringatózik, a mennyezetről érkező fény vibráló koronggá változik. Ilyen kört írnak le a helikopter forgó lapátjai. Arcom fölött hasítják a levegőt. – A korong közeledik – még egy pillanat, és forgó lapátjai darabokra szelik a testemet, széthasítják a koponyámat... Rémulten kapok mellemhez, a pajzshoz, emez azonban kék szikrázással szét pattan. És minden eltűnik. Csak a szél süvít, fülhasogatóan, siketítően, harsog, és magasba kapja testemet, mint a pelyhet.

Érzem, hogy van mellettem valaki. Orvosságzag és... parfümillet. Felnyitom a szemem.

Képtelen vagyok felfogni, hogy hol vagyok, mi az, amin fekszem. Fiatal női arcot látok. De mi az a sötét sáv, amely a homlokán keresztbe húzódva, eltakarja a bal szemét? Ez a sáv eltorzítja a szép arcot... Fehér köpenyére, amelyet hanyagul vetett a vállára, hullámos haj borul. Vékony ujjai közt injekciós tű villan. Most észreveszi, hogy nézem.

– Feküdni! Nyugodtan! – Hangja nyers, barátságatlan.

Testemet égető forróság önti el. Az injekciós tű már az asztalon fekszik. A vékony ujjak vattát szorítanak a karomhoz.

– Hová hoztak engem?

A nő úgy igazítja meg a haját, mintha nem is hallotta volna a kérdésemet. Önmagához beszél:

– Hm... hibátlan koponyaalkat. Ez nem normális jelenség, a természet ellentmondása. Egyáltalán nem szláv típus.

– Hová hoztak engem? – kérdem újra, és megpróbálok felkelni az ágyról. Erélyes kiáltás kényszerít rá, hogy fejemet visszahajtsam.

– Feküdni! Ki engedte meg neked?! – Majd félvállról: – Megbízható helyen vagy. Az egészségeddel már nincs baj.

Egyre a frizuráját igazgatja, én meg csak nézem azt a kerek medalliont, amely a nyakában lóg. A kerek aranyéremre egy különös pók tapad: kereszt pók, amely begömbíti lábainak végét. De hiszen ez... ez horogkereszt! A förtelmes hitlerista jelvény, a legszégeylenetesebb jel, ami valaha csak létezett a világon.

A nő rájön, hogy mi az, ami fogva tartja tekintetemet. Medallionját babrálva szól:

– Látom, érdekel ez a jelvény. Tudod, mit jelent? Ez díszíti azt a címert, amely a világ leghatalmasabb városán látható. Onnét kezdődik az emberiség új története! Szeretnél ilyen városban lakni?

– Miféle városban? – hebegem, és önkéntelenül a falhoz húzódok. – Miről beszél?...

– Feküdj, feküdj! – ripakodik rám megint élesen. – Hány éves vagy? Ó, belőled megfelelő katonát lehet faragni! Csak az kár, hogy szláv származású vagy... Vagy talán nem is vagy szláv? Őseid között bizonyára voltak árja származásúak. Tudsz valamit a származásodról? „Ez örült – gondolom. – Nincs eszénél. Ki küldhette a szobába? És mi ez az injekció?...”

– Fräulein Trude szokása szerint megint filozofál. Minek ez a sietség? – hallok most egy dörmögő férfihangot. Szobámba hangtalanul bejött egy zömök ember. Valahogyan minden különösen csillog rajta: lakkcipője, a kék ruhájának szövetébe beleszótt ezüstsálak, szemüvegének kerete éppúgy, mint rózsás, kopasz feje. Egy papírba csomagolt, domború tárgyat hozott hóna alatt, majd csomagját az ágyra teszi, a lábamhoz, és megkérdezi: – Hogy érzi magát a mi vendégünk?

A nő fél szeme elmosolyodik.

– Már teljesen meggyógyult ahhoz, hogy...

– Ertem... Felülhetsz – szól most hozzám a kopasz. – Tárd szét a karodat. Így. Hajtsd előre a fejedet. Még egyszer! Kitűnő. Ahhoz képest, hogy agyrázkódásod volt... Mégiscsak jó orvos maga, Fräulein.

– Ön azt kívánta, hogy minél előbb talpra állítsam. – Megfogta az államot. – Mennyi az: hatszor hét? Felelj!

Félrelököm a kezét. A nő arca megrándul.

– Fräulein Trude! – A kopasz figyelmeztetően emeli fel a hangját. – Valamit meg kell magyaráznunk neki... Fiam, te most kórházban vagy. Beszélni akarok veled. Ehhez azonban előbb meg kell győződnöm, hogy pszichikailag teljes értékű vagy-e.

– Úgy? Akkor feleljen gyorsan: hányszor van meg négyben a kettő? – mordulok rá.

Szemüvegén át figyelmesen az arcomba néz. Majd ugyanolyan hangsúllyal, mint eddig, oktatóan mondja:

– Te súlyos állapotban voltál, gondoskodtunk rólad, visszaadtuk egészségedet. Hálásnak kell

lenned, tehát ne viselkedjél úgy, mint egy vad indián kölyök.

Nagyot nyelek, és Fräulein Trudéra pillantok, a horogkeresztes medalionra.

– Ez kórház?... Kórházba nem hozzák bekötött szemmel az embereket. Ne tartsanak bolonddát! A helikopter az őserdő közepén szállt le. Hol vagyok most?

Nem válaszol, ehelyett ő kérdezi:

– Úgy, szóval helikopteren szálltál? Miféle helikopteren?

– Ezt maguk éppolyan jól tudják, mint én. Az a gép a nemzetközi tudományos expedíció tulajdona. Augustino gonosztevő, ellopta a helikoptert. Értesítsék Pera várost a helikopterről meg én rólam. Egy kislány is volt velünk, Erzsi. Vele mi lett?

A kopasz félrehajtott fejjel figyelni szavaimat.

– Természetesen! Természetesen! Hírt adhatunk rólad. Csakhogy akkor rengeteg sok probléma merülne föl. Először is: hogyan kerültél a helikopterbe? Másodszor hogyan magyarázzuk a megmeneküléset? Fräulein Trude, szóljon, legyen szíves, hogy adják ide azt az újságot.

Egy perc múlva tagbaszakadt legény állt a küszöbön, barna sapka a fején, barna ingben, övében pisztolytáskával. Hasonló ahhoz, aki éjjel behozott a szobába. A kopasz elveszi a kezéből az újságot.

– Úgy hiszem, érted azt, ami itt kinyomtatva áll. Hiszen jól ismered az itteni nyelvet. És németül is meglehetősen jól beszélsz.

Hogy, hogy nem: mit sem csodálkozom azon, hogy ezek ketten – a félszemű Trude és a tetőtől talpig csillogó férfi – németül szólnak hozzám. Talán azért nem csodálkozom, mert ha az ember folyékonyan beszél egy nyelvet, akkor alkalomadtán maga sem veszi észre, hogy azt használja.

Az újságba pillantok. A Perában megjelenő Népújság, a főhelyén ezzel a cikkel:

LÉGI KATASZTRÓFA

Az elmúlt éjjel Hugo Larsen protestáns misszionárius szörnyű látványnak volt szemtanúja. A misszió épületének közelében, az erdő fölött a levegőben kigyulladt egy helikopter. Néhány pillanat múlva a gép felrobbant. A tragikus eset a Vachuayo egyik névtelen mellékfolyója fölött történt, amely felduzzadt az esőzéstől, Perától mintegy 200 mérföldre, a Nagy Mocsarak vidékén. A misszionárius azonnal rádió útján küldött hírt a katasztrófáról.

Mint utóbb kiderült, a szerencsétlenül járt gép azonos azzal a helikopterrel, amely az ENSZ élelem-szükségleti bizottságának expedíciójánál teljesített szolgálatot. Ennek az expedíciónak a tagjai dr. Andrij Sz. Vovcsenkónak, a tudós szovjet biológusnak irányításával országunk területén végeznek tudományos kutatómunkát.

A katasztrófát megelőző napon meglehetősen rejtélyes körülmények közt eltűnt dr. Vovcsenko fia. Egyes híresztelések szerint ez a sajnálatos esemény közvetlen kapcsolatban áll a helikopter katasztrófájával.

A kopasz nem titkolja elégedettségét.

– Látod, hogy alakult a helyzet... Mármost mire volna jó külön bizonygatni, hogy a Vachuayo mocsaras mellékfolyóján nem egy jó étvágyú krokodil fogyasztotta el sült húsként a te testedet? Egyelőre jobb lesz, ha eny-nyiben hagyjuk: a helikopter elégett, te meghaltál.

– Kinek van szüksége erre a hazugságra? Ha maguk nem engednek szabadon... engem meg őt... ebből a...

A kopasz megcsóválja a fejét, és alig fékezett haraggal mondja:

– Ide hallgass, fiacskám! Öt perccel ezelőtt te kijelentetted, hogy a helikopter leszállt az őserdő közepén. Tudod, mi az az oázis? Az élet kis szigete a sivatagban. Mi is ilyen oázisfélén vagyunk. Csak éppen bennünket nem homoktenger vesz körül, hanem valami még sokkal

szörnyűbb: a zöld pokol, a dzsungel, amely több ezer mérföldre nyúlik szét körülöttünk. Próbálj meg innen eltávozni bármely irányban. Nem tartunk vissza erőszakkal. Előbb azonban... – és fogta a magával hozott csomagot, kibontotta – mondd meg nekem, hogy ez micsoda.

A kopasz a sisakot tartja kezében, az én sisakomat, a rakétaöv tartozékát. Fényszórójának üvege összetört, sima felülete oldalt behorpadt. Én ütöttem hozzá a nyílás éles szegélyéhez. Ha akkor nincs rajtam ez a sisak, rosszul járhattam volna.

Feléje nyúlok, de visszakapom a kezemet. Valami óvatosságra int, talán a kopasz tekintete, amely mohón fellángolt.

– No, miért hallgatsz, fiacskám?

– Maga még sose látott bukósisakot?

– Bukósisakot? Hm... No, hagyjuk ezt! Hogy kerültél a helikopterbe?

– Kerültem, ahogy kerültem! – vágok a szavába. – Mit faggat itt engem? Nem szándékozom felelni a kérdéseire.

– Tévedsz, fiacskám, mert bizony felelni fogsz. Kényszerítelek rá! Miért volt a fejedben ez a sisak, honnét került hozzád?

– Ne kiabáljon velem! Kórházban vagyunk! Ijedtségemben elfelejtem az egyszeregyet, és nem leszek pszichikailag teljes értékű.

A kopasz koponyáján piros foltok jelennek meg, majd kurta léptekkel, szinte lopakodva közelít hozzám, szemüvege megcsillan.

– Tréfás kedvű vagy, fiacskám! De nem tudod, mi lesz belőled, ha nem mondasz el mindent, amit akarok...

A félszemű Trude unott hangon szól közbe:

– Ne idegeskedjen, Knosse. Segítek én, hogy kellőképpen beszélgethessen veled.

– Hagyja, Fräulein Trude! – háritja el ingerülten a kopasz. – Azt hiszi a kölyök, hogy tréfálunk veled. – Zsebre vágja a kezét, és már nyugodtan mondja: – Ugye, még sose hordtál acélrudakat a válladon? És a botot sem kóstoltad még meg? Persze hogy nem hordtál ilyent, nem kóstoltál olyant! No hát majd megtanítunk rá! Még a mai napon. Azonnal.

Az ajtóban egy ellenzős barna sapka jelenik meg.

A napvilág négyszöge távolodik. Az alagút boltozata alatt füstös villanyégők parázslanak. Minél tovább jutunk az óriási odú mélyébe, annál nehezebbé válik a lélegzés, a levegő sűrűsödik, orrfacsaró kipárolgással keveredik. Szemem könnyezik, sós csüppek hullanak államról a mellkasomra, csípi a nyakamat.

Számolom a lépéseimet. Tíz... tizenhét... negyvenhét...

Amíg legalább néhány percre megszabadulok a terhemtől, addig ma kétszázhat lépést kell megtennem. Tegnapelőtt estefelé százhetvenkét lépést számoltam, tegnap százkilencvenhatot. Az alagút egyre hosszabb.

Kétméteres betoncölöpöket cipelünk. A súlyos gerenda lefelé szorít, a földre, szinte tántorgok. Párom egy indián, tizenhat évesnek látszik, a neve Vu. Ő megy elől. Hátán sebhelyek sötétlenek, vékony, eres lába keményen, ruganyosan lépked. Fél fejjel alacsonyabb, mint én, de izmosabb és gyakorlottabb. Számára kettős a teher: a betoncölöpön kívül az ilyen ügyetlen hordozópár is, mint én vagyok. Vörös bőrű kísértetek néma menetében haladunk, az övig mezítelen embertesteken az égő fényben verejték csillog. Egyesek betoncölöpöket cipelnek a vállukon, mások acélrudak alatt görnyedeznek. Én Vu nyomában vonzoló magam, terhünk közös járomként köt minket egymáshoz. A cölöp szinte örli a csontjaimat. Vállam elzsibbadt. Lábam véresre horzsolts ujjal valami élesre lépnek. Megbotlom, igyekszem terheme mindkét kezemmel fenntartani, de a cölöp lefelé csúszik vállamról, tépi a bőrömet. Vu félreugrik, a cölöp döngve zuhan a földre.

– Te bűdös indián disznó, nem akarsz dolgozni?!

Az ellenzós barna sapkát viselő munkafelügyelő botjával lesújt a fiúra. Vu háta meggömbül, a fiú megvonaglik a fájdalomtól. Én rávetem magam a munkafelügyelőre.

– Hozzá ne nyúljon! Hogy merészeli?!

A barna sapkás gúnyosan rám vicсорítja fogát, és úgy lök vissza, mint egy macskakölyköt. Így ismétlődik meg minden alkalommal. Én megbotlom, elejtem a terhemet, az ütést pedig a hordozópárom kapja. A szerencsétlen Vu bizonyára meggyűlölt ezekben a napokban, de hallgat.

Sietve kapom fel a cölöp végét. Vu lehajol, a másik végét ragadja meg. A munkafelügyelő lecsillapul. Imbolygó indiánok haladnak el mellettünk, fejüket mellükre lehorgasztva, mint akiknek semmi közük sincs sem hozzám, sem Vúhoz, sem mindahhoz, ami körülöttünk történik.

Az alagútszáda mélyén légkalapácsok ütései döngenek, hegesztőkészülékek kék lángja vakít, időről időre rövid, tompa robbanások hallatszanak. A vájárok a homokréteg sűrűjébe hatolnak, egyre előbbre jutnak, naponta szaporítva azoknak a lépéseknek a számát, amelyeket nekünk, teherhordóknak, az alagút végéig meg kell tennünk. A földmunkát és a tartócölöpök felszerelését ugyancsak indiánok végzik, ők azonban más barakkokban laknak, mint mi. Őket csak munkaidőben látom. Amikor a vájárokhoz érünk, mellettük ledobjuk súlyos terhünket, és pihenés nélkül visszafordulunk. Futólépésben kell visszatérnünk, a barnasapkások kiáltozása és botütései közepett. Ott, ahol a napvilág négyszöge fénylik, a cölöpök és rudak halmaza vár ránk. De ott mégiscsak süt a nap, friss a levegő, s a könnyű szellő legalább egy pillanatra lehűti a testünket.

Immár ötödik napja, hogy itt dolgozom, az alagútban.

Vajon mit építenek itt? Nem tudom.

Pirkadatkor kergetnek ide bennünket. Előtte gyümölcsöt kapunk, ebédre savanykás rántással készült bablevest. Éjszakára gyalulatlan gerendákból összetákolt, alacsony épületben helyezkedünk el. Falán kívülről a 6-os szám olvasható, A hatos barakk – illetve ahogy Knosse mondta: blokk. Közeliánkben, a fák sűrűjében még néhány blokk látszik. Fedelük fölött pálmafák terebélyes koronája nyúlik szét. Felnyúló tornyokban gépfegyverrel vigyáznak az örök. Jobb felől, egy erdő borította halmon magas, szürke fal látszik ki a fák közül.

Reggelente, amikor az indiánok négyes oszlopokban indulnak munkába, körülöttünk csöndbe burkolózik a világ, csak valahol, nem messze, a mocsárban hangzik, hol erősebben, hol elhalkulva, a békák kuruttyolása. A ködben alig sejlenek az épületek, a tornyok, s a fákról zajtalanul hullnak a földre a harmat csöppjei. Az alagutat sötétedéskor hagyjuk el. S ilyenkor távolról mindig látok valamilyen tarka embercsoportot. Úgy tűnik, ott nők vannak, örök vezetik ki őket az erdőbe. A sereg eltűnik az erdő sűrűjében, a távolabbi, falán hármassal megjelölt barakknál.

A pálmaligetben, amely mellett elhaladunk, emeletes építmény villan meg, bordás fémtető fedí. Onnét olykor nevetést, máskor gyereksírást hallok, fehér köpenyes alakok járnak-kelnek benne. Tegnap váratlanul megálltam: úgy rémlett, mintha a fehér köpenyesek közt különösképpen ismerős alak tűnt volna fel... Az esti szürkület nem engedte, hogy alaposabban szemügyre vegyem. Női alak volt, lassan haladt egy folyosón, vártam, hátha visszanéz, a válla, a járása emlékeztetett valakire... De hátulról nagyot löktek rajtam, fölriadtam gondolataimból, és mentem tovább. Többször még hátranéztem, lestem a pálmák közt megbúvó épületet, a folyosón azonban már senki sem járt.

A 6-os jelzésű barakkban két szinten helyezkednek el a deszkákból összetákolt priccsek, a bennük fekvőket kifeszített háló védi a moszkítóktól, az ajtónál víztartály, kancsó. Világítás nincs. Az indiánok mintha némák volnának, nem beszélnek egymással. Hallgatnak az alagútban, hallgatnak munkába menet, és hallgatnak a barakkban is. Csak éjszaka hallom a holtra fáradt emberek álmos sugdolózását. Az ör ritkán ellenőrzi a barakkot. Néha benéz egy-egy barnasapkás, ránk villantja lámpáját, botját suhogtatva járja végig a priccsek sorait, majd

eltűnik.

Derékaljunk egy-egy nyaláb száraz lomb. Az én helyem a felső sorban van, tőlem balra fekszik Vu, jobbra egy mogorvának látszó, fiatal indián. Atlétatermet: hatalmas mellkas, izmos kar, s ha priccén ül, feje a mennyezetet érinti. Nevét nem ismerem. Nem törődik velem, ez az óriás munka után hanyatt veti magát a priccén, kezét a feje alá teszi, és anélkül, hogy egy szót szólt volna, azon nyomban elalszik.

Igyekszem beszédbe elegyedni Vúval, de hasztalanul. Talán nem meri megtörni a barakk nyomasztó csendjét, vagy talán nem is érti, amit mondok. De muszáj, hogy megértse! Legutóbb már sikerült megállapítanom, hogy melyik törzshöz tartozik Vu is meg a jobb oldali szomszédom meg mindezek a rézbőrű emberek, akik az alagútban az acélt és a betont cipelik. Hosszúkás fejformájuk, kékesfekete szöghajuk, kissé ferdén ülő, barna szemük... nem, mindez együtt nem lehet véletlen hasonlatosság...

Most, ezen a mai estén is minden igyekezettel erőltetem az emlékezetemet, hogy felidézzek magamban néhány olyan szót, amelyet Catultecétől hallottam, meg szívélyes vendéglátóinktól a Pera környéki indián falvakban. Még egy próbát teszek, hogy beszédre bírjam társamat.

Suttogva kérdezem meg:

– Miért nem akarsz szólni hozzám?

Vu mozdulatlanul fekszik, arcát nem látom a sötétben. Észreveszem azonban, hogy visszafojtja a lélegzetét.

– Ne félj tőlem. Nem én vagyok az oka, hogy miattam annyit kell szenvedned munka közben. Ők azt akarják, hogy te meggyűljöl engem. Nem tudom, mire kell ez nekik. Kik ezek a gonosz emberek? Honnét kerültek a dzsungelbe? Mit csinálnak itt?

Vu nem válaszol. Én azonban nem adom be a derekamat.

– Nagy kár, hogy nem beszélsz, Vu. Talán megtilthatják nekünk, hogy szóljunk egymáshoz? Vajon a cajaók azelőtt is ilyen nyűlszívűek voltak?

Szavaim mégiscsak elevenére tapintottak. Hallom halk válaszát:

– Te fehér vagy. Ki tanított téged az én népem beszédére?

– Ezen a nyelven beszélnek az emberek a Vachuayo partján. Ott, a cajaók közt sok jó barátom van. Őket nem verik bottal, és nem tartják ilyen barakkokban.

– Nem mondtál igazat, fehér ember. Cajaók csak itt élnek, a Kőfal tövében. Másutt sehol sem maradtak.

– Miért nem maradtak?

– Mert az ellenséges törzsek elpusztították őket. A cajaókra mindenhol vadásznak, felkutatják őket a dzsungel mélyén is. Az ellenség fémmadarai az erdők fölé repülnek, kilesik a nyomunkat. Mi, az utolsó cajaók, szintén régen elpusztultunk volna, ha a Kőfal meg nem véd bennünket.

– A Kőfal... Ez a szürke betonfal? Honnan veszed azt, hogy a cajaók elpusztultak? Igaz, hogy nincsenek sokan, de saját falvaikban élnek, sőt városokban is... Hallottál már Pera városáról?

– Ne hazudj! A dzsungelben nincsenek városok. Itt csak egyetlenegy város létezik, az, amelyik a Kőfal mögött van.

– Valaki ostobaságokat beszélt neked, Vu, és te hittél neki.

– A hatalmasok nem beszélnek ostobaságot, ők többet tudnak, mint te.

– Kik azok a hatalmasok? És hol vannak?

– Ott vannak a Kőfalon túl. Ők uralkodnak a dzsungelben, és megvédenek minket az ellenségeinktől.

– Ők védenek meg titeket? Elvesztetted az eszedet! Ezek a gazemberek gúnyt űznek belőletek! Talán engem is ezek védenek?

– Te fehér vagy.

– És az mit változtat a helyzeten? Engem is ide-oda hajszolnak az alagútban. Miért tűritek ti mindezt ilyen engedelmesen? Úgy bánnak veletek, mint a... rabszolgákkal. Tudod te, mi az a rabszolga? Én olvastam róluk, de ilyenek csak nagyon régen léteztek. Ti sokan vagytok, Vu! És mégis tűritek, hogy bánjanak benneteket, még csak nem is véditek meg a társaitokat? Miért?

A derékalj megzördül. Vu az oldalára fordul.

– Te semmit se tudsz – suttogja. – Hagyjuk ezt! Az éjszakai beszélgetésért büntetés jár: három napig nem kapunk enni.

A fülledtség abroncsként szorul halántékomra. Hallom több tucat ember egyenetlen, szaggatott lélegzetvételét. Testem sajog, mintha összeverték volna. Megpróbálok kényelmesebben elhelyezkedni, és elhallgatok. A barakkba bejön az őr. Szárazon, mint amikor egy ág eltörik, csattan a bot, valaki szívszorítóan feljajdul, dühös szitok. Sűrű sötétség. Kísérteties éjszaka.

„A hatalmasok megvédenek minket...” Ki tömhettele az indiánok fejét olyan ostoba hazugságokkal, hogy a cajaókat rég kiirtották, hogy ellenségeik mind a mai napig hajtóvadászatot rendeznek e régi törzsre a dzsungelben? Hát lehetséges, hogy ezek az emberek nem fogják fel rabszolga helyzetüket? „A Kőfal megvéd bennünket...” Vagy lehetséges, hogy csak Vu gondolkodik így, a többieknek pedig más a véleményük? A betonfalon túl föld alatti folyosók, liftek és műanyaggal bevont szobák vannak. Egy egész város. Talán éppen erről beszélt Fräulein Trude? Az indiánoknak oda nyilván tilos belépniük. Őket a falnak ezen az oldalán tartják, barakkblokkokban, önekik föld alatti odúknak görnyed a hátuk, vagy még más olyan helyeken, ahol válluk meg karjuk erejére van szükség. Az indiánokat itt nem veszik emberszámba: a falon túl terpeszkedők számára ők csupán igavonó barmokat jelentenek, semmi egyebet.

Hogyan lehetséges, hogy Vu – aki egyáltalán nem látszik ostobának – nem tud azoknak a városoknak és falvaknak a létezéséről, a repülőgépeket fémmadaraknak nevezni, és nem hiszi el, hogy a Vachuyo partján laknak még cajaók? Hát nincs ennek a fiúnak elképzelése a világ többi részéről, csakis az erdőnek erről a sarkáról, ahol a barakkok állnak?

Hirtelen riasztó gondolat hasított belém. Hátha ezek a rabszolgaemberek – éppen ők! – azoknak a leszármazottai, akik hét évtizeddel ezelőtt az idegen jövevények foglyaiként nyomtalanul eltűntek az ősréngetekben? Ha így van, akkor Vu és társai már a rabságban születtek, és egész életükben nem láttak egyebet, mint barakkokat és gépfegyveres tornyokat, nem tudnak másról, mint a Kőfalról meg a szörnyű kényszermunkáról... Talán még a szüleik sem hallottak napról napra, évről évre mást, csak a botok suhogását és felfegyverzett őrök szitkait...

*A zöld dzsungel gyermekei
mind-mind elpusztultak.
Életüket elvették
a halott emberek...*

Catultece gyászos éneke mintha ennek a helyiségnek sötét szegleteiből szállna felém.

Megérintem Vu forró vállát.

– Tudom, hogy nem alszol. Többet nem kérdezek semmiről, csak azt az egyet mondd meg: azok ott, a Kőfalon túl, azok... halott emberek?

A fiú alig hallhatóan válaszol:

– Hallgass! Ha életben akarsz maradni... ne nevezd őket így. Nekünk nem szabad tudnunk azt, amit nagyapáink tudtak.

Hirtelen rettentő izgalom vett erőt rajtam. Menekülni! Csak elmenekülni erről az elátkozott helyről, menekülni bármi áron!

Másnap reggel az alagútban hozzám lép barakkbeli szomszédom, a mogorva óriás. Felkapja egy cölöp egyik végét, és várakozó tekintettel néz hátra rám a vállán keresztül. Körüpillantok. Vu a közelünkben egy acélrudat emel föl éppen, együtt egy ősz hajú, ismeretlen indiánnal. Az óriás tehát helyet cserélt Vuval.

Behatolunk a föld alatti odúba. Az alagút újabb tizenegynéhány lépéssel megnyúlt. Az indiánok fejüket lehorgasztva vonszolják a lábukat, az elülsők eltűnnek az odú homályában, mások mögöttünk néma árnyakként mozognak.

Elmúlik egy óra, majd még egy. Mintha ma a cölöpök könnyebbek volnának, mint tegnap voltak, midőn Vúval hordtam őket. Amikor már hozzászoktam a föld mélyének feketés ködhomályához, csodálkozva veszem észre, hogy társam a cölöpöt majdnem a közepénél tartja a vállán. Hát ezért nem jut reám annyi súly. Amikor kilépünk az alagútból, odaszólok az indiánnak:

- Fogd a végéhez közelebb, mert így nagyon nehéz neked.
- Zahbi erős – hangzik a halk válasz. – Zahbi egy kicsit segít neked. Te nem szoktad meg.

Most olyasvalamit pillantok meg, amit eddig nem vettem észre: az erősebb, izmosabb indiánok, mint amilyen Zahbi is, a cölöpöket meg a rudakat úgy tartják, hogy a súly nagyobbik részét magukra vegyék, és így megkönnyítsek társaiknak a terhet. A barna sapkások nem fedezték fel ezeket az ügyeskedéseket – talán eszükbe se jutott, hogy a rabszolgák hajlandók egymásnak segíteni.

Zahbi széles válla mögött valahogy nagyobb biztonságban vagyok, nem érzem magam annyira egyedül. Könnyebb a munkám, tovább bírom. Ha majd végleg kimerülök, ledobom az átkozott terhet a földre, és lesz, ami lesz. Vajon mit fognak velem csinálni? Csak rajta! Lábamnál egy öklömnyi cementdarab, felkapom, és harcolni fogok, legalább egy barnasapkásnak szétverem a fejét.

Az indián, anélkül hogy megállnánk, váratlanul megkérdezi:

- Igaz az, hogy a nagy folyónál cajaók élnek?
- Úgy van, igaz.
- Zahbi hisz neked, a te szavad őszinte. Zahbi tudja, hogy te szökni akarsz...
- No, ezt csak te képzeled – tiltakozom ijedten, ő azonban oda se figyelve folytatja:
- ...de én figyelmeztetni akarok: innen kijutni lehetetlen. A szökevényeket mindig utolérték. Utoljára Csuplápá próbálta meg: a Villámszem. Rászedte az őrt, átmászott a szögesdrót kerítésen, és eltűnt. Csuplápá fűrgé, mint a szél, ért hozzá, hogy összezavarja a nyomokat, mint a róka, fáradságot nem ismer. Megígérte, hogy olyan embereket vezet ide, akik segítenek nekünk megszabadulni a hatalmasok uralmától. Csuplápá ugyanazt mondta, amit te mondasz, hogy a cajaók nem tűntek el a földről, hanem a nagy folyó partján laknak... De mégsem jöttek emberek, hogy megmentsenek bennünket. És senki sem tudja, mi lett Csuplápával.
- Mikor történt ez? Mikor szökött meg Villámszem?
- Régen. Még a nagy esőzés előtt.

Egy fél percig lehunyva tartom a szememet. A Vachuayo túlsó oldalán végtelen messzeségbe nyúlik a zöld tenger; Az a füst, amely az ég felé szállt, a baru-orchete füstje, most olyan valószerűtlen, mint egy álom. De a rémület, amely Catultece szemében ült. „Ember emberre emelte a kezét...”

Csuplápá, a Villámszem! ő az, aki nem jutott el Pera városáig. Áthatolt az őserdő végtelen sűrűségein, és ott pusztult el szinte közvetlenül azok mellett, akikhez segítségért sietett.

- Ő galu törzsbeli? – kérdezem, és észreveszem, hogy Zahbi teste megfeszül.
- Igen, Villámszem galu. Honnan tudod te ezt? Az ő törzsének emberei amott dolgoznak – válaszol, és szabad kezével az alagút belsejébe mutat, ahol kék fény villózik. – Ő is földet ásott.

– Ide hallgass, Zahbi, később mindent megmagyarázok. Te nem tévedtél. Én el akarok szökni. Az emberek semmit sem tudnak ezekről a banditákról, akik ide telepedtek, a

dzsungelbe, és kínozzák az indiánokat. Rabságban tartanak titeket. Nem értitek ezt? Nem baj, eljön az idő, amikor megértitek... Segíts nekem! Kettőnknek könnyebben fog sikerülni, eljutunk a nagy folyóig. Ott van az én apám. Ő elvezet titeket az elnökhöz... Nem érted? Nos: a ti országotok összes törzseinek legfőbb főnökéhez. Te majd elmondasz neki mindent. Ő parancsol mindenkinek. A főnöknek fémmadarai vannak, és sok harcosa van, azok majd eljönnek ide, és megbüntetik azokat, akik a Kőfal mögé telepedtek.

Az indián hallgat. Majd suttogva mondja:

– Zahbi nem mehet el innen addig, amíg el nem búcsúzott a feleségétől.

– Te nős vagy, Zahbi? És hol a családod?

– A mieink anyját és feleségét mind ott tartják külön, a nagy fehér faházban, amelyet ti barakknak neveztek. Nagyon ritkán szabad velük találkozunk. A gyermekeinket egyáltalán sohasem láthatjuk, mert már csecsemőkorukban elveszik őket az anyjuktól.

– Ha megölsz is, nem értem. Hogyan lehet eltűnni ennyi gonosz sérelmet, Zahbi? Hiszen ti sokan vagytok, férfiak és fiatal legények. Meg kell támadni az őrt, elvenni a fegyverét, és aztán... egyenest a Kőfalhoz! A hatalmasok bajba kerülnének! Mire vártok?

Zahbi meglassítja lépteit.

– Gondoltunk már erre is. A cajaók meg a galuk együtt gondoltak rá. A hatalmasokkal nagyon nehéz harcolni, ők messziről ölik meg az embert, a fegyverük tüzet szór. És az a legborzalmasabb, amikor...

Elhallgat. Közélről zaj hallatszik, és fájdalmas sikoly hasít át az alagút boltozatos belsején. Előttünk zavar támad a félmeztelen alakok közt, a barnasapkások összefutnak. Mi már közeledünk a földvájárokhoz, és megállunk. A földön véres embertest vonaglik. Egy cölöphalom, amely reggel óta gyűlt össze, váratlanul leomlott, és leütött lábáról egy indiánt. A szerencsétlen csak nyög, nem bír kibújni a súlyos betoncölöpök alól.

Zahbi egy lépést tesz előre. Ebben a pillanatban bukkan elő a magas fémtartály mögül Knosse. Kezslábas munkaruhát visel, övéről gázárcsapó lóg alá: az alagút legvégében a robbanásoktól mindig orrfacsaró füst gomolyog. A barnasapkások hozzá futnak. Knosse éles hangon ad parancsot nekik. Egy magas termetű, görnyedt hátú munkafelügyelő kikapja az egyik munkás kezéből a hegesztőkészüléket. Kékes tűzsugár csapódik sziszegve a föld felé, végignyálja a cölöpöket, és egy másodpercre a földön fekvő ember testét éri. Az iszonyú sikoltástól megdermed a vérem.

Még sose hallottam, hogy ember ilyen hangon kiáltott volna. Az indiánok ledobják a cölöpöket és a rudakat, futásnak erednek az alagút kijárata felé. Zahbi nyakán kidagadnak az erek. Földre dobjuk terhünket, a falhoz lépünk vissza, melyről csendesen patakszik alá a homok. Egy indián csoport kerül mellénk. Hárman közülük hirtelen megállnak, villámgyorsan megfordulnak, és rávetik magukat a barnasapkásokra. Megpillantom köztük Vut, vele egy szakadt nadrágú legényt és még egy széles vállú, magas cajaót. A munkafelügyelők nem jutottak hozzá, hogy előkapják fegyvereiket, a három indián máris leteperte őket. Amikor a görnyedt hátú lezuhan a földre a széles vállú indián öklöcsapásától, kezéből kiejti a készüléket. Kék sugár táncol, forgolódik a földön, majd elér egy munkafelügyelőt... A tartály mellett testek halmaza birkózik, valaki hörög, szitkozódás, öklök emelkednek és sújtanak, véres ábrázatokról hull a verejték.

Előreugrom, de Zahbi kemény keze visszatart.

– Arra nem lehet – szól lihegve, és a falhoz szorít. Vergődöm, kiabálok, de nem bírok szabadulni a szorításából. Tenyerét a számra szorítja, leránt a földre.

Knosse, aki kezslábasának zsebében tartja kezét, egy percig némán figyel a verekedést. Övén a gázárcsapó mellett pisztolytáska sárgállik, ő azonban mintha megfeledkezett volna arról, hogy fegyver van nála.

– Vissza! Vissza a helyetekre, vörös bőrű csürhe! – csattan fel hirtelen Knosse hangja. – Kihez szóltam, piszkos majmok?! Gyerünk!

S a testgomolyag, amely egy pillanattal előbb még a földön kavargott, abban a szempillantásban szétválík. A barnasapkások szitkozódva porolják le egyenruhájukat, egyikük megsántult, húzza a lábát. Utolsónak emelkedik fel, tántorogva, a görnyedt hátú munkafelügyelő. Az a magas cajao, aki a torkát szorongatta, leereszti a kezét, s karja most úgy lóg alá, mintha nem volna benne élet. Az indián felegyenesedik, és büntudatosan pillant Knosséra, aki gúnyos elégtétellel mosolyog.

A verekedésben részt vevő másik két fiú is megadja magát. Vu zúzott ajkából vér szivárog, egészen összeomolva áll, mint akit elbűvöltek, bocsánatkérően keresi Knosse tekintetét. Értelmes, mozgékony arcizmai mintha kővé merevedtek volna, és mintha elvesztette volna saját vonásait. Ez már értetlen ábrázat, azé az emberé, aki minden parancsot készséggel hajlandó végrehajtani. A széles vállú indián ugyancsak bizonytalan járással indul Knosse felé. Alakja szomorúan meghajlik, karjai erőtlének.

Knosse az ujjával int.

– Mind ide hozzám! Közelebb! Még közelebb, ronda csöcselék!

Azok hárman némán engedelmeskedve indulnak el parancsára. A széles vállú gyermekes sírást hallatva térdre bukik Knosse előtt. Ez félrelöki, csizmájával a mellébe rúg. Vu valamilyen furcsa karmozdulatokkal leguggol, halkán mormol valamit, és hirtelen énekelni kezd. A szakadt nadrágos legény odafut hozzá, tapsol, és kacagni kezd, szemét forgatva.

– Verd meg! – parancsolja Knosse, és fejével int a legénynek a széles vállú felé. A legény egy macskaugrással megtermett társára veti magát, és belecsimpaszkodik a hajába. Az izmos, magas cajao még csak nem is védekezik térdén állva törli szeméből a könnyeket. Vu eszeveszett, vad táncban kering.

Mindez, amit látok, nekem egyszerűen érthetetlen. Azt hiszem: örület tört ki mindnyájukon. Már csak a szabad levegőn térek magamhoz, az alagút bejáratánál. Az indiánok nagy sietve kapják fel a cölöpöket és a rudakat, majd kettesével ügetve eltűnnek a föld alatti odúban. Szemük telve van rettegéssel.

Mialatt lehajolunk, hogy felvegyük a cölöpünket, Zahbi a fülembé súgja:

– A lelkünket tartják fogva. Aki megszegi az engedelmisséget, annak elveszik az eszét... Zahbi megtartja az ígétét, segít neked szökni.

– Nem – mondom –, most nem a szökésre kell gondolnunk. A nagy folyóig hosszú és veszélyes az út. Ha nem jutunk el odáig, ha elpusztulunk, akkor a világ nem tudja meg, hogy mi folyik itt.

Mert éppen akkor támadt egy vakmerő tervem... De erről majd később, most nem akarok elébe vágni az eseményeknek. Csak annyit árulok el, hogy tervembe Zahbit is beavattam munkánk végeztével, éjjel. Ő eleinte makacsul ellenezte javaslatomat, végül azonban nagy nehezen sikerült rávennem.

Másnap két barnasapkas jött értem. Kivezettek az alagútból, és egy meredek lejtőn a hegyre vezettek fel, oda, ahol a Kőfal látszott.

Mialatt mentem, egy gyökeret rágtam. Zahbi nyomta a kezembe az utolsó pillanatban, és súgva mondta: „Edd meg ezt a gyökeret. Feltétlenül edd meg, erőt fog adni neked.” Illatos gyökér volt, az íze kissé kesernyés, szinte a fogamba vásott.

6. FEJEZET

A FEHÉR JACHT UTASA

A betonfal széthúzódott, keskeny kapu nyílt rajta. Végre lehetőségem nyílt, hogy ott, a betonfal mögött szemügyre vegyem a titokzatos város utcáit.

Utca tulajdonképpen nem volt: a fal mögött is buján tenyészett a zöld. A bozótos közelében egy kis üvegfilagória fala csillogott. Fák tövében, a sűrű, letaposatlan füben holmi korongféléket láttam – közelről kiderült, hogy ezek nyílászáró fémlapok. Tisztásokon tömör félgömbök álltak, ezeket álcázó foltok borították el. Mintha a földből nőttek volna ki ezek a félgömbök, óriási gombáknak látszottak. Egy-egy ilyen „gomba” csúcsán hosszúkás résekből kék acélcsövek álltak ki, az égre szegeződtek. Odébb antennák emelkedtek. Még távolabb, valahol a bokrok fölött úgy vibrált az átlátszó levegő, mintha a fák lélegeznének. Csönd volt, sehol egy lélek. A Kőfal mögötti terület olyan volt, mint egy elfelejtett, elhagyott park, amelyben céltalan tárgyak állnak összevissza. Megértettem, a város fölött vagyok – maga a város alattam, a földben éli életét.

A filagória sem volt igazi filagória: egy lift kabinját rejtette magában. Alighogy az örök maguk mögött betették az ajtaját, megcsendült a már ismerős csengőhang, és a kabin villámgyorsan suhant lefelé.

A következő pillanatban már egy hosszú folyosóban álltam. Műanyag felületeken rejtett lámpák fénye csillant, a falmélyedésekben és a tejfehér falakon virágcserepeket láttam. Baloldalt ajtók sorakoztak: sok tükörsima, szorosan záródó, bezárt ajtó, kilincs nem volt egyikén sem, nikkeltüszöbük csillogott. A folyosón szemközt, mint egy utca végében, különös, áttetsző henger fénylett, s benne egy sárga ruhás ember körvonalai rajzolódtak ki. Enyhe szellő fűjdogált, kellemes hűvösséget árasztva.

Őreim, akik a folyosóra vezettek, ezután visszatértek a liftbe. A kabin tovább suhant valahová lefelé. Vajon hány föld alatti emelet lehet?

A folyosón egy szőke szemöldökű, közönyös arcú fiatalember várt rám. Felismertem: egyike volt annak a kettőnek, aki a helikopternél „fogadott”.

Ismerős volt a szoba is, amelybe bevezettek: igen, akkor, amikor eszméletre tértem, itt láttam meg a horogkeresztes jelvényű nőt.

A szőke szemöldökű a szemével intett, majd távozott. Úgy estem rá az ágyra, mint akit letaglóztak. A fáradtság valósággal gúzsba kötötte a testemet. Míg az álom erőt vett rajtam, még arra gondoltam, hogy egész testem tetőtől talpig csupa sár és agyag, az ágynemű pedig ragyog a tisztaságtól. A fenébe is az ágyneműjükkel...

Huszonnégy óráig vagy tán még tovább is – nem tudom, mennyi idő telt el azóta, hogy elaludtam – nem háborgattak. Azután bejött Knosse. Elegáns ruha, fényes cipő... el sem akartam hinni, hogy csak nemrég durva vitorlavászon kezeslában és gázálarccal láttam.

Intett, hogy kövessem. Nem siettem. Sokáig mosakodtam a csapnál. Nem sürgetett, nem szólt hozzám.

Elmentünk a lift mellett. Befordultunk, még egy folyosó, ez keskenyebb. A padlón puha szőnyeg. Knosse megáll egy kék műanyagból készült ajtó előtt, végigsimítja a kabátját. Arca ünnepélyesen komor.

Félkör alakú terem közepén terebélyes pálmafa tenyér formájú ágai egy fehér íróasztal fölé nyúlnak. A tömör üvegfal mögött bokrokat, lombos fákat és liánokat látok. A fal tövében, a helyiség teljes szélességében hatalmas akvárium csillog, benne zajtalanul hajladozik a hínár, halak rajai suhannak ide-oda, és a szivárvány minden színét megcsillantják.

Az akvárium mellett hálóval a kezében jár fel-alá egy idősebb, sovány férfi. Alakja karcsú,

ősz haját rövidre nyírta, napbarnított arcán vékony csík a bajusza. Fekete egyenruháján ezüst vállpaszomány, gomblyukában két megtört villámvonal aranylik.

Az egyenruha ugyan megváltoztatta a külsejét, de nem változtathatta meg az arcát: ő az az ismeretlen ember, aki látcsóval állt a jacht fedélzetén, és parafa sisakjával intett nekem meg Vörös Nyúlnak.

Knosse összecsapja lakkcipőjének sarkát.

– Herr Standartenführer! Parancsára előállítottam.

Az egyenruhás leteszi hálóját, kendőjével külön minden ujját megtörli, majd közvetlen hangon, barátságosan megszólal:

– Ül csak le, ne félj...

Hozzám szólt, de én nem mozdulok. Egykedvűen nézegetem az akvárium fölött lógó arcképeket. Három van odaakasztva. Az egyiket kifejezéstelen tekintetű, duzzadt képű, kettős tokájú férfi hunyorog. Valahol ezt már láttam... No persze, azokban a filmhíradókban, amelyek a rég elmúlt világháború korából maradtak fenn... Mellette annak az embernek a felnagyított képe, aki az imént a halakkal foglalkozott. A haja ott még nem ősz, arcán sincsenek még ráncok, de ugyanez a katonai egyenruha van rajta, ráadásul még két érdemkereszttel. Távolabb az arcképen egy undorító ábrázat: lecsapott orr, beesett arc, értelmetlen, szenilis tekintet...

– Mit állsz így? Nem illik állni, ha az idősebbek hellyel kínálnak. – Most már figyelmesen néz. Vállat vonva mondom:

– Nem érdekel, mit mond.

– Nem valami udvarias válasz, de megértelek... Szilárdság és gyűlölet? Helyes! Nem fogunk összeveszni.

– Milyen alapon tartanak itt erőszakkal?

– Először is igyunk ebből a remek, zamatos kávéból, aztán majd elmélkedhetünk a szerencse forgandóságáról. S egyben majd válaszolunk egymás kérdéseire. Rendben van? A hallgatás is beleegyezést jelent. – Odapillant Knosséra. – Szólj, hogy adjanak valami harapnivalót.

Az első pillanatokban úgy érzem magam, mintha tűkön ülnék. Idegeim aztán észrevétlenül megnyugodnak. Mindazok után, amiket az alagútban láttam, a 6-os számú barakk után nem egykönnyen lehet rám ijeszteni. No és most mi lesz? – gondolom, és leülök egy karosszékbe. A jachton látott ember, akit Csanády Zoltán Rohas Vereira néven ismert meg, Knosse pedig Standartenführernek titulál, helyeslően bólint felém, és mosolyog.

Hátam mögül könnyű léptekeket hallok. Hátrapillantok, és ujjaim belevájnak a térdembe. Az asztalhoz Erzszi közeledik. Kezében nagy tányér, szalvétával letakarva.

– Ne csodálkozz, fiatalember – szólal meg a Standartenführer. – Hiszen találkozni akartál vele. Amint látod, Erzszi él és egészséges. Már elfoglaltsága is akadt: ételt felszolgálni és az edényt mosogatni nem nehéz munka. Igazam van, Erzszi? No jó. Egyelőre távozhatsz, kislányom.

Erzszi lehorgasztott fejjel halad el a székem mellett. Futó pillantást vet az arcomra. Néma tekintetében nyomát sem látom az ijedtségnek. Örül, hogy engem lát, izgatott is, de szemében eltökéltség csillan. „Én nem lógotom az orrom, hát te?” – ezt kérdezi hangtalanul Erzszi tekintete.

Megnyugodtam.

A Standartenführer csészét nyújt felém.

– Igyál! És tessék, szendvicsek. Kapd be, ne szégyelld magad! Az indiánok kosztja után bizonyára most összefolyik szádban a nyál.

Gyorsan eszem. Amaz hallgat, majd elgondolkozva mondja:

– Egyáltalán, fiam, kár volt neked beavatkoznod ebbe a históriába. Kalandra vágytál? No tessék, azt megkaptad. Még szerencse, hogy a helikopterről nem pottyantál le. Knosse úr úgy véli, hogy a gép már a levegőben volt, amikor te a kerekei közt elhelyezkedtél. Az a sisak

sugallja ezt, amely a fejedén volt. Tehát először is, és minden kertelés nélkül: honnét szedted azt a sisakot?

Én éppen egy sajtos szendvicset nyelek le, majd így válaszolok:

– Kérdezze meg Vörös Nyulat.

– Miféle nyulat?

– Hiszen látta. Valóban vörös. Nem emlékszik? Ön a jacht fedélzetén állt, a látcsővel nézett, mi pedig éppen akkor szaladtunk a partra.

– Rám ismertél?

– Hát persze. Amint beléptem ide, rögtön erre gondoltam, ez ugyanaz a senhor, aki a jachton állt. A sisak pedig... Vörös Nyúl hozta Rio de Janeiróból, és nekem ajándékozta. Nem kérdeztem, hogy kitől kapta. Nekem megtetszett ez a sisak: erős fényszóró van beleépítve, mikroakkumulátorral. Tudja, milyen messzire világított éjszaka a fénysugara? Hajajaj! Amikor halászni mentünk Vörös Nyúllal...

– Várj csak, gyönyörűségem! – vág szavamba Knosse. – Azt magyarázd meg nekem, miképpen történhetett, hogy te a pilótával egyszerre érteztél a repülőtérré. Tán olyan fürge vagy, hogy egy autó sebességével tudsz futni? – Hangja gúnyosan cseng.

Befalok egy újabb szendvicset, majd ezt mondom:

– Miért kellett volna nekem utána futni? Egyszerűen hátulról belekapaszkodtam a terepjáróba, és kényelmesen utaztam ki vele a repülőtérré.

A Standartenführer elmosolyodik.

– Mondtam magának, Knosse, hogy minden sokkal egyszerűbb, mint ahogyan maga kombinálta. Menjen csak, végezze a dolgait!

– Még azt akartam megkérdezni tőle, hogy...

– Elég! Ön zavar engem. Hagyjon minket magunkra!

– Parancsára, Herr Standartenführer!

És Knosse eltűnik. Az egyenruhás hangosan szürcsöli a kávéját, hunyorog gyönyörűségében. S már lám, el is tolta magától a csészét. Feláll. Elindul az akvárium felé, de nem jut el odáig, mert hirtelen felém fordul. Beszélni kezd:

– Knosse helytelenül járt el. Engedélyem nélkül a blokkba vezetett téged. Ott te olyasmit láttál, amit kívülállóknak nem kell tudniuk. Azt hiszem, nem kell hosszan magyaráznom neked, hogy ott, ahová te kerültél minálunk, turistáknak semmi keresnivalójuk sincsen. Helyesebb, ha itt maradsz. Hogy mennyi ideig: arról majd még beszélünk. No de ha nincs bánat, öröm sincsen... azt hiszem, így mondják a te hazádban. Knosse melléfogása csak arra jó, hogy mostantól kezdve mindvégig őszintébbek legyünk egymáshoz. A 6-os blokkot tekintsük úgy, hogy az volt a próbatétel. Kibírtad. Ez jó. Most még azt is felajánlhatom neked, hogy maradj velünk egyszer s mindenkorra. Talán rosszul élünk? – Kezével félkört ír le, mintegy bemutatva a teremnek is beillő dolgozószoza fényűző nyugalmisságát. – Nekünk szükségünk van kemény jellemű fiatalemberekre. Persze nem azért, hogy betont meg rudakat cipeljenek. Aki nem nyamvadt, akiben van bátorság, arra nálunk érdekes teendők várnak.

– Bottal ütni az indiánokat? – Ez a kérdés akaratlanul is kitört belőlem.

Fejét csóválja.

– Elfelejtettem, hogy melyik országból jöttél. Egyenlőség, testvériség és más efféle. No, nem baj, majd segítünk, hogy ezeket kiszellőztesd a fejedből. Mit számít az a pár indián? Ha már ütünk, akkor nem adjuk alább az emberiség felénél, de úgy, hogy kő kövön ne maradjon! Szeretsz világot járni? El akarsz jutni a földgolyó bármely vidékére, távoli országokba? Csábít Afrika, Tibet, India, Alaszka, Hawaii?... Tessék, lehet! Útvonalaidnak nem lesz határuk. Kalandozhatsz, ameddig csak jólesik neked. És nem akárhogy indulsz utazásra, megnyílik előtted minden ajtó, és ahova csak belépsz, az mind a tiéd lesz: fogd, rendelkezél, parancsolhatsz! És soha senki sem lesz, aki merészelne ellened szegülni. Senkii Vagy kedved támad, hogy mulatságból darabokra törd, mondjuk, az Empire State Buildinget vagy azt a

rozsdás Eiffel-tornyot? Csak elő kell vened egy ilyen szerkezetet, megnyomnod egy ilyen gombot, mint ez itt lent... és azokból az ostoba építményekből nem marad más, csak egy rakásnyi bűzös roncs...

A Standartenführer kezében egy hosszúkás tárgyat látok, olyan, mint egy csillogó fémcsőnek a része. Asztalfiókjából húzta elő, és játékosan dobálgatja a kezében.

– Vagy egy óceánjárót akarsz elsüllyeszteni a tenger fenekére, gátat akarsz ledönteni, egész hegyet kimozdítani a helyéből? Nyomd meg ezt a gombot, ne töprengjél, nyomd csak meg és rombolj! Már régen itt az ideje, hogy alaposan felrázzuk ezt a vén földgolyót, és megtisztítsuk az ártalmas szennyrétegektől! No, hát kedvedre való az ilyen munka? Egy-két év múlva kinevezlek Szingapúr parancsnokának vagy a Fidzsi-szigetek Gauleiterének. Tizenhét éves Gauleiter! Vagy kormányzó... a szó nem fontos. No, ez nem hagy hidegen, ugyebár?

– Senhor, ön tréfál velem, azt azonban még mindig nem mondta meg...

– Tréfálok, persze hogy tréfálok, fiam!

Vállon ragad, és befelé vezet, a terem belsejébe. Az üvegfal egy része váratlanul felfelé csúszik, a mennyezet alá. Erdőillatot érzek. Egy teraszon állok, amely meredek szakadék fölé nyúlik ki. Körös-körül buja növényzet, messze alattunk, a mélység fenekén egy tó tükre csillan meg a napfényben. Körülbelül ennek a terasznak a szintjén, a festői kanyon túlsó oldalán, a hegy elnyúló gerincén falként állnak a fák.

Fölemeli a fémhengert. Légroham támad, nesztelenül üti meg a füleket. A kanyon túlsó oldalán, a gerincen halvány rózsaszínű fény villan fel. Még látom, amint az odazúduló vihar egyetlen szempillantás alatt letépi a megérintett ágakat. A lekopasztott fatörzs meglódul, gyökerestül kitépve, a dörgés és recsegés hangja a teraszig ér el. Két vagy három szekvoja zuhan le a gerincről a szakadékba. A mellettük álló fák úgy meghajlottak, mintha égiháború rázná meg törzsüket. Egy pillanat múlva már azon a helyen, ahol előbb növényzet volt, puszta, sötét hasadék tátong.

– Látod, így is lehet tréfálni. Te meg arról beszélsz, hogy indiánokat ütni...

Összekuporodva ülök vissza a karosszékbe. Az ősz fej imbolyog előttem, megtört villámok cikáznak csillogva a gomblyukban. A Standartenführernek felindultságában rángatózik az arca, tenyerével végigtörli. Az asztalon ott fekszik a hosszúkás tárgy: a fekete nyelvű, csillogó csonka fémcső. A fegyver, amelynek irtózatos hatóerejét épp az imént láttam.

Ujjaim megdermedtek, még csak rá se nézek a fegyverre, de az izgalomtól szinte káprázik a szemem, olyan közel fekszik hozzám az a csillogó cső. Meg is ragadhatnám, és akkor... Megnyomni a gombját! Itt, alul...

Máig sem tudjuk, létezik-e telepátia. Viták folynak róla már évtizedek óta. Ki tudja, lehet-e olvasni más ember gondolataiban... annyi azonban kétségtelen: ott ugyanabban a pillanatban, amikor már bizonyos voltam benne, hogy kezem rögtön az asztalhoz nyúl, a csillogó tárgy eltűnt az asztalról. A Standartenführer fogta a csövét, és betette a fiókjába. Megelőzött – tán ösztönösen előzött meg, hiszen nem is sejtette, hogy a fegyverhez mernék nyúlni. Mégis – majdnem bizonyos vagyok benne, hogy az ő agyának valamilyen sejtje reagálhatott az én agysejtem moccanására, és ez riadóztatta kezét.

Bágyadt egykedvűség kötött gúzsba, visszatért a fáradtságom. Azt feleltem, hogy nincs szándékomban felhőkarcolókat rombolni, sem óceánjárókat elsüllyeszteni, és semmiképpen sem maradok ebben a föld alatti barlangban, ha pedig visszavezetnének a blokkba, többé nem fogok dolgozni. Nem fogok dolgozni, bármi történjék is velem.

Az egyenruhás férfi, mintha nem is hallaná szavaimat, megkérdezi, tudom-e, hogy engem elveszetteknek hisznek.

– Megmutatták már az újságot – felelem.

– Knosse ezt is elhamarkodta. De sebjaj! Annál jobban örül majd az apád, ha megtudja, hogy fia él, és jó egészségnek örvend. A holtak nem gyakran támadnak fel. Hírt adhatsz apádnak életben létedről. Megengedem. Írj neki levelet!

Mindvégig az volt az érzésem, hogy beszélgetésünk el fog jutni egy ponthoz, ahol a lényegre kerül sor – lélekben fel is készültem erre, jóllehet fogalmam sem volt róla, hogy mit is akarhat tőlem ez a Standartenführer. Apám említése szinte félrázott, fáradtságom eltűnt. Feszülten figyelek.

A Standartenführer észrevette, milyen hatással volt rám váratlan ajánlata. Most nyíltsággal akar lefegyverezni.

– Pillanatig se gondold, hogy apádnak akarok örömet szerezni. Nem vagyok érzelgős. Egyszerű, a helyzet úgy alakult, hogy neked reális lehetőséged nyílt a szabadulásra, mert nekünk feltétlenül szükségünk van rá, hogy komoly beszélgetést folytathassunk az apáddal. Ha levelet írsz neki, ezzel elősegítéd ennek a beszélgetésnek a létrejöttét.

– Célhoz ér maga az én levelem nélkül is.

– Persze hogy így van. Ha azonban apád tudni fogja, hogy beszélgetésünk eredményétől függ fiacskájának további sorsa, akkor gyorsabban megértjük majd egymást.

– Neki is kormányzói állást akar felajánlani?

A Standartenführer arcán elégedett mosoly jelenik meg.

– Okos kis fiúcska vagy te. És merész. Éjszaka egy helikopter után röpdülni... a levegőben bejutni a fülkéjébe... Mert Knosse csak gyanítja, de én bizonyosan tudom, hogy az a sisak egy repülőszerkezetnek az alkatrésze, és te ezzel a szerkezettel követted a gépet. Knossénak azonban kár volt beléd kötni, mert a készüléket sikerült ledobnod, a szerkezetét pedig nem ismered. Tehát hagyjuk ezt, felejtjük el. Közölhetem veled, apádnak semmiféle állást, rangot sem fogok felajánlani. Neki másféle ajánlatot teszek. Sőt nem is ajánlom, hanem követelem, hogy azonnal mondjon le az itteni dzsungel hasznosításánál végzett munkájáról. Apád minden igyekezete csak azoknak a mindenféle alacsony fejlettségű lényeknek az érdekét szolgálja, akiknek egyetlen céljuk, hogy megtöltsék a bendőjüket. Az őserdő azonban ne legyen holmi átjáróház... Egyszóval kénytelen vagyok doktor Vovcsenko józan eszére apellálni. Csak nyugalom, fiacskám! Apádat semmiféle veszedelem sem fenyegeti. Nekünk az élő doktor Vovcsenkóra van szükségünk, nem a hullájára. És nem is itt van rá szükségünk, a dzsungelben, hanem ott, ahol számos kollégájával találkozhat, vagy szájatíti tömegeknek tarthat előadást. Nyilvánosan kell elismernie, hogy tévedett... vagy mondjuk, hogy elsietett következtetéseket vont le, ki kell jelentenie, hogy ennek a kontinensnek trópusi növényzete nem igazolta a várakozást, és nem lehet élelmezési nyersanyagként felhasználni. Találjon ki nem létező bacilusokat, jelentse ki, hogy az őserdőből nyert élelmiszerek degeneráló hatásúak... végül pedig tegye át őserdei kutatómunkáját Indonéziába, Vietnamba, vagy ahova akarja. Nem érdekel. Csak azt akarom, hogy az itteni dzsungelben legyen csend és béke. Doktor Vovcsenko elismert tudományos szaktekintély, szavának súlya van. S ha ma olyan elméletet fejt ki, amely szöges ellentétben áll a tegnapi véleményével, neki még ez sem igen árthat. Bárkivel előfordulhat, hogy téved. Majd a sajtó háborog egy kicsit, az érdekelt cégek dühöngenek, a bankok leállítják a tervek finanszírozását, és ezzel le is zárul az ügy. Apád irattárba küldi a papírjait, szélnek ereszti az expedícióját, te pedig nyugodtan hazatérhetsz vele. Ráadásul még olyan nagy öröm is vár rátok, amelyről sejtetted sincsen... Minél hamarabb elfogadja doktor Vovcsenko a feltételeimet, annál hamarabb elhagyhatod ezt a helyet, ahová meghívás nélkül érkezted. Érted? Természetesen mindarról, amit itt láttál és hallottál, mélységesen hallgatnod kell. Főként azért, nehogy apádat eláruld. Egy-két évig hallgatsz, aztán pedig mesélhetsz a kalandjaidról bárkinek... Egyébként Csanády felügyelővel bizonyára szintén egyezsége jutunk. Hiszen ő sem akarná elveszíteni az unokahúgocskáját...

– Mit kell írnom a levélben?

– Csak a tiszta igazságot! Élek, hazavágyom, remélem, hogy hamar találkozunk... És írhatok hozzá mást is, ahogyan jónak látod.

– Nos, senhor, ilyen levelet én nem írok.

– De miért nem? Bolond vagy te, fiacskám! Mit nyerhetsz a csökönyösségeddel? Halálodig

az alagútban fogsz sínylődni. Gondolkozzál!

– Már gondoltam. A levelet nem írom meg. És hiába is írnám meg, apám akkor sem menne bele aljasságba. Soha!

– De téged fog megmenteni, fiacskám! És hol van itt az aljasság? Ül csak ide szépen, itt a papiros.

– Mondtam már, hogy nem írok, és így is lesz.

A Standartenführernek ismét megrándult az arca. Már nem tudja türtőztetni magát. De azért még mindig játssza a jóságos bácsikát.

– Haha, fiatalság, bolondság... Miben reménykedsz? Persze a szökésben. Hiú reménység, fiacskám, erről biztosíthatlak. Nem hiszed? Mindjárt meggyőződhetsz róla.

Az asztal fehér felületén mikrofon kapcsolója kattant.

– Vezessétek ide hozzám!

Alig telik el néhány pillanat, és belép, fejét válla közé húzva... Zahbi.

– Beszélj! – szól rá a Standartenführer, oda sem nézve. Zahbi teste mély meghajlásba görnyed. Ujjával rám mutat, és sietve mondja:

– A fehér fiú rábeszélte Zahbit, hogy szökjünk a nagy folyóhoz. Éjszaka meg akarta támadni az őrt. Zahbi elmondta ezt a fehér harcosnak, aki munka után a cajaók álmára vigyáz. A fehér harcos megígérte Zahbinak, annyi cigarettát kap, ahány ujja van a kezén.

A Standartenführer ajka mosolyra biggyed. Ránéz az indiánra.

– Okosan cselekedtél. Kapsz cigarettát. Ezentúl mindennap kapsz cigarettát, A blokkba nem mégy vissza. Megparancsolom, hogy hagyjanak itt, a szobákat fogod takarítani vagy a folyosókat. Olyan ruhákat kapsz, mint a fehérek. Meg vagyok elégedve veled. Eredj!

Zahbi hajlongva, kezét a szívéhez szorítva hátrál az ajtó felé.

Elfordulok. Attól tartok, hogy a Standartenführer kitalálja a gondolataimat. Őt azonban láthatóan nem érdeklik az érzéseim. Bizonyos benne, hogy az indiánt árulónak tartom, s ez meggyőzően hat rám.

– Tessék, az a bizonyos test-vé-ri-ség – szól, külön hangsúlyozva minden szótagot. S elmosolyodik. – Megér néhány cigarettát. A vörös bőrű eladott téged szőröstül-bőröstül. Verd ki a fejedből a szökést! Tedd, amit mondok neked, és minden rendben lesz.

Nem válaszolok.

Hallgatásom kezd kihozni a sodrából.

Áthajol az asztal fölött, és úgy ragadja meg az államot, hogy fejemet hátraszorítja. Rám meredő szeme szűk réssé húzódik össze.

– Láttad az alagútban azokat az indiánokat, akik rakoncátlankodni próbáltak? Elég volt egy ujjmozdulat, hogy megfosszuk őket az értelmüktől. Veled ugyanez fog történni, ha sokat ugrálsz. Elfelejtetted a saját nevedet, a barátaidat, nem emlékszel rá, ki vagy, honnét kerültél ide, elveszítesz mindent, ami emberi, hozzád képest még a majom is a természet csodája lesz majd. De én türelmes vagyok. Mielőtt megbüntetnélek, egy örvedetes viszontlátásban lesz részed. Parancsnokság! Halló, parancsnokság! – kiabálja a mikrofonba. – Mi ott a helyzet???

– A parancsot végrehajtottuk, Herr Standartenführer! – hangzik a válasz egy hangszóróból.

– Parancsnok, ide hozzám!

Néhány pillanat, s a pálmákkal díszített teremben megjelenik az a szőke szemöldökű, aki a liftnél átvett a barnasapkásoktól.

– Vezessétek át a női részlegbe! – szól a Standartenführer, rám mutatva a fejével.

A szőke szemöldökű előreenged. Megint a már ismerős folyosó. Befordulunk jobbra. A tompán fénylő műanyag felületet a beton komor egyhangúsága váltja fel, a mennyezet egyre alacsonyabb, már szinte a fejünket súrolja. A föld alatti néptelen helyiségben kékes, élettelen világítás. Utunkat sűrű fémrács zárja el, az egyik faltól a másikig terjed. Mögötte egy barnasapkas strázsál. Lakat csikorog, a rács félrehúzódik. Szögekkel kivert, súlyos ajtó. Rajta tábla, a táblán felirat: „Parancsnok.” Csak nem sikerült Erzsit megfélemlíteniük? Mit fog

mondani nekem, azt tanácsolja majd, hogy írjam meg a levelet? Elhitették velem, hogy ez megment bennünket?

Hirtelen éles fénysugár éri a szememet, megállásra késztet a küszöbön. A fal tövében szék, a széken egy női alak ül háttal az ajtónak. Váratlanul a Standartenführer hangja szólal meg egy hangszóróból:

– Elhatároztam, hogy megmutatok önnek, asszonyom, egy csökönyös fiút. Ő még mindig azt hiszi, hogy valami pionírtáborban van, vagy hogy hívják maguknál ezeket a helyeket... Beszélhetnek egymással, amit csak akarnak, nem akadályozzuk meg benne. Parancsnok, hagyja őket magukra!

Az asszony hirtelen hátrafordul.

– Édesanyám! – szakad fel a torkomból. – Édesanyám!...

7. FEJEZET

AMIKOR A HOLTAK ÉLETRE KELNEK

...Lesimította bolyhos szvetterét, megrázta hullámos haját, majd kinyújtotta a karját. Segítettek neki, hogy felvegye a bűvárruhát. A fémnél majdnem hússzor erősebb, rugalmas öltözék teljesen a testére simult, s ugyanakkor ellenállt a víztömeg hihetetlen nyomásának. Bűváröltönyében olyan volt, mint egy mesebeli tengeri élőlény. Valóban – mesébe illett mindazokkal együtt, akik vele laktak ott, a keskeny átjárókkal összekötött helyiségekben. Már megszokták az óceán mélyrétegeinek körülményeit. Csupán a félméteres falak választották el őket a mélység örök néma világától.

A kiegyenlítőkamra ajtaja zajtalanul szétnyílt. A bűvárruhás asszony átlépte a magas küszöböt. Az ajtó visszacsúszott a helyére. A nyílásokból most tajtékozva zúdult be a víz. A kamra gyorsan megtelt, és megnyílt a félkör alakú nyílás: az óceánba nyíló ablak. Ellökte magát úszólábával, és már úszott is kifelé.

Áthatolhatatlan feketeség vette körül. Fényszórójának vakító sugara csak nehezen oszlatta el a homályt. A fénycsóva a hepehupás mederre irányult, és halak raja suhant rajta keresztül. Bekapcsolta a rádiós irányadót. „Ti-u-u-, ti-u-u-u...” Az MKÁ-1 pontos hívőjeleket adott. Neki délnyugati irányban kellett két mérföldet úsznia, hogy eljusson az Arpa-Nau sziget közelében felfedezett tengermélyi szakadékhoz. Ott, a mélységben állították fel a készülékeiket; ezektől várták a választ egy fontos kérdésre: honnét erednek azok a gömbölyded tárgyak, amelyek mint elszórt labdák fekszenek a szakadék fenekén? Mintegy húsz évvel ezelőtt a tudósok azt a hipotézist állították fel, hogy ezek a rejtélyes golyóbisok olyan mikroorganizmusok telepei, amelyek a tengervízben feloldott fémeket eszik. A golyókról ugyanis kiderült, hogy értékes érces – mangán, kobalt, nikkel, réz – dúsított változatai.

A kutatónő mindennap ugyanabban az órában indult el a Mélyvízi Kísérleti Állomásról Arpa-Nau szigete felé. Ellenőrizte a különleges készülékeket, amelyek az érctartalmú golyóknak az alakulási folyamatait jegyezték föl. Az előzetes számítások szerint az Atlanti-óceán fenekén sok millió tonnányi súlyú effajta golyó keletkezett. Helyenként e golyók teljesen elborították a tenger fenekét, s ez a víz alatti „kövezet” felbecsülhetetlen értéket képviselt.

Az állomás ablakainak fénye már régen eltűnt, beleolvadt a tengermélyi sötétségbe. Az 5000 méternél is nagyobb mélységben örökös éjszaka honolt. A fényszóró sugara ritkán ütközött ismerős tájékozódási tárgyakba: egy-egy tenger alatti szikla felületébe, régen elsüllyedt hajó roncsába. Még tízpercnyi úszás választotta el attól a szakadéktól, amelyben a készülékeket felállították. Egyszerre azonban a víz szokatlan módon, egyetlen szempillantás alatt megsűrűsödött, s ő erős lökést érzett a hátában. Távolról súlyos dörrenés hallatszott. A rádiós irányadó elnémult, az MKÁ-1-gyel megszűnt az összeköttetés. Az utasítás úgy szólt, hogy ha a kapcsolat megszakad, mindenkinek, aki éppen kint van az óceánban, azonnal vissza kell térnie a bázisra.

Tehát habozás nélkül elindult visszafelé. Ahogy megdördült a víz, ebben valami félelmetes, valami baljóslatú volt. Az asszony szívét ijedség szorította össze.

A bűvárruhás test belefürta magát a vízbe, egyre fokozta sebességét. S a víz egyre zavarosabbá vált körülötte – mintha sűrű felhő telepedett volna az óceán mélyére, felhő, amelyen még a villanyfény sugara sem tudott áthatolni. Kénytelen volt szinte vaktában haladni. És egyszerre csak egymás hegyén-hátán tornyosuló roncsok halmazába ütközött. Körülötte alaktalanná vált betontömbök emelkedtek összevissza, széttépett, kicsavart fém alkatrészek meredeztek. Ahol egy fél órával azelőtt a víz alatti berendezések álltak, ahol akkor még pezsgett az élet, most nem maradt egyéb, mint csupa néma rom. Az asszony

kétségbeesetten cikázott a szétrombolt, összezúzott épületmaradványok közt. Még felvillant benne a remény, hogy hátha valamelyik társának sikerült megmenekülnie, tán valahol épen maradt egy zugoly a szörnyű pusztulás közepette... De senkit sem talált életben. Az a pokoli robbanás mindent elsöpört, még az alapzat szuperkemény monolitja is darabokra tört, szertehullott; óriási töredékek álltak tótágast – a laboratóriumok, raktárak, lakóhelyiségek szétroncsolt részei.

Ami még kavargott a vízben, lassan leülepedett. Az asszony kétségbeesésében észre sem vette feje fölött azt az óriási fémszerkezetet, amelyet a robbanás a szikla tetejére vetett, s amely most a lejtőn lefelé csúszott. Egy óvatlan pillanat – és máris közuhatag záporozott a tenger búvárruhás vándorára, elkábította, és a fekete mélységbe taszította le.

A búvárruha azonban megvédte. A balesetelhárító automata szabályszerűen működésbe lépett, és ellátta feladatát: az eszméletlen asszonyt felvitte az óceán felszínére. Ott sokáig a hullámok dobálták. Így tért magához. Arcát napfény égette, fölötte kéken ragyogott az áttetsző ég, s áttetszőén tiszta habok ringtak körülötte. Egészen közel, szinte mellette, úszott egy hajó, egy gyors járású, több fedélzetű vízi óriás.

Nagy erőfeszítéssel megpróbálta, hogy kezével elérje búvárruhája jelzőkészülékét, de feljajdult az éles fájdalomtól, amely szinte belehasított a testébe. Rakétáit ezért nem lőhette fel, ezért nem bocsátották szét a magasban szikrafürtjeiket. A hajó eltávolodott, és nemsokára el is tűnt a hullámok fehér taraja mögött.

Estefelé a szél erősödött. Majd vihar támadt. A búvárruhás test hol fölrepült a magasba, hol meg alázuhant az örvénylő mélységbe. Az asszony elgyengült, időnként el is vesztette az eszméletét. Már azt kívánta, bár veszne a mélybe, ahol csönd van és nyugalom. Búváröltözékében tehetetlennek érezte magát, mert a legkisebb mozdulattól elvesztette eszméletét.

A viharos szél két napon át dobálta az óceán színén. Harmadnap a magatehetetlen asszony sirályok kiáltozását hallotta. A madarak közvetlenül a víz színe fölött szálltostak, szárnyuk szinte súrolta a búvárruhát. Azt hitte, hogy a hullámok bizonyára a lakatlan, sziklás Arpa-Nau szigethez sodorták, egyszerre azonban széles, szinte tutajszerű bambuszcsonakot pillantott meg.

Egy bronztestű fiatalember sokáig kerülgette csónakjával a csodálatos lényt, amíg végül is összeszedte bátorságát, és közelebb evezett hozzá. Az asszony már a csónakban ülve vette szemügyre a parton az árapály fehér sávját, a zöld pálmaligeteket.

Így jutott el az óceán partján fekvő kis falucskába. Ez a falu mindössze néhány indián kunyhóból állt, egy ismeretlen nagy folyó torkolatában.

Néhány hónapig mozdulatlanul feküdt a hajlékony indákból font kunyhóban. Egy tizenkét év körüli leányka – annak a legénynek a húga, aki az asszonyt megtalálta az óceán vizében – meg egy ősz indián öregasszony gyógyfüvek párlatával itatták a beteget, bódító illatú levelekből készült főzettel dörzsölték a testét. Lassan, nehezen tért vissza az ereje. Már amikor magához tért, még hosszú ideig nem érezte a végtagjait – keze-lába mintha idegen test lett volna, nem engedelmeskedett az akarátának. Az öreg néne meg a leányka vezette ki egy tisztásra, s úgy tanították ott járni, mint egy apró gyermeket. Majd egy hallgatag öreg indián gyógyította tovább: agyagköcsögben növények hajtásait és apróra vágott gyökereit égette, s ezeknek maró füstjét lélegeztette be vele. És íme, ő napról napra könnyebben érezte magát, izmai visszanyerték rugalmasságukat, teste megerősödött.

Gyakran gondolkodott arról, hogyan adjon hírt magáról a világnak – azoknak, akik azt hiszik, hogy ő is elpusztult az MKÁ-1 többi víz alatti lakójával együtt. A faluból hallani lehetett az óceán szüntelen zúgását. Ott, valahol a víz tágas térségein hajók úsztak tova. Talán valamelyiknek a fedélzetéről észrevennék a fényt, ha tüzet raknának a parton... Vagy pedig füsttel adhatnának jelzést olyankor, amikor valamilyen repülőgép húz el az erdő fölött...

De hogyan magyarázza meg ezt a falu lakóinak? Hiszen nem ismeri a nyelvüket, és azok sem

az övét. Valahányszor magyarázni próbált nekik valamit, az indiánok csak megnyugtatóan mosolyogtak, és kézmozdulataikkal mutogatták, hogy semmi veszély sem fenyegeti őt. Csupán egyet sikerült megtudnia: hogy annak a folyónak a neve Vachuayo. Elhagyott, lakatlan vidéken ömlik az óceánba, s az indiánokon kívül senki sem tudja, hol kezdődnek és hová vezetnek nagy számú mellékágai, milyen mélyen ékelődnek be a trópusi erdőkbe, amelyek vég nélkül nyúlnak el, ameddig csak ellát a szem.

Egy idő múlva azonban mégis sikerült megértetnie magát a törzs főnökével. Emez türelmesen, hosszan hallgatta szavait, figyelte arckifejezésének változásait, és megértette, mi az, ami nem hagyja őt nyugton.

Ezután eltelt néhány nap, és megmutattak neki egy útra kész csónakot. A csónakban ott feküdt az ő búvárruhája s mellette egy kosár, telve gyümölcscsel és szárított hallal. A csónak mellett hosszú lábú, karcsú legény sürgölődött – a megmentője.

Másnap reggel a falu minden lakója a partra sereglett, hogy elkísérje a távozót. A törzs főnöke nyugodt, szigorú hangon mondott valamit a körülötte állóknak, kezével a nap felé intett, és többször is megismételte ezt a szót: „Harmio.” Az indiánok helyeslően dűnnyögtek valamit. A legény bedobta a csónakba az evezőket.

Restellte, hogy semmivel sem tudja kifejezni háláját ezeknek az őszinte, jó embereknek, akik annyira gondoskodtak róla.

Elindultak. Ár ellen eveztek, az óceán messze elmaradt mögöttük, s ők egyre mélyebben hatoltak be a dzsungel világába. Éjszakára egy csendes öbölben tartottak pihenőt. A legény tüzet gyújtott, gyorsan egy kis viskót eszékabált össze útitársnőjének, ő maga pedig a csónakban helyezkedett el. Alig pitymallott, amikor ismét útra keltek. Időnként az asszony fogta meg az evezőt, és jóllehet nem evezett sokáig, mert hamar elfáradt, de nagyon hozzáértően irányította a csónakot, ami őszinte csodálkozásra készítette az ifjú indiánt.

Milyen messzire nyúlik a folyó? Ezt az asszony nem tudhatta. Számtalan sok ágra oszlott, kanyargott, hol olyannyira összeszűkül, hogy mindkét part lehajló faágait kézzel lehetett elérni, hol meg ismét szélesen ömlött el. Néhány napja utaztak már, amikor a folyó sodra észrevehetően sebesebb lett, majd kiszáradva a csónak széles vízre került.

– Vachuayo – szólta a legény, és a sárgás hullámokra mutatott.

S vándorlásuk nem is tartott már sokáig azután, hogy elérték a folyó főágát: még aznap délután váratlanul búcsút mondtak egymásnak.

...Egy árnyas öbölből gyors járású elektromos naszád siklott elő. Kormányánál vitorlavászon zubbonyt viselő férfi állott. Valamit kiáltott, és megváltoztatta a naszád irányát. Majd csökkentette sebességét, és a csónak mellé állt. Udvariasan levette sapkáját, és angolul mutatkozott be, azt mondta, hogy misszionárius, és Larsennak hívják. A senhora külföldi? Kellemetlenség érte, ugyebár? Ő nem, nem, dehogyis akarja kérdezősködéssel zaklatni. Neki kötelessége segíteni felebarátain, márpedig a senhorának láthatóan éppen szüksége van a segítségre. Elég régen lehet már úton, és siet valamerre, ez mindjárt meglátszik. Vajon mivel állhatna a szolgálatára? Isten őrizz, az igen tisztelt senhora ne is törődjék az ő ügyetlen kérdezősködésével, persze mindenki azt az utat járja, amelyik tetszik neki. Ámde hogyha a senhora szándéka az volna, hogy Harmio kikötőbe jusson el, akkor őneki kötelessége figyelmeztetni a senhorát: a kikötő bejáratát lezárták, mert járványos lázbetegség gyanúja merült fel, és a helyi hatóság vesztegzárat rendelt el. Persze egymásfél hónap múlva feloldják majd a vesztegzárat, egyelőre azonban bele kell nyugodni, hogy így van – errefelé gyakori az ilyesmi...

Amikor a bőbeszédű misszionáriustól azt is megtudta, hogy a kikötő több mint kétszáz mérföldnyire van még, az asszony önkéntelenül hálás pillantást vetett a csónakjában mozdulatlanul ülő legényre – hiszen az még ennyi utat is hajlandó volna érte megtenni. Milyen rengeteget kellene még eveznie a derék fiúnak!... Most meg ez a vesztegzár! Ugyan mit tegyen?

Bevallotta Larsennak, hogy valóban nehéz helyzetbe került. Ismerőse nincs ebben az országban, s ha nem élvezte volna az indiánok vendégszeretetét, minden bizonnyal el is pusztul. Barátai és hozzátartozói rég azt hiszik róla, hogy meghalt. De hosszú volna mindent elbeszélni.

A misszionárius csak legyintett. Nem kell, semmit sem kell elmondania. Ő meghívja a senhorát magához, a misszió telepére. Komfortot persze nem ígérhet, de a legszükségesebbeket a senhora majd megtalálja ott. Neki van egy saját rádió-adóállomása. Kapcsolatot tart fenn Harmióval, tehát értesülnek majd arról is, ha a vesztegzárat feloldják. S ha a senhora óhajtja, összeköttetésbe léphetnek Pera városával is. Rádióállomása a senhora szolgálatára áll, háza pedig nyitva áll mindenkinek.

Az asszony tehát nem tehetett egyebet, mint azt, hogy elfogadja a vendégszerető misszionárius meghívását. „Milyen szerencse, hogy ezzel az emberrel találkoztam” – gondolta.

Az indián fiú meglehetősen kelletlenül rakta át a bűvárruhát a csónakból a naszádba. A misszionárius kíváncsian nézegette a furcsa alkotmányt, mely az asszony lábánál feküdt, de semmit sem kérdezett tőle. Néhány gyors szót mondott az indiánnak. A fiú egyetlen szóval válaszolt. Az asszony a kezét nyújtotta a fiú felé, ez óvatosan megérintette a kezét, majd rá se nézve Larsenra, erős evezőcsapásokkal irányította csónakját visszafelé a folyó sodrának irányában.

A naszád valósággal száguldott a vízen, nyakatekert fordulatokkal követte a Vachuayo kanyarulatait. A sárga hullámok csapkodva mosták a derékig vízben álló fák törzsét. A kacskaringós folyóágak most elmocsarasodott tavakká változtak át, a hajó feneké olykor még recsegett is, bele-beleakadt a gyökerekbe, s a hajó orra tarka vízínövények, fehér orchideák közé hasított. Azután a tavak festői mocsárvidékké változtak át, a tiszta víznek csupán egyenetlen, keskeny ösvénye nyúlt a messzeségbe, s veszett bele a zöld homályba.

Imitt-amott félig elmerült fatörzsek sötétlettek a vízben. Az egyik hirtelen kinyúlt, mozgolódni kezdett. A „fatörzs” ijesztően tátott krokodiltorkát fordította feléjük. A víz fölött egész moszkítófelhők lebegtek, neki-nekiverődtek a kabin homloküvegének, gátolták a szabad kilátást. A misszionárius azonban határozottan vezette a naszádot, s egyre mélyebben kerültek a dzsungel belsejébe.

Már alkonyodott, amikor a part fölött terjengő ködből egy kis épület körvonalai bontakoztak ki. A naszád megállt egy ingatag palló mellett. Körös-körül néma fák sötétlettek, a házikó ablakából magányos fény világított.

A misszió épületében Larsenon kívül öreg, púpos indián szolgálója lakott. A vendég számára egy üres szobát nyitottak ki, melyben függőágy lógott. Megvacsoráztak, majd a misszionárius bekapcsolta rádióállomását. Panaszkodott, hogy gyenge a kis állomás, de ha sikerül kapcsolatot teremtenie Perával, akkor majd az ottani rádiósok már „közvetítőleg” továbbadják az értebe a senhora nevében mindazt, ami kell.

– Nem sok kell nekem, Larsen úr. Csak annyit továbbítsanak, hogy Okszana Vovcsenko oceanológus él, és az ön telepén tartózkodik – szolt az asszony.

A misszionárius elképedt.

– Ön Okszana Vovcsenko? A tenger alatti állomásról? Az ismert tudós felesége? Akiről annyit írt a sajtó? A többiekkel együtt, akiket szerencsétlenség ért az óceán fenekén... Hihetetlen!

– Pedig így van – szolt bólintva az édesanyám.

A misszionárius lázas sietséggel kezdte forgatni a rádióállomás kapcsolókarját.

Reggel anyám az ablakból egy fehér jachtot pillantott meg. A hajó a kikötőhelynél közvetlenül Larsen villamos naszádjá mellé állt, s két barna sapkás férfi lépett ki belőle a partra.

A misszionárius mosolyogva és kezét dörzsölve lépett be a szobába.

– Képzeld csak, senhora, értesítésünket meghallotta egy jacht rádiója, akinek a hajója éppen Pera felé tart. A kapitány egész éjszaka a dzsungelken át sietett ide hozzánk, hogy önt felvehesse a fedélzetére. Láthatja, mekkora tekintélye van a Vovcsenko névnek. Örülök, hogy ilyen szerencsés: holnapután már Perában lesz, s oda repülőgépek járnak... Tessék néhány korty kávé, hogy felfrissüljön. Az itteni kávé valódi életelixír, senhora, erről biztosíthatom.

A kávéba nyilván jókora adag altatót keverhettek: ő már csak egy ismeretlen, ablaktalan helyiségben tért magához, a falakat fehér műanyag borította. Sejtelve sem volt róla, hogy a dzsungel föld alatti városának egyik szobájába került.

...Mindaz, amit édesanyámtól hallottam, azon nyomban elevenné vált előttem: hallottam a víz alatti robbanás dörejét, láttam a romba dőlt berendezéseket az óceán fenekén és a vad hullámok hátán hánykolódó női alakot... Suttogva mondtam neki:

– Tudod, anya, hogy ezek pusztították el a tenger alatti telepet?

Anyám fenhargon, nem titkolózva felelt:

– Tudom. Mindjárt rájöttem, mihelyt megtudtam, hogy hová kerültem, és ki parancsol ebben a viperafészkekben.

– Édesanyám, itt ezek mind hitleristák. Fräulein Trude horogkeresztes medaliont hord...

Úgy rémlett, mintha anyám elsápadna. Hangja hirtelen megváltozott:

– Te ismered Fräulein Trudét?

– Ő gyógyított meg... Amikor megláttam rajta azt a medaliont a náci jelvényvel, azt hittem, hogy örült. De a pálmák termében magának az ősz, bajuszos alaknak a képe lóg, hitlerista érdemrendekkel. És úgy is szólítják, mint régen a német fasiszták mondták: Standartenführer. De anya, hiszen a háború a múlt század első felében már véget ért! A fasisztákat régen legyőzték, tönkrevették. Honnan kerültek ezek ide, talán föltámadtak vagy mi?

A mennyezeten halkán kattant valami, a szobában tompa hang szólalt meg:

– Frau Vovcsenko! Ne fecselegj az időt azzal, hogy összevissza fecsegnek a fiával! Utoljára tanácsolom: vegye fontolóra az ajánlatomat. Téged pedig, fiú, figyelmeztetlek: a te mostani viselkedésedtől már nemcsak a saját sorsod függ. Gondolj az anyádra, hiszen férfi vagy!

Anyám haragosan szólt oda:

– Ide hallgasson, Brenndorf! Úgy tudom, megígérte, hogy beszélgetésünket senki sem fogja zavarni. Az a kívánságunk, hogy a szabad ég alatt beszélhessünk egymással.

Az álcázott hangszóróból halk szisszenés hallatszott, majd röviden ez:

– Megengedem.

Belépett a szőke szemöldökű, és a lifthez vezetett bennünket. A kabin felfelé szállt velünk. Élvezettel szívtam be az erdő fanyar illatait.

Senki sem kísért bennünket. Anyám a kezemet fogta. Lassan haladtunk a fák tövében. A lapos „gombák”-ból fenyegetően meredtek ki a fekete csövek.

Gyorsan, egy-egy szót elnyelve beszéltem, hogy minél előbb elmondhassak mindent: apámról, az expedícióról és arról, hogy én miképp kerültem ebbe a titokzatos zöld útvesztőbe.

– ...Tévedsz, Ihor fiam – magyarázta anyám. – Minthogy én már rég itt vagyok ezeknél a gazembereknél, sok mindent megtudtam róluk. Tévedsz: a pálmák termében nem Otto Brenndorfnek, e föld alatti város urának az arcképét láttad. Ott az ő apjának a képe lóg: Hans Brenndorfé. Fräulein Trude azt mondja, úgy hasonlítanak egymáshoz, mint két tojás. Ez a hasonlatosság zavarta meg a te indián barátodat... hogy is hívják?

– Catultece.

– No, hát ez a Catultece az egykori Brenndorf fiát pillantotta meg a jachtonon, és azt hitte, hogy ugyanazt a fehér jövevényt látja, akivel valamikor régen, abban a szörnyű esztendőben találkozott. Hans Brenndorf SS-tiszt volt a háborúban. A történelemből tudhatod, hogy a fasiszták a legelszántabb gazfickókból toborozták az SS-alakulatokat: ezek asszonyokat és gyermekeket gyilkoltak, hadifoglyokat kínoztak, falvakat gyújtottak fel, városokat döntöttek

romba. Mikor a mi hadseregünk már Berlinben mérte az utolsó csapásokat a hitleristákra, ugyanakkor Hans Brenndorf a maga SS-csapatával a Vachuyónál partra szállt egy hadihajóról, és a dzsungel mélyébe hatolt a banditáival. Tudta, a magafajta bűnöző nem számíthat arra, hogy megbocsátják gáztetteit. Ezért keresett magának búvóhelyet ennek az országnak az őserdeiben. Hogy tanúik ne legyenek, az SS-banditák megölték mindenkit, aki útjukba került, és sok indiánt magukkal hurcoltak, rabszolgáikká tették őket, s velük építették fel ezeket a házakat, ahol aztán megtelepültek. Egy szemernyi misztikum sincs abban, hogy az indiánok „halott emberek”-nek nevezték el a jövevényeket. Megérezték, hogy ez a maroknyi felfegyverzett támadó csupán maradványa valamilyen megsemmisített hatalomnak. Emlékszel rá, hogy még két férfi képe lóg ottan? Az egyiket úgy hívták: doktor Mengele. A háború éveiben Lengyelország területén borzalmas kísérleteket folytatott a koncentrációs táborok foglyain: kínzókamrának mondható laboratóriumában rengeteg ember halt meg. Ezt bálványozza most Fräulein Trude. A másik kép Bor-mannt ábrázolja, aki közvetlen helyettese volt Hitlernek: s mint ilyen, a kettes számú háborús bűnös, ahogyan elődeink mondták. Bormann-nak szintén sikerült kerekednie Németországból. Mengele is, ő is ugyanazon az úton szökött át Latin-Amerikába, s itt csatlakoztak Brenndorf SS-banditáihoz. Erről a díszes hármadról mondják ők azt, hogy megalapították a hitlerizmus új fellegvárát. Otto Brenndorf az egykori náci vezetők arcképeit függesztette ki dolgozószobájában, ők maguk már rég elporladtak. Ámde az SS-pribék fia még a papáját is túlszárnyalja. Ez az ifjabb Brenndorf, aki önmagát Standartenführernek nevezte ki, veszedelmes, félelmetes szörnyeteg. Tervei alapján az indiánok verejtékével, a világtól elrejtve, itt egész föld alatti erődítményt építettek ki, és egy szörnyű fegyver került a kezébe...

– Ismerem! – tört ki belőlem a suttogó hang. – A rózsaszínű szélvihar... A szekvoják dőlnek, mint a kaszált fű, láttam.

Anyám a fejét csóválta.

– Fiam, a szekvoják, az semmiség ahhoz képest, amit Brenndorf tervez...

...Itt most meg kell szakítanom annak elbeszélését, hogy miként talákoztam váratlanul az édesanyámmal, és mikről beszélgettünk.

Ezeket a sorokat akkor írom, amikor már számos könyvet, régi újságot és folyóiratot – köztük nem egy százéves kiadványt – áttanulmányoztam. Persze végiglapoznom nem kellett a könyveket meg az újságkötegeket, ezt elvégezték helyettem a mi helyi levéltárunk elektronikus bibliográfusai – én magam csak figyelmesen végigolvastam minden sort, ami megjelent a videofon képernyőjén. Sziniczja professzor ugyan mormogott valamit „a fegyelem teljes hiányá”-ról meg arról, hogy ez „túlzott és káros idegfeszültséget” okoz, de kifogásai nem voltak valami meggyőzőek, hiszen ő maga vezeteti rá, hogyan hidalhatom át azt a távolságot, mely a hajdani eseményeket az előttem lejátszódottaktól elválasztja.

Tegnap végre sikerült. A képernyőn újsághasáb jelent meg, s az alsó sorokban látszott az évszám is: 1969. Ezt olvastam:

„Mint tudjuk, Martin Bormann a náci pártban Hitler helyettese volt. Sokan azt hiszik, hogy már régen nincs életben. Sajnos, ez nem így van. Bormann él, és Paraguay dzsungelében rejtőzködik, közel a brazil határhoz. „Erődítménye” egy erdei tisztáson kaszárnyaszerű épületekből áll. Aki Foz do Iguaçu brazil városkából a határ felé repül, jól láthatja felülről ezt az erdei települést.”

Ezt a jelentést Erich Erdstein rendőrségi nyomozó tette közzé. Azt állította, hogy ő maga lőtte le a náci Joseph Mengelét, a hírhedt „orvost”, aki a háború alatt a koncentrációs táborokban barbár kísérleteket végzett élő embereken.

A People című lap tudósítójának adott, szenzációt keltő interjújával Erdstein nagy port kavart fel. Sok ország sajtója hivatkozott erre az interjúra, amely szerint – a detektív megállapítása alapján – az immár hatvankilenc éves Bormann remekül él SS-testőreinek védelme és

Strössner paraguayi diktátor pártfogása alatt.

Erdstein, aki Brazíliában és Paraguayban folytatott nyomozást, majdnem két esztendőt töltött ezeken a vidékeken, és érdekes dokumentumokat meg fényképeket szerzett. „Öt ízben repültem el a tisztás fölött – olvassuk beszámolójában –, láttam sötét egyenruhás embercsoportokat, farkaskutyákat vezettek pórázon. Annyi bizonyos, hogy nem a paraguayi hadsereg egyenruháját viselték, hanem olyan öltözetet, amely semmiben sem különbözött az egykori SS-csapatok egyenruhájától. Látható ez azon a kinagyított fényképfelvételen is, amelyet légi felderítő útjaim alkalmával a repülőgépről készítettem. Midőn a pilótánk lejjebb szállt a rejtélyes tisztás fölött, onnét, a kaszárnyák melletti fedezékekből gépfegyvertűzet irányítottak felénk. Megértettem, hogy alattunk nem valami csempésztanya húzódik meg, hanem egy katonai tábor, amelyet fegyverrel őriznek.”

A nyomozó rátalált ugyan Bormann nyomára, de hozzá férköznie, rejtékhelyére behatolnia nem sikerült, írta a továbbiakban az újság. Beszámolt Erdstein arról is, hogy néhány embere tragikus véget ért, amikor megpróbált közelebről „megismerkedni” a Latin-Amerika őserdeiben meghúzódó náci telepekkel.

„Én magam likvidáltam Joseph Mengelét, a gyilkos orvost – jelentette ki Erdstein –, ezért óvatosnak kellett lennem. Kénytelen voltam távozni a dzsungelvilágból, még mielőtt végrehajthattam volna feladatomban, az ismert náci gonosztevők elfogását. Nem vadászhatok tovább Bormannra és cinkosaira, mert magam lettem »üldözött vaddá«, akire »vadásznak«. Most Londonban rejtőzködöm.”

Tehát ez volt a Brenndorf-rejtékhely kezdete...

Csak egyet voltam képtelen felfogni. Ha már régebben is tudtak róla, hogy Földünkön valahol még fasiszta maradványok, gonosztevők rejtőzködnek, akkor miért nem fűjtak riadót az emberek? Hogy lehet az” hogy még akkor, a múlt században nem irtották ki írmagostul a banditafészket?

Ijedten kérdeztem:

– Mit terveinek ezek, édesanyám?

Megállt, és a szemem közé nézett.

– Ihor fiacskám, te a könyvekben olvastál olyan magad korabeli fiúkról és lányokról, akik régen éltek, és a fasiszmus ellen harcoltak. Tudatosan vállalták a halált és a kínzásokat, mert tudták, hogy a fasiszták az emberiség elpusztítására törekednek. Az akkori ifjúság tisztán látta azt a veszélyt, amely Földünket fenyegette, s ez a tudat öntött beléjük erőt meg bátorságot. Dolores Ibarruri spanyol kommunista nő mondotta annak idején: jobb állva meghalni, mint térden állva élni. Szeretném, ha te is megértenéd ezt, fiam... Akarom, hogy mindent tudjál, és felkészülve várj bármilyen meglepetést, ami érhet bennünket. Te meg én itt az eleven pokolba kerültünk. Nem kell magyaráznom neked, hogy mi az átöröklés genetikai kódja. Minthogy azonban az iskolában nem nagyon szeretted a biológiát meg a kémiát...

– Nem nagyon szerettem, de... Azért valamire még emlékszem. Azt hiszem, a francia Lamarck kétszáz évvel ezelőtt állította fel a hipotézist, hogy Földünkön az első szerves létező az élettelen anyagból keletkezett. Később megállapítást nyert, hogy a vírusoknak és az élő sejteknek azonos a felépítésük: nukleinsavakból és fehérjékből állanak. A nukleinsavak, melyeknek DNS és RNS a neve, mintegy beprogramozzák a fehérjevegyületek elhelyezkedési rendjét, vagyis meghatározzák az élő alakzatok ilyen vagy amolyan tulajdonságait. Ez a genetikai kód, melyet a mikrobiológusok már a múlt században kielemeztek.

– Igen, nagy felfedezés volt, attól kezdve az ember sikeresen fejleszti az élőlények fajtáit: ami jó bennük, azt még jobbra teszi, s ami ártalmas, azt kiküszöböli. Eltűnnek a súlyos betegségek, s az ember átlagos életkora ma már majdnem eléri a száz évet. Ámde ennek a tudományos vívmánynak, mint sok másnak is, két oldala van: egy jó és egy rossz. Brenndorf a sötét oldalát használja fel: föld alatti telepének laboratóriumaiban egy új baktériumkultúrát

tenyésztett ki. Sz-17 a jelzése, és villámgyors szaporodásával hihetetlenül rövid idő alatt meg tud semmisíteni minden élő: embereket, állatokat, növényeket egyaránt. S ezt a szörnyű fegyverét Brenndorf alkalmazni akarja.

– De hiszen ő maga is belepusztulna, mert neki is...

– Éppen ez az, hogy nem pusztul bele. Az Sz-17 genetikus kódjának birtokában változtatni tudja a halált hozó baktériumok felépítését: hatásukat fokozhatja, vagy ártalmatlanná is teheti. Cinkosai egy olyan radioelektronikus szerkezetet konstruáltak, amelynek segítségével az Sz-17 baktérium tetszés szerinti távolságra semlegesíthető, s azon nyomban elveszíti pusztító erejét. Fräulein Trudétól tudom, hogy Brenndorf „a halál karmesterének” nevezi magát. Fräulein Trude szeret fecsegni, s amit nekem mondott, abból a következő kép állítható össze. Valahol, a földgolyó egy olyan részén, amelyet Brenndorf szeszélye szerint fognak kiválasztani, váratlanul, egy napon vagy akár egy órán belül kihalnak az emberek, eltűnik az élet minden formája, csak a pusztaság marad, meg kő és fém. Minekutána így működésében mutatta be bakteriológiai fegyverét, a „halál karmestere” azonnal megsemmisíti rettenetes „hadseregét”, és nem engedi, hogy a baktérium tovább terjedjen Földünkön. A pánikot, a rettegést, a kétségbeesést azonban már elhintette. Bolygónk fölött Damoklész kardjaként fog lógni a megsemmisülés, a pusztulás fenyegetése. És erre számít Brenndorf. Újabb baktériumtámadásokkal fenyegetőzve, rákényszeríti akarátát az emberiségre. Nem nehéz kitalálni, mi lesz az, amit ez a kalandor követelni fog; azt, amit annak idején a vérengző Hitlernek nem sikerült megszereznie: a világhuralmat. Fräulein Trudénak csak egyvalami nem tetszik: szerinte Brenndorf lassan készíti elő a támadást. Ha tőle, Trudétól függne, már ma „szabadjára kellene engedni” a halált...

Hallgattam anyám szavait, és szemem előtt távoli városom kedves negyedei tűntek fel. Ahol minden ismerős, és mégis mintha egyszerre ismeretlenné, idegenné válna, amint végigsöpör fölött a halálos orkán. A mozgójárdák mozdulatlanságba merevednek, a széles ablakokat sötétség önti el, szürke, élettelen szigeteknek látszanak a tágas teraszok és tetők, ahol még tegnap dús virágok pompáztak, napozóterek zöldelltek. Lombtalan fák, mintha megszenesedtek volna, úgy állnak a gyászosan kihalt Dnyeper parton, csak füstöt kavarnak fel a szél, s a füst leülepedik az elnéptelenedett strandfürdőkre, a kihalt utakra, a terméketlenné vált mezőkre. A város fölött, a föld fölött, ahol már nincs élet, közömbös, örömtelen nap száll alá, s amerre nézek, csupán kétféle színt látok: feketeséget és a tűzvészek bíborát... És ebből a feketeségből, ebből a koromból, füstből tűnik elő egy horogkeresztes egyenruhájú alak. Az ólmossá vált síkon lépked, üressé vált házak és paloták fölött, árnyéka kúszik a földön, s ráborul az emberek holttestére. „A halál karmesterének” árnyéka.

Rémületem nőttön-nőtt, de igyekeztem megfékezni, hogy ne legyen úrrá a szívemen. Ezért is mondtam:

– Mégsem fog ez a fasiszta nyugodtan itt ülni a búvóhelyén! Kifüstölik innen Brenndorfot a baktériumaival együtt. Amikor azon az estén apám Csanádyval beszélt... arról volt szó, hogy Harmio kikötőjében mindenféle felszerelést rakodnak ki titokban. Csanády már sok mindenről tud, ő sejt, hogy a dzsungelben nincs minden rendjén...

Anyám átölelte a vállamat.

– Nem akartam eltitkolni előled a valóságot. Az ember könnyebben harcol, amikor tisztán látja, hogy milyen veszedelemmel száll szembe. Még nincs késő ahhoz, hogy elébe vágjunk a gáztettnek. Ahhoz, hogy baktériumait a Föld távoli pontjaira kilője, Brenndorfnak különleges lövedékre van szüksége. Lázás sietséggel épít egy rakéta-kilövőhelyet. Ez az alagút, amelyben téged az indiánokkal dolgoztattak. Építését nem lehet egy évnél korábban befejezni. Hogy ideje legyen elkészülni a kilövőhellyel, Brenndorf mindenáron távol akarja tartani az embereket a dzsungeltől, el akarja vágni ide vezető útjukat. Jól tudja, hogy az őserdő hasznosítása az ő fészkének a végét jelentené. A fasiszták búvóhelye azért maradhatott fenn évtizedekig, mert ennek az országnak trópusi erdeihez nem jutott el az emberi szó. Mihelyt

munkások érkeznek ide, s az erdők világa felébred álmából, Brenndorfnak vége. Ezért tervelte ki azt, hogy apádat az expedíció munkájának abbahagyására kényszeríti, és ráveszi olyan nyilatkozatra, amely szerint a dzsungel nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Jól tetted, hogy nem voltál hajlandó megírni azt a levelet. Apád nem olyan ember, aki enged a zsarolásnak, és hadd tudja meg Brenndorf, hogy doktor Vovcsenkónak a fia sem gyáva.

– És mondd, anya, téged nem kényszerítettek rá, hogy írjál apának?

– Kezdetben megpróbálták. Aztán belátták, hogy hiába próbálkoznak.

– És Fräulein Trude... Mondd, anya, találkoztál vele?

– Mellette dolgozom.

– Te? Mellette?

– Ne ijedj meg, kisfiam – nyugtatott meg anyám. – Csak azért vállaltam ezt a munkát, hogy legalább némiképpen segíthessek a kis indián gyerekeknek. A kicsiket elveszik az anyjuktól, és átadják Trudénak. Neveltetésre – tette hozzá nyomatékkal. – Az indiánok szinte nem is látják a gyermekeiket, nem tudják, hogy... – Anyám, mintha indulatát akarná ezzel fékezni, hadarva mondta: – Afféle dajka vagyok a kicsinyek mellett. A tehetetlen kis fekete szemű fiúcskák és leánykák szülői szeretet nélkül nőnek fel. A bádogfedelű, emeletes épületben tartják őket, a pálmaliget mellett. Ez az az „internátus”, amelyben a bekötött félszemű Fräulein Trude rendelkezik.

Ekkor eszméltem rá, hogy az a köpenyes női alak a folyosón, aki olyan ismerősnek tűnt nekem... az édesanyám volt! Persze hogy ő volt az. Akkor azonban még a gondolatot is elképzelhetetlennek tartottam, hogy itt találkozhatok vele, a dzsungel mélyén, vele, akit elveszettnek hittem.

Megkérdeztem:

– De hát miért gyűjtik oda a gyermekeket?

– Hogy miért? Hát azért, hogy... Hogy a mások akaratának engedelmes eszközeivé alázzák őket. Brenndorfnak olyan rabszolgákra van szüksége, akik vakon engedelmeskedve, gondolkodás nélkül megtesznek mindent, amit csak parancsolnak nekik. Ezért Fräulein Trude kicsiny koruktól kezdve beléjük oltja a rabszolgahajlamokat. Megvan erre a maga módszere. Azt azonban most nem lehet néhány perc alatt elmondanom. Egy valamiben bizonyos vagyok: ami itt folyik, az miniatűr modellje annak a világnak, amelyet Brenndorf tervez.

Mikor ezt elmondta nekem azokról a gyermekekről, akiknek hangjai az emeletes épületből szűrődtek ki, megéreztem, hogy anyám nem mondott el nekem mindent. S most már nemcsak hátborzongató rémületet éreztem, hanem ezenkívül a baljóslatú körülmények még valami titkos szorongást is keltettek bennem; Az alagút, a kékes tűzsugár, a szörnyű kínordítás, a rézbőrű testek, amelyek rávetették magukat a munkafelügyelőkre, majd nyomban elerőtlenedtek, összecsuklottak. Mintha az értelem aludt volna ki az indiánokban. Holott egy perccel korábban Vu és társai még igazi hús-vér emberek voltak. Mi történt hát velük?

Anyám arca elsápadt, láttam rajta, hogy várja a kérdésemet, és fél is tőle.

– Az LSD-preparátum – szólt alig hallhatóan –, amelyet Fräulein Trude tökéletesített...

Ebben a pillanatban, mintha a földből emelkedett volna ki, előttünk állt egy barnasapkás.

Mielőtt most a további események emlékét felidézném emlékezetemben, hadd kövessem ismét egyszer Szinicja professzor tanácsát.

Tegnap ebéd után a videofon megint összekötött a helybeli levéltárral. A képernyőről egy száraz, ősz kis öregember mosolygott rám. Megköszöntem neki az eddig kapott dokumentumokat. Galambösz fejével elégedetten bólogatott.

– Örülök, nagyon örülök, fiatalember, hogy ez a mi csöndes papirosbirodalmunk ennyire felkeltette az érdeklődését. Megrendelésére most egy új témát programoztunk be. Tessék, egy egész halom információ áll a rendelkezésére! Akar dolgozni vele? Közvetítem.

A képernyőre lassan nyomtatott szöveg sötét sorai úsztak be. Újsághasábok és

folyóiratoldalak egymást követték, olykor már egészen elfelejtett kiadványok címei suhantak el, hazaiak és külföldiek, fényképillusztrációk jelentek meg és tűntek tova, köztük színes felvételek is. Az öreg levéltárosnak igaza volt: a múlt évszázad sajtója valóban sokat foglalkozott azzal, ami engem ma érdekel. Volt ott anyag bőségben. Némelyikről másolatot készítettem.

Íme, egy cikk az amerikai Look folyóiratból. Szerzője, egy bizonyos Benjamin G. Fredes bősz részletekkel mondott el egy titokzatos történetet, amely 1951 nyarán Saint Esprit városban történt.

Az események sorozata Tastevin gazda házában kezdődött. Ott valami egészen különös dolog történt. Néhány felnőtt ember, köztük a gazda fia, egy egészséges legény, éjnek idején óriási lármát csapott. Az egész család a megpukkadásig hahotázott, majd meg sírt, majd meg nótákat harsogott. Reggelre már Tastevinék szomszédai is átvették az ordítózást. Egy tiszteletre méltó férfiú az ágy alá mászott, és onnan kiabálta: „Nézzétek, nézzétek... Tüzes gömb ugrál! Porrá égünk! Segítség!” Egy másik, aki valamikor repülő volt, és Pouchének hívták, kiugrott az emeleti ablakon ezzel a kiáltással: „Repülőgép vagyok! Csodálatosan repülök!” Megsérült a lába, de azért feltápászkodott, és futásnak eredt. Az utcán két rendőr meg néhány járókelő megpróbálta lefogni. Pouché ekkor emberfeletti erőről tett tanúbizonyságot, játszva lökött félre mindenkit, és csupán egy órával később sikerült bevinni a kórházba.

Aznap az emberek tucatszámra úgy viselkedtek, mint a bolondok. Némelyek falra akartak mászni, szétverték a bútoraikat, mások torkukszakadtából ordítottak, autók után rohantak, idegen lakásokba próbáltak behatolni. Olyan volt a városka, mint elmeháborodottak találkozóhelye... majd hamarosan egymás után haltak meg az emberek.

A helybeli orvosok szinte bármivel próbálkoztak, tehetetlenek voltak: a tömeges megbetegedésnek még a diagnózisát sem tudták felállítani. A Saint Esprit városában történt tragédia híre szétterjedt Franciaországban. Kinyomozásával Olivier professzor, a marseille-i bűnügyi laboratórium vezetője foglalkozott, s a lapokban csakhamar meg is jelent a következtetése: „A próbák elemzése az anyarozs-alkaloiddal történt mérgezés jellegzetes toxikológiai és biológiai képét mutatja.” A szakértők rövidesen további magyarázatokkal szolgáltak. Az anyarozs lila színű, mérges gomba, amely néha a búzaszemben is létrejön. A középkorban többször is előfordult tömeges anyarozsmérgezés, egész falvak haltak ki így, a népnyelv ezt a jelenséget „Szent Antal tüze” nevezte. Azóta azonban az anyarozs szinte egyáltalán nem mutatott ilyen szörnyű agresszivitást. Általánossá vált az a vélemény, hogy amint a földművelés kulturáltsága egy bizonyos magasabb színvonalat ért el, a halálhozó lila gomba egyszer s mindenkorra kiveszett. És lám: Saint Esprit-ben az említett járvány kitörését pontosan megelőzte az a körülmény, hogy az emberek a helybeli pékség egy bizonyos sütéséből ettek kenyeret. A pék bevallotta a rendőrségen, hogy valóban meglehetősen szennyezett rozst öröklött.

S ennek kapcsán egy érdekes körülményre derült fény. A városka három olyan lakója, aki szintén evett a megmérgezett kenyérből, nem érezte magán az alkaloida hatását. Nyilvánvaló lett, hogy bizonyos személyek valamilyen természetes, talán öröklött immunitással rendelkeznek az anyarozs alkaloidáival szemben.

Benjamin G. Fredes cikkén kívül még egy közleményt találtam, mégpedig az akkori svájci sajtóban.

„Hoffmann, az ismert tudós vegyész nemrég bejelentette, hogy felfedezett egy mérget, melynél erősebb a természetben valószínűleg nem létezik. E pokoli anyagnak nincs szaga, íze sem érezhető, vízben könnyen oldódik, levegőben felbomlik.

Amint gyakran előfordul, Hoffmann felfedezését a véletlen s ráadásul nem is kellemes véletlen segítette elő. Egyszer a tudós, napi munkája végeztével, kerékpáron tért haza

otthonába. Hirtelen az az érzése támadt, mintha az egész környező világ görbe tükörben jelennék meg előtte. Minden félrecsúszott, és fantasztikus formákat öltött – Hoffmann-nak úgy rémlett, mintha önmagát messziről látná, és teste villámgyorsan óriássá válnék, feje szinte a felhőkig érne, karjával pedig a szomszédos városháza tornyát is átölelhethetné. Majd szeme előtt szörnyeteg lények bukkantak, fel: patás állatok oroslánfejjel, hal, amely tigristorkát látogatja, épület nagyságú rovarok. Velőtrázó ordítással rohant bele biciklijével egy ékszerüzlet kirakatába, az üvegcserepek súlyosan megsebeztek, s elvesztette eszméjét. Emlékezete és normális környezetérzékelése csak másnap tért vissza. Mindarra, amit látott, jól emlékezett, de saját cselekedeteit nem tudta megmagyarázni. Már eltűntek hallucinációi, amikor eszébe jutott, hogy ezen a különös napon laboratóriumában anyarozs-alkaloidával dolgozott. Ennek az anyagnak egy icipici részecskéje véletlenül a szájába került...

Később, kísérletei során Hoffmann megállapította, hogy ebből az alkaloidából a grammnak egynegyed részét elegendő ahhoz, hogy egy elefántot elpusztítson. Egyetlen cöppje egy egész úszómedence vizét olyan iszonyú anyaggá változtatja át, amely hihetetlen és teljesen kiszámíthatatlan reakciókat vált ki az emberből.

Még nem sikerült megállapítani, hogy ez az alkaloida az emberi idegrendszernek mely központjait támadja meg.

Hoffmann preparátuma az LSD-25 elnevezést kapta. Sorsa még titok. Az új felfedezés olyan, mint a villámcsapás, mely felfrissítheti a levegőt, de szörnyű szerencsétlenséget is okozhat.”

Hadd szóljak végül még egy közleményről.

Egy ismeretlen fotóriporter sorozatosan megörökített bizonyos furcsa jeleneteket. Katonák egy csoportja a hűvös árnyékokban üldögél, és csendben, békésen sörözget. Ezután egyszerre minden megváltozik a képeken. A katonák izgatottan felkapják és földhöz vágják a söröspalackokat. Szemük kidülled, szájukat szélesre tátják, arcuk eltorzul. A tiszt rémülten hátrál. Ökölrel támadnak neki. Dulakodás kezdődik. Néhány alak a földön fetreng, a katonák fákra másznak fel, egy másik letépi magáról a ruháját, majd tótágast állva a kezén kezd járni...

A fényképek rövid magyarázataiból megtudható, hogy pontosan így hatott az emberek pszichikumára az LSD-preparátum, amikor egy elképzelhetetlenül csekély mennyiséget keverték bele a sörbe. A fényképriport szerzője megírta, hogy az amerikai tengerészgyalogság osztagának katonái, azok, akik a kísérleti nyulak szerepére vállalkoztak, néhány órával később teljesen normális emberi állapotba tértek vissza. És nem emlékeztek rá, hogy mi történt velük. A barnasapkás láttán anyám megszorította a karomat.

– Ihor fiacskám, mi nem adhatjuk meg magunkat. Bármilyen történjék is, őrizd meg bátorságodat!

– Nem adom meg magam, édesanyám!

8. FEJEZET

A MÍNUSZ KETTES KATEGÓRIA

Knosse fel-alá járt a szobában, kopasz feje és szemüvege csillogott.

– A Standartenführer sok időt vesztegetett el rád. Nekem nincs időm ilyesmire. Egy-kettő végzünk. Felelj: igen vagy nem? Megírod apádnak azt a levelet?

Már egy fél órája egyetlen hangot sem ejtettem ki a számon. Vagy tán még régebben. Knosse csak futkosott és ordított, egészen berekedt. Már szinte felfordult a gyomrom rákvörös pofájától, izzadó homlokától. Kiköptem a sarokba, és azt válaszoltam, hogy nem értem, mi az ördögöt akarnak olyasvalakitől, aki nincs is a világon.

– A helikopter elégett, én elpusztultam. Mit zaklatnak hát engem?

Szinte megőrült, hogy végre a hangomat hallja.

– Van neked eszed, tudsz te gondolkodni. Az újságban közzétett hír csak azt a célt szolgálta, hogy ne keressék a helikoptert... Most azonban egyedüli menekvésed az, hogy hírt adjál magadról. Mondjuk: az indiánok megláttak téged a mocsárban, félholt voltál, amikor kihalásztak. Ilyesmi lehetséges, nemde? Tehát rajta, írjál: apuskám, élek, betegen fekszem idegenek közt, gyere értem, vigyél magaddal...

– Hát van a dzsungelben postaszekrény?

– Eljut az a levél a címzetthez, bízd csak ránk!

– Falra hányt borsó...

– Tessék?

– Így mondják nálunk. Ha valaki hiába erősködik. Hagyja már abba! Befejeztem.

Knosse rózsaszínű képén fehér foltok jelentek meg. Sziszegve mondta:

– Befejezted? Tudod, mit jelentene neked a befejezés? Akadtak ilyen vakmerőek, mint te, a mocskos indiánok közt is! És láttad, fiacskám, mi történt azokkal a rézbőrűekkel, akik dulakodni kezdtek az alagútban? Jusson csak eszedbe, hogyan martak egymásba!

Kényszerítette őket valaki erre? Ó, nem, senki sem püfölte, még csak meg sem fenyegette őket. A dolog sokkal egyszerűbb!

Előhúzott a zsebéből valamit, ami olyan volt, mint egy cigarettatárca. Letette az asztal szélére.

– Mi tudjuk, hogyan kell a bátrakból gyávákat csinálni, a félénkeket pedig eszeveszettül merésszé változtatjuk. Egy könnyed szúrás az injekciós tűvel, és semmi több sem kell. A vérbe bele jut egy piciny adagocska abból a csodálatos szerből, amit Fräulein Trude annyira szeret alkalmazni. Mindössze egy tucatnyi nyomorúságos kis molekula ebből az anyagból, s az emberből egy pillanat alatt elszállna a lélek. De kinek kell az ilyen halál? Közöséges barbárság volna. A mi bűbájos Fräulein Trudénk lángeszű felfedezéssel gazdagította a tudományt. Ördög tudja, hogyan csinálta, de most már azt a veszett mérget, aminek LSD a neve, bátran eheti, ihatja akárki, és semmi következménye sem lesz. Injekció után pedig az anyag békésen szunnyad a vérben, akár száz évig is élélhet vele az ember, és meghalhat végelgyengülésben. De elég félretolnom ezt a kis lemezt – itt Knosse megérintette ujjával a cigarettatárcát –, s egy gyengécske kis rádióimpulzus egyszerre csodát művel. Az LSD-preparátum hatni kezd a szervezetben, egyetlen szempillantás alatt lecsap az agysejtekre, és akkor... Akkor az történik, amit te is láttál az alagútban. Tehát ezzel az eszközzel tartjuk pórázon a te rézbőrű cimboráidat. Fräulein Trude ezzel az ő saját külön módszerével dolgozza meg őket már kicsi koruktól kezdve. Azelőtt sok bajunk volt ezzel a csürhével, most azonban az indiánok ugyancsak meghúzzák magukat. Dolgoznak, kicsit prüszkölnek, de hallgatnak, mert tudják, hogy mocskos lelküket bármikor becsukhatjuk ebbe a kis dobozkába, ni. Néhány jelzés van rajta, látod? Elhúzzuk ezt a fémmelvet idáig, és sátán lesz az emberből, ha pedig

idáig húzzuk el, akkor engedelmeskedik, jámbor lesz, mint a bárány, csendessé válik, és nincs már benne több ész, mint egy tyúkban. Kapiskálok már, fiacskám? Mindjárt meg is keressük rajta a terád vonatkozó jelzést. Persze te most azt hiszed, hogy rád ez nem vonatkozik, minthogy te nem vagy indián, és nem kaptál injekciókat a preparátumból. Ki kell hogy ábrándítsalak. Aznap, amikor magadhoz tértél ebben a szobában, melletted ült Fräulein Trude, és injekciós tűt tartott a kezében... Úgy bizony! Azóta a csodálatos hatású LSD-molekulák itt mászkálnak a te testedben. A szúrás egyáltalán nem fájdalmas, ugye?

Olyan rémület szorított össze, amilyent még születésem óta sohasem éreztem. Knosse élvezettel méregetett végig. Hangja mintha távolról szállt volna felém. Talán egyáltalán nem is hallottam volna meg ezt a hangot, ha nem ejti ki ezt a szót is: „édesanyád”...

– ...Mindjárt ide hozzák. Édesanyád majd gyönyörködhet a fiacskájában, amint a kisfiú elveszti emlékezetét, és értelméből is csak pontosan annyi marad meg, hogy engedelmeskedhessen a parancsoknak, és elvégezze a legegyszerűbb munkát. Szívderítő látvány lesz, ezt elhiheted nekem! Ez a vég, gyönyörúségem! Te bizonyára azt hitted, hogy valami hősi halál vár rád, ugye? Ó, nem, mi még jól felhasználhatjuk az izmaidat. Az értelmekre nincs szükségünk. Csak az izmaidra.

Mintha homály borult volna a szememre, azon keresztül láttam Knosse begörbített ujját a „cigarettatárcán”. Ide hozzák az anyámat... De hát mi várható fasisztáktól? Ugyanilyenek, mint itt ez a kopasz, gyilkolták valamikor a karonülő gyerekeket, ásták földbe elevenen az apjukat. Édesanyám nemhiába vált halálsápadttá, amikor meghallotta, hogy Fräulein Trude gyógyított ki engem. Anyám tudja, miféle „gyógyítás” volt ez, de nem szólt semmit. Mit tegyek most? Ugorjak neki a kopasznak? Odakint a barnasapkások meghallják, berohannak, letepernek... Mit tegyek? Készen állok bármire, csak anyám ne lássa ezt. Csak ő ne legyen itt. Neki nem szabad látnia, hiszen ez borzalmas lenne számára...

Knosse ujja a „cigarettatárcán” babrált.

S az én ereimben valahol ott bujkált, a kritikus pillanatra lesve várt az ördögi LSD. Az a pillanat folyton közelebb jött. „...Idehozzák az édesanyádat...” Nos, csak egy lehetőségem maradt. Amíg anyám még nincs jelen. Amíg a szobában még csak ketten vagyunk: Knosse meg én.

Villámgyorsan történt. Előreugrottam, és mielőtt Knosse észbe kaphatott volna, kezem teljes erejével rászorítottam ujját a fémnyelvre, és azzal együtt félretoltam. A „cigarettatárca” hideg volt és sima. A laposka könnyedén csúszott odébb a műanyag dobozon. Knosse, aki egy pillanatra megdermedt, düledt tekintettel nézte kezemet, amely még mindig a cigarettatárcára tapadt. Majd felugrott székéről, és nagy erővel mellbe vágott.

Hátam valami keménybe ütközött. Halántékomban lüktetett a vér, fejem zúgott. Knosse rémült kiáltását sohasem fogom elfelejteni:

– Herr Standartenführer! A kölyök bekapcsolta a pulzátort! Én nem akartam, én csak ijesztgettem... Ő kapcsolta be!

A mennyezet felől dühösen harsogott a hang:

– Hogyhogy ő kapcsolta be? Miket zagyvál maga, Knosse?!

– Az én pulzátoromat... Én csak előhúztam és tartottam...

– Maga tréfál? Melyik kategória? – üvöltött a hangszóró.

Knosse gyorsan, el-elfulladásra beszélt, kopasz homlokáról sűrű verejtékét törülgette.

– Mínusz kettő. A mínusz kettős kategória, Herr Standartenführer. Pszichikai depresszió, teljes értelmi korlátoltság...

– Pofa be! Maga... maga értelmileg korlátolt! – ordította Brenndorf. – Nem érti, hogy mindent elrontott? Ez árusítás! Vezessék ide hozzám!

Mintha üres térbe kerültem volna. A padlót nem éreztem magam alatt, minden forgott körülöttem. Mint ködön át, láttam a zöld pálmafát, Brenndorfot, néhány embert. Fejüket mind énfelém fordították. De nekem mindez közömbös volt. Csak a térdem reszketett, szerettem

volna leülni a földre, és meg nem mozdulni.

Szánalmas látványt nyújtottam – és ez volt, ami megmentett. A szánalmas képet bárgyú mosolyba torzult arcom tette teljessé. Nem is tudom, hogyan végződött volna minden, ha nincs ez a mosoly, amelyet az az érzés csalt az ajkamra, hogy elszállt belőlem a félelem. Szerencsémre ez az érzésem nem azonnal hatott rám. Az első pillanatban képtelen voltam felfogni, hogy szívemben milyen oknál fogva lobban lángra az öröm szikrája. Néhány pillanat telt bele, amíg megértettem, hogy mi van velem. Mint valami nagy-nagy felfedezést, ismétелgettem magamban a saját nevemet: „Ihor Vovcsenko, Ihor Vovcsenko...” A bizonyosság kedvéért felidéztem magamban legutóbb elolvasott könyvem szerzőjét, majd lázas sietséggel némán felsoroltam mindazoknak az utcáknak a nevét, amelyek a mi Komszomolszkunk központi terébe torkolnak...

Emlékeztem! Képes voltam gondolkodni! Agyam úgy működött, mint egy közönséges, normális emberé, emlékezetemmel nem volt semmi hiba. Semmi sem történt velem! Persze az ijedtségen kívül. De szeretnék látni bárkit az én helyemben, akinek szíve nem szorult volna össze a félelemtől ilyen helyzetben. Talán komédiát játszottak velem, hogy megfélemlítsenek? De hát akkor miért meresztette rám úgy a szemét Brenndorf? Knosse pedig teljesen megsemmisülve állt előtte, és úgy behúzta a fejét, mint egy megvert kutya. Ó, nem, most nem játszik színházat a kopasz!

Ekkor értettem meg teljesen, hogy mi is történt. S örömben majdhogy fel nem kacagtam. De hirtelen mintha egy józanabb lény befogta volna a számat: „Hallgass!” Megérzésem azt súgta, hogy Brenndorf szobájában most helyettem egy értelmetlen lénynek kellene állania, amelynek csak a teste és a külseje Ihor Vovcsenkóé. Pszichikai depresszió, értelmi korlátoltság... Helyemen egy kialudt értelmű, megtört akaratú lénynek kellene állania. „A mínusz kettes kategória...”

Most már tudatosan igyekeztem megőrizni arcomon a bárgyúság álarcát. Szemem egy kissé felfelé forgattam, ajkamat lebiggyesztettem, és ügyet sem vetve az ott levőkre, az orromat kezdtem turkálni. Brenndorf dühös pillantást vetett Knosséra, és elfordult.

– Azonnal elvezetni!

Mellettem csillogott Knosse kopasz feje. Ő vezetett végig a folyosón, és belökött a lift mögötti félhomályos helyiségbe. A sarokban fekvő matracról fekete hajú, tagbaszakadt férfi emelkedett föl, fekete ruha volt rajta. Zahbi volt.

– Hé, te rézporfájú! A barátodnak kicsit megkurtítottuk az értelmét, hogy ne gondolhasson a szökésre. A te felügyeleted alatt fog dolgozni. Felejtsd el, hogy fehér. Megengedem, hogy öklöddel püföld el, ha rákerül a sor. Megértetted?

Knosse becsapta maga mögött az ajtót.

Az indián hozzám lépett. Végigmért, de nem szóltam semmit. Valaki hallgatózhatott.

Brenndorf szobájában megértettem, hogy a Fräulein Trude által belém fecskendezett méreg erőtlennek bizonyult az agyammal szemben. Az LSD-preparátum nem hatott a szervezetemre!

A hideg, fehér falak mintha elevenként lélegzettek volna. Beszívták a levegőt azokon az apró, kerek lyukakon, amelyek füzérszerű sorokban húzódtak közvetlenül a padló fölött, a folyosó hosszában. Fent, a mennyezet alatt ugyanilyen lyuksoron át áradtak a helyiségbe hűvös áramlatok. A légcserélő szerkezet zajtalanul működött. Leguggolva, egy kefét húztam végig a sima műanyag felületen, s az az alig észrevehető por, amely éjszaka leülepedett, azonnal eltűnt a fal beszívónyílásain át.

Ahol ezek a kerek lyukak sorakoztak a falban, imitt-amott négyzetek vonalai látszottak: mintha valaki egy-egy darabot kivágott volna a műanyagból, majd ugyanott gondosan visszahelyezte volna a kivágott darabot. E négyzetek 10-12 méterenként megismétlődtek, általuk kiszámíthattam, hány mozdulatot kell még tennem a kefével. Zahbi szembehaladt velem, ugyancsak kefével a kezében. A harmadik ajtóval szemben látható négyzet jelentette

köztünk a határt. Ott volt a folyosó közepe. Azután még egyszer eltávolodtunk, hogy ismét lassan közeledjünk egymás felé: ekkor a műanyag padlót súroltuk föl.

Miután a folyosót kitakarítottuk, a laboratóriumhoz indultunk. Ez négy tágas helyiséget foglalt el. Küszöbét nekünk nem volt szabad átlépnünk, az ajtó mellől nagy ládákat hordtunk el, tele törött próbaüvegekkel és fémreszeléssel – ez volt a napi hulladék. Ha ajtó nyílt, asztalokat, mindenféle készülékeket, fehér köpenyes embereket láttam odabent, látszólag nem volt ott semmi különös. „Hát lehetséges – gondoltam –, hogy itt ezek az emberek azon törnek a fejüket, miként mérgezzék meg a földkerekséget halált hozó baktériumokkal? S az minden vágyuk, hogy minél többet pusztítsanak, gyilkoljanak?”

Megpróbáltam eligazodni a föld alatti büntanya útvesztőjében. Nehéz feladat volt. Az oldalra vezető folyosó ismeretlen cél felé húzódott. Az elválasztó fémhálónál és a parancsnoki szobánál pedig tovább nem engedtek. A lift mellett balra vezetett a bejárat Brenndorf fényűző dolgozószobájába, amelyből – jól emlékeztem rá – három ajtó nyílt. Vajon hová vezettek?

Figyelmemet egyre inkább magára vonta a folyosónak a lifttel szemközti vége: itt átlátszó henger csillogott, amelyben, mint valami tokban, élénksárga ruhájú őrszem állott. Ehhez az átlátszó őrházhoz még a barnasapkásoknak – a föld alatti város rendőreinek – sem volt szabad közeledniük. Egyszer Brenndorfot láttam bemenni néhány ember társaságában. Váratlanul bukkantak fel, mintha a föld alól kerültek volna oda. Az egész csoport ekkor ugyanolyan vakítóan sárga színű öltözéket viselt, mint az őrszem. Ezután a Standartenführer és társai ugyanúgy, mint ahogyan megjelentek, el is tűntek, útközben még felhúzza gumikesztyűjüket. Az őrszem házikója mellett nyilván egy lefelé vezető kijárat s azon túl lépcső vagy tán mozgólépcső lehetett. Vajon mit őrizhettek odalent?

Zahbi szintén tanácstalanul nézett körül az óriási bunkerban, ahol csupa kényelem és baljós titokzatosság honolt. Az utóbbi időben jobban megismertem az indiánt. Egész életén át azzal a kegyetlenséggel találkozott, amely úgy megrémített engem az alagútban: ő effajta jelenetet gyakran láthatott. Éjszakánként hallottam, amint dobálja magát, nem tud elaludni. Bizonyára vétkesnek érzi magát, amiért én ilyen bajba kerültem – gondoltam. Ott, akkor a fabarakban sokáig nem akarta meghallgatni a tervemet – amely abból állt, hogy ő megjátssza a besúgó szerepét –, nem akarta „beköpni” a barnasapkásoknak, hogy én rábeszéltem a szökésre. Most meg talán szemrehányást tesz önmagának, hogy elfogadta a tervemet, és „beköpött”. Azt sem tudja, hogy a tervem valóban sikerült: az értelmemmel nem történt semmi baj, és mind a ketten eljutottunk a Kőfal innenső oldalára – az újonnan felbukkant fasiszták titokzatos rejtekhelyének szívébe. Márpedig ez a fő: hogy itt vagyunk mind a ketten, és együtt.

A folyosót takarítottam, és minden erőmmel igyekeztem megjátsszani a gyengeelméjűt, aki még a legegyszerűbb dolgokat is csak alig-alig bírja felfogni. Bántott, hogy az indián előtt is így viselkedem, egyelőre azonban játszanom kellett a szerepemet. Mert ki tudja, hol, milyen résen át figyel bennünket titokban egy leleszkedő szem? Ámbár azóta, hogy Knosse mint „mínusz kettő kategóriát” adott engem Zahbi kezére, senki sem nézett utánunk, s ott a folyosón, tíz-egynéhány méternyi körzetben majdhogynem szabadon mozoghattunk – mégsem akartam elhinni, hogy teljesen felügyelet nélkül hagytak volna bennünket. . .

Egy utolsó mozdulat a kefével, és felegyenesedtem. A fal úgy csillogott, mintha zománccal vonták volna be, visszaverte az indián izmos alakját. A harmadik ajtó mellett találkoztunk, és kis kamránk felé indultunk.

Matracaink mellett két bádogedény állt a földön. A vacsoránk: bableves. Élelmünket reggel és este hozta be egy múmiaszerűen kiszáradt, ősz hajú galu indián, kinek szeme olyan mozdulatlan volt, mintha nem is látna semmit. Zahbi kérdéseire nem válaszolt, csak némán letette a bádogedényeket, és távozott, mintha ott sem lettünk volna.

Zahbi egy hajtásra kiitta levesét, komoran dűnnyögött valamit, és lefeküdt a matracára. Az én bádogedényem alatt egy kis papírdarabka fehérlett. Nem értettem, mi lehet, és észrevétlenül a szememhez emeltem. A papírra valamit írtak. Az ajtó fölött pislogó villanylámpa homályos

fényénél alig tudtam megkülönböztetni a szavakat: „A fal mögött csatorna. Beletorkollik a szellőztetőtárnába, ez a felszínre vezet.” És a végén még egy betű: „E.” Erzsi írta! De mire gondolt, miféle csatornára?

Körülnéztem, és pillantásom az indián tágra nyílt szemére esett. Közel húzódtam hozzá, és a fülébe súgtam:

– Nem tudták elvenni az értelmemet. Nem sikerült nekik. Ne haragudj, Zahbi, meg kellett játszanom a féleszűt, különben nem láthatnál itt engem. Most pedig vedd le az övedet, és add nekem.

Az indián arca meg sem rezdült. Felállt, és levetette az övét. Az övön vékony fémcsat – ez kellett nekem.

Matracomat a fal mellé toltam, és tenyeremmel végigtapogattam a port beszívó ventilátor kerek nyílásait. Ott volt, megtaláltam! A négyzet! Ugyanolyan, mint a folyosón. Csak éppen oda több jutott belőle, ide meg csupán egyetlenegy. Hogyhogy magam nem jöttem rá, mire való ez, mi a rendeltetése?

A négyzet szélébe próbáltam benyomni a csatot, a csat meghajlott, de a négyzet nem engedett. Amint azonban erősebben szorítottam oda, a fehér műanyag négyzet lepattant a falról, és lágyan a matracomra hullott. A falban négyzet alakú rés nyílt, és mögötte – üresség. Belenyúltam a résbe, a karomat majdnem vállamig beledugtam, míg végül ujjaim kemény betonfelületet tapogattak ki. A falban tehát eléggé tágas a szellőztetőcsatorna, de... Ha ebbe a csatornába válaszfalakat – hálókát vagy éppen rácsokat – építettek, akkor nincs tovább...

De hátha végig üres?

Erzsi rájött, hogy milyen szerepet játszanak a négyzet alakú nyílások, amelyek egyenlő távolságban követik egymást a folyosón meg a szobákban is. Lyukakat takarnak el, amelyeket arra az esetre hagytak a falban, ha egyszer tisztítani kell a szellőzőberendezést. A porelszívó minden helyiségben működött, még a mi szűk kis kamránkban is. És mindenütt voltak nyílások. Erzsi még azt is kikövetkeztette, hogy a csatornának valahol bele kell torkollnia a föld alól a felszínre vezető tárnába. Eszembe jutott, hogyan rezgett fönt a levegő, amint áttetsző fátyolként feküdt rá a cserjésre. Hátha éppen ott vezet ki a felszínre a tárna torka?

Válaszfalat nem találtam a csatornában. Könyököm felhorzsolódott, amint belebújtam a résbe. A betonfal minden oldalról körülvette a testemet. Balról a kerek lyukakon át fény hullott a kamrából a csatornába. Kiderült, hogy valóságos közsákba szorítottam bele magamat, ahol fektemben karomat egy kissé kinyújthattam, fejemet éppen csak hogy felemelhettem. Felnőtt ember itt nem fért volna el, nem is szólva az óriás Zahbiról. Én azonban még mozoghattam is.

Testem körül áramlott a levegő, oldalamat, hátamat érte. Az első métereket könnyen megtettem, nekibuzdulva kúsztam, csak éppen vagy két ízben fájdalmasan belevertem a fejem búbját a betonba. Minél tovább másztam azonban a légáramlat irányában, annál inkább sajgott a tarkóm, egyre súlyosabb nyomást éreztem a vállamon, egyre hevesebben vert a szívem. Időről időre meg kellett pihennem.

Nyomasztó sötétség, síri csend, beton a hasam alatt, beton a fejem fölött, alig álltam meg, hogy vissza ne kússzak kis kamránkba. De megszidtam magam gyávaságomért, és továbbhaladtam, míg hasamat és térdemet is felhorzsolta már a durva beton. Felidéztem magamban a szobák beosztását, és arra gondoltam, hogy már egészen közel kell lennie a laboratórium szélső helyiségének. Mögötte még három szoba, ezekben szoktak kotyvasztani a műanyag kezeslábasokba bújtatott alakok, majd tovább a folyosón egy csomó ajtó. Hogy ezek mögött mi vagy ki van, azt nem tudtam.

De hiszen a szellőztetőcsatorna végighaladt az összes helyiségeken, amelyek a lifttől jobbra, a folyosóról nyíltak... Ez pedig azt jelentette, hogy mindegyik helyiségbe benézhettem! Még be is juthattam akármelyik szobába, csak egy nyíláson át ki kellett másznom a falból.

A felszínre vezető szellőztetőtárna, amely felé eddig törekedtem, most már nem csábított. Az

izgalomtól elállt a lélegzetem. Igen, ez az. Az első laboratórium. A falon túl az életnek semmi jele, villany nem ég, késő van. nincs ott már senki sem. Kezem kitapogatta a nyílás zárólapját. Elegendő megnyomnom a közepét, és ez a zárólap kiesik: szabad az út a laboratóriumba... De mi lesz aztán? Szétverni, szétrombolni mindazt, ami csak a kezem ügyébe akad! Vajon mit jelenthet Brenndorf számára éppen ez az egy laboratórium? A többire bizonyára már nem jut időm, mert zajt csapok, felriasztom a barnasapkasokat. No de hátha éppen itt, éppen ebben a helyiségben tárolják azokat a baktériumokat, azt az átkozott Sz-17-et? Képzeletemben úgy látom ezeket, mint vérvörös színű hangyákat, amelyek leplombált üvegcsovekben nyüzsögnek. Egy ütés, üvegcsőrpöplés, és – a halál kimászik a föld alól, szertekúszik az őserdőben, kedvére pusztít az egész világon.

Úgy húzódtam vissza a zárólaptól, mint akit kígyó mart meg. Sokáig feküdtem, fejemet kinyújtott karomon nyugtatva. Nyugalmat kényszerítettem magamra, hogy ne siessek, hogy megvárjam, amíg a föld alatti város még mélyebb álomba merül.

Amikor úgy számítottam, hogy éjfél már elmúlt, még egy darabig hallgatóztam, majd lassan továbbkúsztam. Megállás nélkül jutottam túl a laboratóriumokon. A vegyszerek émelyítő szagát, melyet mindvégig éreztem, amíg ott feküdtem, most erős dohányfüst váltotta fel. Egy szoba mellé érkeztem, s arcomhoz a kerek lyukakon keresztül, mint apró hajóablakokból, fény szűrődött. A késő óra ellenére odabent fényt sugárzott a mennyezet. A szobában halk beszélgetés folyt. Fülemet a lyukra szorítottam.

Szinte mellettem, nagyon közel hozzám, egy férfi ült. Vastag talpú csizmáját és a szék lábát láttam. A csizma óriásinak látszott, mintha csak az egész szobát betöltötte volna. Kissé hátrább húzódtam, s onnét az egész helyiséget jól szemügyre vehettem.

Egy alacsony pamlagon keresztbe tett lábbal, szájában cigarettával, ült Fräulein Trude. Mellette hárman helyezkedtek el egy asztalkánál, az asztalkán palackok álltak. Knossét láttam, kipirulva, izgatottan. Mellette egy esetlen, kövér alak vitorlavászon zubbonyban. Széles arcában nyugtalanul mozgott éles tekintetű, apró szeme, és amikor félrefordította a fejét, észrevettem, hogy az egyik füle csonka. A harmadik idősebb ember volt, sovány és magas, mint egy karó, komoran ült, valami miatt haragudhatott. Ezt egyszer már láttam, amikor éppen kilépett a laboratóriumból. Akkor a kezeslábast viselő emberek úgy vágták magukat vigyázzba előtte, mint katonák a tábornok előtt. Most úgy láttam, mintha éppen befejezte volna, amit mondott, és kényelmesebben helyezkednék el Fräulein Trude mellett a pamlagon. A palack után nyúlt. A negyedik férfi, az, amelyik csizmát viselt, a szőke szemöldökű parancsnok volt. Távolságban ült a többiétől, és olyan feszesen viselkedett, mint vendég abban a házban, ahol kevéssé ismerős. Az asztalon levő hamutartóban már magasra nőtt a csikkhalom. a szürke dohányfüst alászállt, szívta magába a szellőz-tetőberendezés. Szemem már könnyezett tőle. Knosse az ösztövéhez fordulva mondta:

– Ne kerteljen, Schumer! Ha fél, akkor mondja meg. Boldogulunk maga nélkül is. Különben is, az operátoraink el tudnak végezni mindent, nincs szükségük a maga szakvéleményére.

– Hagyja, Knosse, ne játsszon a szavakkal! Én csak az óvatosság kedvéért mondtam. Maga fejjel menne a falnak. – S itt a sovány, magas ember felemelte hangját. – Figyelmeztetnem kell magukat, hogy mielőtt megkezdenék...

Fräulein Trude a szavába vágott:

– Istenem, mennyi szócséplés! Veszekedés, nyelvelés, mintha a piacon volnánk. Hát nem elég maguknak az, amit Larsentől megtudtunk? Mondja el nekik még egyszer, tisztelt misszionárius úr! – S egy megvető fintorral eregette ki szájából a füstkarikákat, tekintetét pedig a vitorlavászon zubbonyos pókhasú felé fordította. – Rágja a szájukba, Larsen!

Knosse erélyesen legyintett.

– Fräulein, mi elismerjük a maga érdemeit, de most, ha megengedi, nincs helye női szeszélyeskedésnek. Kérem, térjünk a tárgyra.

Fräulein Trude idegesen morzsolta szét a cigarettáját, és vad hévvel fordult Knosse felé.

Olyan volt, mint egy felingerelt macska.

– Maguk közül csupán Larsen számol józanul, de maguk, többiek, mind maflák, csak szavakkal tudnak hős-ködni – mondta kiabálva. – A helyzet egyre bonyolultabb. Az utolsó héten háromszor is elszálltak fölöttünk repülőgépek. Maga szerint, Knosse, ez véletlen? Bárcsak úgy volna! Seni-Moro elnöke, a vörös bőrűeknek ez a nyálas bácsikája, mindenféle kommunista tanácsadóknak a hatása alá került. Mozgósította a hadirepülőket, mert már azok sugdosnak a fülébe, akik sejtik, hogy mi itt vagyunk az őserdőben. Nem fognak minket úgy nyugton hagyni, mint eddig. Hallják ezt: nem hagynak! De úgy kell nekünk! Mi csak leültünk itt, beástuk magunkat, mint a vakondok, nem is jutunk lélegzethez. Folyton csak várunk valamire, halogatjuk a dolgainkat. És egyik ostobaságot a másik után követjük el. Itt van ez az eset a helikopterrel!... Odaát mégsem hitték el, hogy a kölyök meg az a lány nyomtalanul elpusztultak. Keresik őket, ezt Larsentól tudjuk. Tiszteljük a Standartenführer erélyességét, régebben tágabb perspektívában tudott gondolkodni, néha azonban egyszerűen elképesztő. Mellékes dolgok után kapkod. Csak teketóriázik a kölyökkel, és abban a hitben ringatja magát, hogy tárgyalhat Vovcsenko szovjet biológussal... Közben pedig a Nyomozószolgálat ügynökei itt szaglászhatnak már a közelünkben, s mindent kiszimatolnak. Nem tudjuk megépíteni a kilövőhelyet, nem lesz már rá időnk, ez nyilvánvaló. Akkor hát mit késlekedünk?

– Hát ez már több a soknál, kedves Trude! – sziszegte a sovány. – A Standartenführert kárhóztatni azért, hogy a Nyomozószolgálat ügynökei mindenbe beleütik az orrukat...

– Maga csak egyről feledkezik meg, Schumer – erősködött a félszemű Fräulein Trude. – A kellemetlenségek azzal kezdődtek, hogy a Standartenführer a maguk útjára lépett. Mit eredményezett nekünk az óceánban végrehajtott akció? Maguk azt mondják: megsemmisítettük azt a mélyvízi állomást, amelyet az orosz kommunisták kezdeményezésére létesítettek. Én azonban nem ezt mondom. Maga, Schumer, csakis maga adott tápot a Nyomozószolgálatnak. Maga beszélte rá a Standartenführert, hogy próbálja ki a plazmakondenzátor hatóerejét a víz alatti telepen, és miért? Mert maga hencegni akart a találmányával! Ki nem ismeri magát, Schumer? Magát nem hagyta nyugodni az, hogy a kollégái eredményeket érnek el, azok, akik az Sz-17-tel foglalkoznak. Pedig el kell ismernie: a plazmarobbantás gyerekes játék az Sz-17-hez képest.

– A maga baktériumai meghódíthatják ugyan számunkra a levegőt meg a földet is, de ezeket meg is kell tartanunk valamivel, és akkor majd maguk mindnyájan az én kondenzátoromat fogják használni – vetette oda az ösztövért Schumer.

Fräulein Trude rá se figyelt, csak folytatta:

– A Standartenführerből hiányzik a határozottság, és ez veszélyt jelent, különösen most, amikor azok ott riadóztatták. Cselekednünk kell, azonnal kell cselekednünk! Különben késő lesz.

– Beleegyezem – szólt felállva Knosse. Larsen némán igent intett. Ekkor az, akit Schumernek neveztek, engedékenyen mondta:

– Elvben én sem ellenzem, csak nem akarnám kiélezni a viszonyunkat a Standartenführerrel, hiszen ő...

– Tehát megegyeztünk – szólt elégedetten Knosse. Látszott, hogy vezetőnek érzi magát ezek közt az emberek között, akik kétségkívül Brenndorf tudta nélkül gyűltek össze ebben a szobában. – A konténert már kihoztuk a raktárból. Átadjuk Larsennek. Larsen egy fél óra múlva már itt sem lesz. A konténert a lehető legrövidebb idő alatt eljuttatja az egyik katonai bázisra, persze nem Seni-Moro területén. A misszionárius úr már meg is egyezett valakivel... A művelet éjszaka fog megtörténni, augusztus 10-éről 11-ére virradóan. A konténert ott fogjuk ledobni, ahol... Azt hiszem, mindnyájan jól tudjuk, melyik objektum legyen első támadásunk célpontja...

Fräulein Trude megigazította szemén a kötést, majd megtörte a szobában hirtelen támadt

csendet:

– Eltérő véleménynek nincs helye.

Knosse végignézte a többieket. Schumer fészkelődött, valamit még akart mondani. Knosse türelmetlenül meresztette szemét az ösztövérek alakra.

– Nem, nem, én nem erről akarok beszélni, a támadás célpontjának kiválasztásával végeztünk – szólta Schumer legyintve. – Mégis, azt hiszem, talán mégis közölni kellene a Standartenführerrel ezt a mi... megbeszélésünket. Mondjuk, egy nappal az akció előtt. Vagy csak néhány órával előtte...

– Schumer, maga már megint... Ez teljesen fölösleges – intette le Knosse. – Az akció előtt egy szót se senkinek! Utána majd a Standartenführer úgymint meg tud mindent. És meg lesz elégedve, majd meglátják. A győzteseket nem szokás kritizálni. Zacher, önnek kell ügyelnie arra, hogy Larsen akadálytalanul távozhassék innen, és mielőbb elhagyhassa a várost. A gépe útra kész?

A parancsnok, aki eddig mindvégig hallgatott, most felugrott a székéről.

– Minden rendben lesz. A gép már vár. Embereimet figyelmeztettem. Nyugodtak lehetnek!

– Zacher, ha maga kettős játékot akar játszani... Vigyázzon magára!

– Én önökkel tartok, tudhatja.

– Magának, Schumer, szintén neki kell gyürkőznie a dolognak. Még ma ellenőrizze a szerkezetet. Az Sz-17 hatósugarát programozza be kétszáz kilométerre. A célpont részletes koordinátáit majd közlöm magával. Kétszáz kilométer: ennyi elég lesz. A kijelölt támadási területen kevés a lakosság, összesen valami százhuszezer ember, beleszámítva a három közepes kikötővárost is. Arra ügyeljen, Schumer, hogy a baktériumok ne hassanak távolabbra, mint a hatósugár. Két-három órával a támadás után ultimátumot küldünk az emberiségnek. Szövegét most mindjárt összeállítjuk, nem kell halogatni...

Ez volt az a pillanat, amikor a füstöt nem bírtam tovább. Hangoosan tüsszentettem. A szőke szemöldökű parancsnok körülnézett.

– Mi történt? – riadt fel Schumer.

Fräulein Trude azonban elnevette magát, és mondott valamit – azt hiszem, olyasmit, hogy Schumernek baj van az idegeivel. Ezt én már nem hallottam. Kígyóként tekeregve kúsztam a sötétben, izmaimat megfeszítve, hogy minél előbb magam mögött hagyjam az ablakszerű, megvilágított lyukat.

Arcom érezte a beton hidegét. Teljesen kimerültem. Néhány perccel korábban már azon voltam, hogy abba hagyom a falak útvesztőjében folytatott vándorlásomat, és visszasietek Zahbihoz, most azonban már eszembe se jutott az ilyesmi. Megfeledkeztem a fáradtságról is, a szívem izgatottan zakatolt. Brenndorf szobájának fala mögött feküdtem.

A gyenge zöldes fényben, amely az akvárium felől világított be a szobába, kirajzolódtak a pálma körvonalai. A halak fickándoztak a vízben, fények táncoltak a falon, a pálma alatt az asztal fehérlett, alig tíz lépés választott el tőle. És ott, a fiókban...

Mínta az asztal lapján keresztül nemcsak látnám azt a fém-esztergált csődarabot, hanem még a súlyát is a tenyeremben érezném... Az asztal csábítóan vonzott magához, nem is bírtam másra gondolni. Arcom verejtékezett, és belsőmben úgy rezgett minden, mint a húr, amely elpattanni készül.

Kinyomtam a műanyag zárólapot, és előbújtam a falból. Döbbenetes csend. A szőnyeg elnyelte lépteim nesztét.

Az asztalhoz érve, teljes erőmből magam felé rántottam a fiók fogantyúját. A fiók nem nyílt fel. Még néhányszor megrángattam, végre rájöttem, hogy az asztal fehér felszíne ugyan a sima könnyűség illúzióját kelti, alatta azonban egy páncélszekrény bevehetetlen erőssége rejtőzik.

Lassan hátrálni kezdtem a fal felé.

Egyetlen szempillantás, és ezer napkorong fénye világította be a helyiséget, egyszeriben

elnyelte a zöldes félhomályt. A mennyezetről fényes nappal sugárzott le rám, a vakító fényben megpillantottam – Brenndorfot.

A nyitott ajtó küszöbén állt.

– Hogy kerültél ide?! – És fenyegetően lépett felém. Napbarnított arcán rángatózott ősz bajsza, szűrős szemével szinte keresztüldöfött.

Ma már jól tudom, hogy reménytelen helyzetben az ember olykor olyasmire is elszánja magát, amire közönséges körülmények közt nem is gondolna. Ilyenkor bizonyára az agynak még fel nem fedezett mechanizmusai lépnek működésbe. Mással nem is tudnám magyarázni azt, amit abban a pillanatban tettem. Ugyanis ettől a pillanattól kezdve minden úgy folytatódott, mintha nem is vártam volna mást, mint a Standartenführer megjelenését.

Közeledett felém, közben tarka selyemköntösét gombolta be.

– Ki engedett be ide téged?

– Magamtól jöttem – feleltem. – Eljöttem teljesen tiszta értelemmel, és mint normális ember fogok önhöz szólni. Nem hiszi? Kérem, megnevezhetem azokat, akiket ezek az arcképek ábrázolnak: Bormann, doktor Mengele és a középben az ön apja.

Brenndorf a pálmához tántorodott, ajka hangtalanul mozgott. Szavaim úgy hatottak rá, hogy szinte még arról is megfeledkezett, milyen titokzatos módon kerülhettem én oda, az ő dolgozószobájába. És már nem a veszedelmes, rejtélyes alak állt előttem, fekete egyenruhában, a manapság nevetségesnek tűnő jelvényekkel feldíszítve, hanem egy könnyzacsós, ráncos arcú, jelentéktelen, öregedő férfi tarka hálóköntösben. Nem adtam időt neki arra, hogy feleszméljen.

– Knosse becsapta önt. Nem kapcsoltam be a pulzátort, hanem Knosse betanított, hogyan kell megjártszanom a „mínusz kettes kategóriát”. Meg is játszottam, ahogyan tudtam.

– Knosse? Azt mondtad, Knosse? – Brenndorf egészen előrehajolt. – Nohát, fiam...

– Senhor, amíg mi itt beszélgetünk, Larsen megszökik a konténerrel.

Ezekkel a szavakkal célba találtam. Brenndorf arca elkékült, napbarnított ujjai a vállamba markoltak.

– Micsoda?! Ki beszélt neked a konténeréről? És hol láttad Larsent?

Megneveztem mindazokat, akiket a dohányfüstös szobában láttam. Elmondtam, hogy ott tanácskoznak, és már meg is egyeztek abban, hogy Larsennal elküldenek egy konténert valamelyik katonai bázisra. Elmondtam Brenndorfnak mindazt, amit hallottam, csupán az augusztus 10-e és 11-e közötti éjszakára kitűzött akcióról hallgattam, és a féligazságot az általam kitalált változattal fejeztem be:

– Larsent utasították, hogy a konténert hagyja ott a bázison, és vegye át az érte járó tízmillió dollárt. Azután utazzék Ausztráliába, és majd Knosse, Fräulein Trude meg Schumer is oda repül.

Brenndorf ellökött magától, és az asztalához rohant. De hirtelen valami megállította. Körülnézett.

– Te túlságosan sokat tudsz, fiam... Egyelőre azonban csak hármat kérdezek tőled. Mi az ördögnek csapott be engem Knosse a pulzátorral?

– Nem tudom. Kérdezze meg őtöle.

– Jól van. Miért vallottad be nekem Knosse hazugságát?

– Hogy bemártsam Knossét. Mert gyűlölöm.

– Igen... És miért mondtad el nekem a Knosse szobájában lefolyt beszélgetést?

– Hogy bosszúságot okozzak önnek. Ön vagy Knosse: mindegy nekem.

– Dicsérem az őszinteségedet – mondta keserű mosollyal Brenndorf. – Már megmondtam: tetszel nekem. Nos, mindjárt mindent ellenőrzünk!

Kattantott egyet a kapcsolótáblán.

– Gertrude Wurm! Gertrude Wurm! Fräulein Trude!...

Néma csend, majd újabb kattanás.

– Schumer! Halló, Schumer mérnök! Wolfgang Schumer, az ördögbe is!...

Ismét csend.

A Standartenführer szinte lezuhant a székébe. Szárazon kattant még egy kapcsoló.

– Knosse! Itt Brenndorf beszél. Válaszoljon!

Csend néhány pillanatig, majd hirtelen a hangszóróból mesterkéltén lelkes hang:

– Parancsára, Herr Standartenführer! Bocsásson meg, mindig olyan mélyen alszom...

– Theodor Knosse! Hogy merészelte maga kikapcsolni a mikrofont a tilalom ellenére? Mit jelentsen ez? Talán azt gondolja, hogy az utasítások magára nem vonatkoznak, és hogy a maga szobájában folytatott beszélgetések nem tartoznak az ellenőrzésem alá? Feleljen!

– Nem értem, Herr Standartenführer! Az én mikrofonom állandóan be van kapcsolva, és soha nem merészkedtem...

– Ne alakoskodjék, Knosse! Ki van most magánál a szobájában, kik azok a késői vendégek? Miért hallgat? Megnémult? Ú-ú-úgy... Folytassák csak a titkos gyűlésüket, folytassák! Csak éppen senki el nem hagyhatja a szobáját! Szórakozottságukban elfelejtették, hogy az összes ajtó kábeljei az én szobámból zárulnak? Már be is zártam mind! Kelepcébe kerültek. A konténerrel tervezett kalandot drágán fogják megfizetni, maguk aljas árulók!

– Herr Standartenführer, kérem, csillapodjék...

– Fogja be a száját, Knosse! Mindent ellenőriztem. Gertrude Wurm és Schumer nincs a saját szobájában, ott vannak magánál. És Larsen is ott van. Mindent tudok. Hallja, Larsen, ki engedte meg magának, hogy hívásom nélkül...

A hangszóróból Fräulein Trude válaszolt:

– Herr Standartenführer, ön későn kapott észbe. Larsen már felment a felszínre. Komolyan kell beszélünk önnel.

– Micsoda? Önagysága beszélgetni méltóztatnék? Ugyan miről? Talán arról, hogy kivel szűrték össze a levet, kinek adták el pénzért a konténert?! Átkozott csirkefogók, gyávák, árulók! – ordította Brenndorf. – Egy év múlva a világ minden kincse a lábatoknál heverhetett volna, de titeket megvásároltak értéktelen papirossal, hitvány dollárral... Alá való, silány lelkek! Tört akartatok döfni a hátamba, éppen most, amikor a cél küszöbén állok. Elevenen kizsigerelek benneteket! Larsen sem menekül meg, ó, nem! A lábánál fogva ráncigáltatom vissza a vastag pofájú hülyét!

Brenndorf keze az asztal oldallapjához nyúlt, ujjai egy gombsoron siklottak végig. Sziréna elnyújtott üvöltése harsant fel, a bal oldali falon kis piros lámpák villantak egymás után, majd fényük csakhamar egy közös karikában olvadt össze. A sziréna lassan elhallgatott. A hangszóróban izgatott hangok összevisszasága kavargott. Knosse szobájában dulakodás törhetett ki. Hirtelen Brenndorf egész termét betöltötte Schumer ordítása:

– Herr Standartenführer, én nem vagyok bűnös, én megmondtam nekik, hogy ön nélkül nem lehet... Nem hallgattak rám! Oldja fel a mágneses zárt, hadd menjek ki innét, mindent elmondok... Ja-a-aj! Mit csinál maga, Zacher? Knosse, védjen meg... Segítség!...

Kurta, éles csattanás, a hang félbeszakadt. Rövid szünet, majd ismét Trude kiabált:

– Herr Standartenführer, azt hiszem, valami nagy félreértésről van szó. Az ön furcsa vádjai... Hogy jönnek ide a dollárok?... Eszünk ágában sem volt... Hallgasson meg engem!

– Én azt akartam végighallgatni, amit Schumer mondott – felelte Brenndorf. – Úgy látszik, neki felébredt a lelkiismerete. De maguk golyóval némították el a szerencsétlent. És most a hazugságaikkal akarnak traktálni engem? Nem hiszem el egyetlen szavukat sem! Majd akkor beszélünk, ha itt lesz Larsen. Nyugodtak lehetnek, majd beszélünk!

– Ha nem ereszt ki bennünket a szobából, és nem hallgat meg...

Trude nem tudta befejezni, mert a hangszóróban megszólaló dörgő basszus hang minden más hangot elnyomott:

– Herr Standartenführer! Az őrség parancsnoka jelentkezik. A szökevény nem sikerült elfogni.

– Micsoda? Részegek maguk? Hogyhogy nem sikerült?

– Ismerte az éjszakai jelszót, ezért kiengedték a gyűrűövezetből. Azután a hangárból katapultált a Kolibri–3-mal, Zacher védelmi parancsnok gépével. Nyomába küldtük az ügyeletes Kondort. Tizenhat perc negyven másodperc múlva megtámadja a Kolibrit, és megsemmisíti a dzsungelben, az M–63-as kockában. Végrehajtjuk az utasítást.

Brenndorf elsápadt.

– Azt ne! Megtiltom! Vissza... a Kondor forduljon vissza, azonnal forduljon vissza, hallja?!

– Magánkívül ordította: – Hallja? Parancsolom! Semmi körülmények közt ne lőjék le a Kolibrit! Ne tüzeljenek rá!

A hangszóróból az előbbi dörgő hang határozottan felelt:

– Herr Standartenführer, ez lehetetlen! Az ön utasítása szerint nem szabad leleplezni tartózkodási helyünket, ezért rádiósainknak szigorúan tilos kapcsolatot létesíteni villanyrepülőinkkel olyankor, amikor a levegőben vannak.

– Felejtse el az összes előbbi utasításokat, mindet visszavonom! Azonnal létesítsen kapcsolatot a Kondorral!

– Lehetetlen! A villany repülőkről leszerelték a rádióvevőkészülékeket. A kapcsolat egyirányú: csak a Kondor pilótája tud hívni minket, mi őt nem hívhatjuk.

– Átkozottak!

Csak most értettem meg Brenndorfot. Ő jobban ismerte a körülményeket, mint a többiek, és tisztában volt vele, mi lesz abból, ha a Kolibri az erdőre zuhan. Larsen a villanyrepülőn vitte magával a konténert, a konténerben a baktériumokat!...

A föld alatti „bástya” ura másoknak a halált szánta, de ő maga nem akart meghalni. Élni akart. A rémület, hogy a közeli baktériumhalál fenyegeti, erőt öntött bele, energiával töltötte el. Az őrség parancsnoka még be sem fejezhette jelentését, és Brenndorf keze már dühösen nyomogatott további kapcsolókat.

Nem is sejtettem, hogy a fasiszták „bástyájá”-ban késő éjjel ennyi ember van ébren. Valahol a közelben, egy rejtett hangárban pilóták virrasztottak villanyrepülőgépeik kabinjában, és abban a bizonyos gyűrűövezetben osztagok álltak folytonos készenlétben; éjjel-nappali szolgálatot tartottak azok is, akik villamos energiával, fénnel, tiszta levegővel látták el a várost... Brenndorf most még egy másik operátorközponttal is összeköttetésbe lépett. Az asztal fölé, a mikrofonra ráhajolva ordította:

– Rögtön válaszoljanak! Mennyi időre van szükségük, hogy a leggyorsabban működésbe hozzák az Sz–17 távsemlegesítő készülékét? Célterület az M–63-as kocka. Azonnali semlegesítés, az Sz–17 abszolút hatástalanítandó!

Az operátorközpontból azt válaszolták, hogy ehhez legalább egy órára van szükségük. Még hozzátették: ha Schumer mérnök személyesen jön el az operátorközpontba, akkor ő persze hamarabb megoldja a feladatot, akkor negyven percre lesz szükség.

– És Schumer nélkül? Ha nincs ott Schumer, akkor maguk közül senki sem tudja megerőltetni az agyát, és egy negyedóra alatt beállítani a szerkezetet? Sturmbannführernek nevezem ki az illetőt! Vaskeresztet kap és gauleiteri megbízást a földkerekség bármely területére, választhat!

– Tizenöt perc alatt lehetetlen, Herr Standartenführer!

Brenndorfnak lehorgadt a feje. Úgy látszott, beletörődött a reménytelen helyzetbe. Ajkán keserű mosoly jelent meg. Felkattantotta a korábbi kapcsolót, és ezt mondta:

– Mindent hallott, Knosse? Most már érti, hogy mit csináltak maguk? Ha Schumer nincs, az operátorok képtelenek semlegesíteni a baktériumokat, és a Kolibri lezuhan az erdőre. Schumer egy negyedóra alatt megbirkózott volna a feladattal. Meghalt?

– Zacher elsiette a dolgot, én nem adtam neki parancsot, ő saját maga...

– Okosan kifundálták ezt maguk, gazemberek! Zacher közölte Larsennal a jelszót, átadta neki a saját villanyrepülőjét... Mindent számításba vettek, kivéve azt az egyet, hogy tíz perc

múlva maguk is megdöglenek. Majd a pokolban, ott mentegőzhet, kedves Knosse! A vég közeledik. Csak számolják, hány percük van még hátra aljas életükből! Most már ki is engedhetném magukat a szobából, úgyis mindegy... Őrség! Halló, őrség! Kapcsolják be a Kondort!

– Itt a Kondor! Itt a Kondor! Látom a célpontot. Öt perc múlva tüzet nyitok rá... A távolság csökken... Itt a Kondor. Támadás négy perc negyvenhat másodperc múlva...

A képernyőn sötét tömeg jelent meg, a kép egy pillanat múlva kitisztult, előtűnt a pilóta arca. Majd ismét felhők, csillagok s egy kis repülőgép az égbolton.

– Három perc negyven másodperc múlva tüzet nyitok...

Most még egy mozgó fekete pont – mint egy kis darázs – az ég alján tovaúszó Kolibri. A kis darázs nyomában rohant a villanyrepülőgép, testéből alig álltak ki szárnyai, olyan volt, mint egy repülő cápa. Brenndorf ujjai gyűrték, gyömöszölték köntösének szélét, egy letépett gomb esett az asztalra.

– Átkozottak!

A pilóta pedig, akit az imént mutatott a képernyő, egyhangúan ismételte:

– Itt a Kondor, itt a Kondor! Szabad szemmel látom a célt. Közeledem hozzá. A radarernyőmön... – Itt hangja hirtelen megváltozott, remegni kezdett: – Figyelem, Bástya, figyelem! Útírányomtól balra két szupergyors vadászgép. Eltakarják a célpontot, keresztezik az utamat!

A képernyőn abban a szempillantásban meg is jelent két hegyes orrú repülőgép. A cápaszerű Kondor valahová a mélységbe zuhant alá, a hegyes orrú sziluettek pedig utána suhantak, csak két sápadt fényel világító sáv jelezte nyomukat az égen. Majd mintha a négyzet alakú képernyő is lefelé zuhant volna: igyekezett látómezejében megtartani és bemutatni mindazt, ami a dzsungel fölött az éjszakai égbolton történt. Néhány megvillanó szál húzódott a Kondorhoz, és rajta kereszteződött. Ahol találkoztak, tűzcsóva villant fel. A pilóta izgatott hadarása kétségbeesett segélykiáltássá változott át:

– A vadászgépek... Jelzésüket nem tudom megállapítani. Bástya! Bástya, itt a Kondor... Segítsenek! Bástya! Megsebesültem! A fülkében tűz ütött ki, nem látok semmit! Nem bírom... Óóóó...

A képernyőn tűz és füst látszott. A piros lángnyelvek között megvillant egy eltorzult arc. Egy pillanattal később más kép jelentkezett: a dzsungel hullámozó lombjai fölött a térben zuhanó, bukfencező, lángoló fáklya hagyott fekete foltnyomokat maga mögött. Amint pedig elérte a fák koronáját, szikraesőt szórva robbant fel.

Brenndorf arcán patakokban csurgott alá a verejték.

– Lelőtték... – suttogta fogai között. – Hála az égnek, lelőtték!

A daráznak látszó Kolibri távolodott. A felhős háttérben pedig még egyszer felködlöttek a vadászgépek fekete árnyai. A képernyő elsötétült. A helyiségben újra kigyúlt a világosság...

Amikor annak az izgalmas éjszakának egy-egy jelenetére gondolok, még ma is hideg fut végig a hátamon.

Mit jelent három perc negyven másodperc? Rövid kis idő egy emberéletben. A Kondor pilótájának éppen ennyi hiányzott ahhoz, hogy sosem sejtett katasztrófát zúdítson a világra. Maga a „halál karmestere” sem tudta volna a katasztrófát elhárítani. Mintha ma is látnám Brenndorf félőriült tekintetét. E három perc negyven másodperc alatt megvillanhatott előtte a jövő, és már saját bőrén érezhette az ő Sz-17-jének halált hozó leheletét. A katasztrófa csak azért nem következett be, mert két ismeretlen vadászrepülőgép az utolsó pillanatban lelőtte a Kondort, s így lehetőséget adott a kis Kolibrinak, hogy fülkéjében Larsen misszionáriussal simán folytassa útját.

Brenndorf köntösének ujjával törülte le verejtékét. Csend volt. Amikor a hangszóróból ismét

hang hallatszott, összereztem. Fräulein Trude beszélt:

– Herr Standartenführer, túlságosan messzi mentünk. Kapcsolja ki már végre azt a mágneset! Követeljük, hogy meghallgasson bennünket!

– Csak ne olyan sietősen, madárkáim, maguknak még egy kis ideig ott kell üldögelniük a kalickában. Tudni akarom, kinek és milyen céllal adták el a konténert, tudni akarom, hogy az imént ki fedezte Larsen szökését a levegőben.

– Elég! Maga összevissza beszél, Brenndorf. Ha nem oldja fel az ajtó mágneszárát, és nem ereszt ki bennünket, akkor... Kezemben van a pulzátor. A mínusz kilences kategória bőségesen elegendő lesz ahhoz, hogy a blokkokban alvó indiánokból megvadult csorda legyen. És ez a csorda mindent elsöpör az útjából, még a fal sem állíthatja meg. Az indiánok be fognak törni ide is, a föld alá!

– Fenyegetőzése, Fräulein Trude, nem ijeszt meg különösebben. Először is: a megvadult csorda nem fogja megválogatni, hogy hol vagyok én, és hol van maga. Másodszor: ezt a csordát én egy fél óra alatt porrá égetem, szétszórom a vörös bőrűek hamvait. Nekem megvan erre a lehetőségem, maguk ezt jól tudják. Az igaz, hogy ebben az esetben elvesztem a munkásaimat. Márpedig munkaerőre szükségem van. Tehát pótolnom kell majd a veszteséget. Akkor pedig legelőször is magát meg a maga tisztelt kompániáját változtatom át engedelmes földmunkásokká.

Brenndorf nyugodtan beszélt, közben pedig már sietve elő is húzta köntösének zsebéből a kulcsát, és felnyitotta, majd kihúzta az asztal fiókját.

A fény rávetődött a fekete nyelű rövid fémcsőre, mely ott feküdt a fiókban.

Mindkét kezemmel megragadtam a karosszék támláját, és feldöntöttem a széket a benne ülő Brenndorffal együtt.

9. FEJEZET

A RÓZSASZÍNŰ SZÉLROHAM

Lezuhant a szőnyegre, de váratlan fürgeséggel, nagyot szitkozódva, nyomban talpon termett. Ökölvívóállásba helyezkedett, és öklét előretartva nézett körül, gyűlölettel kimeredt szemmel. Amikor nem látott ott mást, csak engem, egy pillanatra felderült az arca. Ez azonban csak rövid önmegnyugtatás volt. Tekintete a kezemre tapadt, és szinte fojtottan tört ki belőle a szó:

– Ez nem játékszer, te fiú! Tedd a plazmaszórót vissza a helyére!

A fémcsövet alig tudtam fogni, táncolt a kezemben, úgy a melle magasságában.

– Oda menjen, a falhoz! És ne mozduljon, ha nem akar a fallal együtt a kanyonba zuhanni!

Még soha életemben nem tartottam fegyvert a kezemben, legfeljebb a víz alatti vadászatnál használt puskát. Igyekeztem megbarátkozni a plazmaszóróval, de az csak ugrált, táncolt a markomban. S éppen ettől merevedett kővé Brenndorf ábrázata: attól félt, hogy egyszerre csak akaratlanul is megnyomom a gombot. Én pedig attól féltem, hogy Brenndorf egyszerre csak felém indul, és akkor meg kell nyomnom... Erre a gondolatra kiszáradt a torkom. De mégis, ha Brenndorf elmozdult volna a helyéből, én bizony megnyomom a nyél mellett azt a kis gombot, amelynek érintésétől is remegett az ujjam. A legkisebb határozatlanság is az életembe került volna, és – nem is csak az én életemről volt szó.

– Úgy, szóval Knosse küldött téged. Kár, hogy nem rögtön jöttem rá a trükkötökre... No jó! Knossét kiengedem a szobából.

– Köpök én a maga Knosséjára! Meg magukra mind – szóltam. – Tíz percen belül álljon itt mellettem az anyám és Erzsi is meg Zahbi, az indián, mert különben... megnyomom ezt a gombot, és körbeforgatom a plazmaszóróját! Hogy abból mi lesz, azt maga jobban tudja, mert én csak azt láttam, ahogyan a szekvoják leestek. De megteszem, amit mondtam!

Brenndorf rám nézett és bólintott.

– Az asztalhoz kell mennem.

– Odamehet. De meg ne próbáljon hozzányúlni valamihez!

Mikrofonba mondta utasításait.

Nem sokáig kellett várnom.

Elsőnek Zahbi lépett a helyiségbe. Majd az indián széles válla mögül Erzsi nézett reám. Álmosan hunyorgott, és láthatóan törte a fejét, hogy mi is történik itt. Az indián figyelmesen nézett hol reám, hol Brenndorfra. Az az alacsony barnasapkás, aki bevezette őket, a küszöbön állva jelentette:

– Herr Standartenführer! A huszonkettes szobából hiányzik az ott lakó nő. Fräulein Trude a napi munka után hátrahagyta a tenyészetben. – A tenyészet szónál a barnasapkás pimaszul vigyorított. – Mi a parancs?

– Várjon egy pillanatig! – Brenndorf felém fordult, mintha valamit meg akarna magyarázni.

Ami ezután következett, az emlékezetemben különálló epizódokra hullik szét, amelyek villámgyorsan játszódtak le egymás után – sokkal gyorsabban, mint ahogyan el lehet mondanom.

Vissza kellett volna parancsolnom Brenndorfot a falhoz, nyomban azután, hogy bemondta utasításait a mikrofonba. Ezt elmulasztottam, és ő kihasználta hibámat. Látva, hogy barátaim alig két-három lépésre vannak tőle, Brenndorf váratlanul odaugrott hozzájuk, és Erzsit vállon ragadta. A kislány ijedt sikolya összeolvadt a Standartenführer vad ordításával:

– Lelőni! Mit habozol?

Erzsi megpróbált kisiklani a kemény kéz szorításából, de Brenndorf vele fedezte magát, s így hátrált a lakószobájába vezető ajtóhoz.

A barnasapkás előkapta táskájából a pisztolyát. Erre én a fémcsövet fordítottam feléje,

nehogy Brenndorfhoz és Erzsihez futhasson. Zahbi tagbaszakadt teste mindent eltakart előlem. De az indián átugrott a széken, és előrelendült, hatalmas öklének csapása Brenndorf tarkóját érte. Ez eleresztette a kislányt, és elterült a földön. Éles lövés dörrent. Zahbi teljes magasságában kiegyenesedett, majd meggörnyedt, az arcához kapott. Ujjai közt vér tört elő.

Erzsi hozzám szaladt. És ekkor újabb dörrenés. Valami reccsent az asztalon, s a fehér felületen fekete árok maradt, s mintha késsel vágta volna le néhány kapcsolót. Műanyag szilánkok hullottak rám. Kezemet egy pillanatra az arcom elé kaptam, és amikor újra felpillantottam, a barnasapkás az akvárium mellett állt. A gyűlöletes alak mintha odatapadt volna a belülről megvilágított üveghez, s a pisztolycső fekete köre a mellem felé irányult.

Gépiesen nyomtam meg a gombot. A plazmaszóró könnyedén megrezdült. A levegő rózsaszínné vált. A dördüléstől megrázkódott a helyiség, alig álltam a lábamon. Egy különös forgószél – mintha két hihetetlen erejű, ellentétes irányú légáramlat csapott volna össze – a dobhártyámat érte, egy pillanatra megsüketített.

A pisztolyos ember nem volt többé. És eltűnt az akvárium is. Eltűnt, mintha feloldódott volna, a fal része is. Előttem ür tátongott, melyen hullámokban ringatózott valami sápadt rózsaszínű köd. Füstfüggöny mögött a pirkadat szürkésege – az égbolt – látszott. A padlóról pára szállt fel, beburkolva Brenndorf mozdulatlan testét, amely görcsbe húzódva feküdt a szőnyegen. A fény kialudt.

A páragomolyokban egyszerre valami furcsa sugárzás tűnt fel, és annak a nagy résznek, amely ott keletkezett, ahol az imént még fal volt, izzani kezdett a szegélye: tán a viasszá puhult beton porlott szét vagy az üveg vagy másvalami – nem tudom. A cseppfolyós, izzó massa vörös cseppekben hullott a földre.

Zahbi, kezét a sebére szorítva, az ajtóhoz hátrált. Megragadtam Erzsi karját, és hármásban kifutottunk a folyosóra. A mennyezet halványan világított. Csak baloldalt csillogott az az átlátszó örbódé, amelyben állandóan a sárga ruhás őr vigyázott. Egy pillanatra felüvöltött a sziréna, majd elfűlt a hangja. Izgatott kiáltozás közeledett felénk. A falhoz lapultunk. Valahol a lift mellett, a félhomályban zseblámpa fénye villant fel, valahonnét ránk kiáltottak:

– Állj! Ki az? A jelszót!

Puff... puff... Rövid villanás, golyók csapódtak a műanyagba. Sötét alakok árnyakként rohangásztak.

Ellenállhatatlan vágyam támadt, hogy minél előbb kijussunk a falak kelepcéjéből – ki a dzsungelbe, az erdőbe, a mocsárba, bárhová, csak ki a szabadba, a nyílt területre.

Körülnéztem.

Mögöttünk, a folyosó végében fenyegetően csillogott a tágas, tokszerű henger, előttünk pedig a sötétben barnasapkás alakok rejtőzködtek.

– Hé ti, ott a liftnél! Takarodjatok onnét, mert a fejetekre zúdítom a mennyezetet!

Lövésekkel válaszoltak.

A plazmaszóró csövéből másodszor is rózsaszínű légroham csapódott ki. A sötétség szétfoszlott, és szinte semmi egyéb nem volt látható, mint a tűzfény visszaverődése. Recsegés, beton tompa zuhanása, amint beleomlott a liftnaknába.

És már senki sem lőtt.

De kijárat sem volt már a felszínre. Ezt Erzsi is tudta.

– Ihor, próbáljunk meg kijutni – mondta. – Azt hiszem... meg kell néznünk. Gyerünk!

Visszavezetett minket, és ámulatomra a pálmák termének ajtaját nyitotta ki. Brenndorf már magához tért. Tántorogva állt a pálma tövében, kezével az asztalra támaszkodott. Az volt az érzésem, hogy éppen beszélgetett valakivel, és amikor minket meglátott, befejezetlenül abbahagyta a mondatot. Sikerült volna már valakit segítségül hívnia?

Az asztalhoz léptem. Néhány kapcsoló, amelyet a golyó ért, letörött, az épen maradtak pedig összevissza meredeztek a kapcsolótáblán. Találomra felkattintottam az egyiket, és nyomban szólni kezdett a hangszóró:

– ...Ostromállapot! A központi lift fölmondta a szolgálatot. Az operátorteremben és az élelmiszerraktárban a padló leomlott az alsó emeletre. Elromlott a szellőztető, a harmadik szektorban megszűnt a levegőcsere. A kaszárnyában fuldoklik az őrség, innen nem lehet távoznunk, az ajtók lezárva. A legtöbb szektorban mágneses zárlat... Herr Standartenführer, várjuk a parancsait... Halló! Halló! Miért nem válaszol?

Kikapcsoltam a hangszórót, és szidtam magamat a korábbi vigyázatlanságomért. Hiszen Brenndorf a dolgozószobájából már előbb működésbe hozta a föld alatti helyiségek összes mágneses ajtózárait! A nekem szánt golyó nyilván elrontotta annak a rendszernek a kapcsolószerkezetét, amely Brenndorf legényeit az elkülönített szobákba zárta, most pedig megtörténhetne, hogy szándékom ellenére kiiktatom a mágneseket, és ezzel lehetővé teszem a gazemberek bandájának, hogy betóduljanak. Még súlyos bajt hozhattam volna a fejünkre, hiszen nem ismertem az egyes kapcsolók rendeltetését.

A falban keletkezett résen bódító frissesség áradt befelé. Erzsi a leomlott falra mutatott.

– Mögötte szakadék van. Nagyon mély... Talán valahogy leereszkeszhetnénk?

Hogy ez nekem nem jutott az eszembe! Hiszen tudtam, hogy a dolgozószobából a zölddel befuttatott teraszra lehet kijutni. A föld alatti labirintus lakói közül valószínűleg csak Brenndorfnek volt meg az a kiváltsága, hogy bármely időben élvezhette a friss levegőt, az erdő illatait. Innen, a meredek lejtőhöz fecskéfészekként tapadó teraszról mutatta be nekem plazmaszórójának erejét.

– Megnézem azt a teraszt, addig te, Erzsi, segíts az indiánon. A neve Zahbi. Értesz a sebkötözéshez?

A kislány rögtön el is tűnt a Brenndorf szobájába vezető ajtóban, egy pillanat múlva pedig újra mellettünk volt, egyik kezében egy lepedő letépett darabjával, a másik kezében egy erős és merev, vakítóan sárga anyagból készült kezeslábast tartott.

– Ezt honnét vetted?

– Egy csempézett szekrényben lógott. Talán szükségünk lehet rá.

Erzsi a sárga holmit a padlóra dobta. Zahbit a karosszékbe ültettük. Semmivel sem árulta el fájdalmát, pedig arcának mély sebéből szivárgott a vér, sőt mosolygott, és még biztatta Erzsit. A kislány ujjai óvatosan tették fel arcára a kötést.

A sárga kezeslábas nyugtalanított, bár nem tudtam, miért. Mintha valami fontos körülmény kicsúszott volna az emlékezetemből, de képtelen voltam rájönni, hogy mi lehet az. Valami nemrég hallott szavak mászkáltak a fejemben, de nem hatoltak a tudatomig.

– Jól őrizd, Zahbi! – szoltam, Brenndorf felé intve, és a résen át kimentem a teraszra.

A tágas térség egy mélységesen mély kanyon fölé nyúlt ki.

A csillagok már kihunytak. Megvirradt. Lábamnál az enyhe szél tovasodorta azoknak a faleveleknek megfeketedett törmelékét, amelyek a rózsaszínű felhő érintésétől pusztultak el. Lenéztem. A kanyon távoli fenekén homályosan csillantak meg kis víztükrök. Nem is lejtő volt alattam, hanem függélyes sziklafal. Nem, gondolni sem lehet arra, hogy ilyen mélységbe aláereszkeszünk. Talán éppen ellenkezőleg, felfelé kellene próbálkoznunk?

A terasznál följebb meredek lejtő, apró kis cserjék, imitt-amott vékonyka fa kapaszkodott gyökerével a talajba, lián fonódott közéjük. És mintha az égen sötétlett volna – néhány óriási fa koronája. Semmiképpen sem jutunk ki itt, szó sem lehet róla...

Erzsi néma pillantása fogadott, én tagadóan ráztam a fejem. A kelepce pedig a Kőfal oldalán fekszik: a gombák a gépfegyverekkel meg a barnasapkások, akiket már az éjjel riadóztatták, hogy Larsent megkeressék, s akik izgatottan zsi bonganak, mint a darazsak, most, a föld alatti robbanások után.

Tekintetem még egyszer arra a furcsa öltözékre esett, amelyet Erzsi dobott a földre, és hirtelen azt éreztem, hogy előnt a forráság: eszembe jutottak azok a szavak, amelyekre addig képtelen voltam visszaemlékezni. Ezeket a szavakat Knossétól hallottam.

Arckifejezésem magára vonta Brenndorf figyelmét. Egész idő alatt folyton engem figyelt.

Kezemet a kapcsolón tartottam.

– Mondja meg, senhor, hogyan lép összeköttetésbe innen a raktárral.

– Nem értem a kérdést – morogta Brenndorf.

– Azzal a raktárral, ahol a konténereket tartják.

Összehunyorította, majdnem teljesen lehunyta a szemét.

– Miféle raktár?

– Ne kerteljen! Van ilyen raktár.

Brenndorf nem szólt, és mosolyt erőltetett az ajkára. Majd megszólalt:

– Csökönnyös fiú vagy te. No, legyen, amint kívánod! A raktár lent van, a legalsó szinten. Ez az itteni a negyedik szint. Lift nélkül nem juthatsz oda. De még ha oda jutnál is...

képzelheted: egy konténer nem holmi cukorkaskatulya... Ide hallgass, te fiú! Ne csinálj ostobaságot! Nem ijesztegetni akarok, de hidd el, hogy innen még a plazmaszóró birtokában sem könnyű kijutni. És ha kijutsz? Elpusztulsz a dzsungelben, vagy elvadulsz, még az emberi szót is elfelejted. Körülöttünk több száz mérföldre minden csupa erdő, ingoványos ősvadon. Ne siess, ne heveskedj! Kipróbáltad egy igazi fegyver erejét, most már, ugye, tudod, hogy mire képes? No, rendben van. Neked ajándékozom a plazmaszórót. Végleg! Hallod? Én kezdettől fogva jóakarattal voltam irántad. Hát nem így van? Az édesanyád itt van nálunk. Meghívjuk az apádat is. Becsületszavamra mondom, doktor Vovcsenko sehol a világon nem végezheti jobb körülmények közt tudományos munkáját. Megkap mindent, amit csak kíván: laboratóriumokat, műszereket, munkatársakat és korlátlan anyagi juttatást. Fényűző életetek lesz. Közösén fogjuk kormányozni a világot! Gondold csak meg, igen, igen, gondold meg!... Ne foszd meg magadat az ilyen lehetőségtől. Olyan erő, olyan hatalom, amilyennel még senki a világon nem rendelkezett. Kedves neked ez az indián? Jól van. – Itt halkította a hangját. – Ha akarod, még a mai napon kinevezem őt Scharführernek, és megteszem parancsnoknak Zacher helyett. Neked pedig... neked a lovagkeresztet adományozom, a karddal és a gyémántokkal! A világ legmagasabb kitüntetését kapod meg,ilyent csak a legbátrabbaknak, a legvakmerőbbeknek szoktunk adni. – Szeme felcsillant, és még beszélt valamit tovább, de én már nem hallottam a fecsegését. Ezt mondtam:

– Ne játssza meg a „mínusz kettes kategóriát”, fasiszta uram! El akar szédíteni ezzel a mellébeszéléssel? Tudom én maga nélkül is, hol az a konténerraktár. – Rámutattam a padlón fekvő sárga öltözékre. – Maga egyszer ilyen kezeslábasban jött ki abból a raktárból, ahol a konténereket tartják. Megyek is már oda, a folyosó végébe.

– Ne menj! – mondta halkán és dühös indulat nélkül Brenndorf. – Az ott a halál! Halál minden élő számára. Ne menj közel a konténerekhez, az ég szerelmére!...

Még egyszer figyelmeztettem Zahbit, hogy tartsa Brenndorfon a szemét, és kimentem a pálmák terméből. A föld alatti helyiségekben furcsa csend honolt. A fal tövében osonva, lassan közelítettem meg az átlátszó örbódét. Leeresztettem a plazmaszórót. A henger most is, mint azelőtt, csillogva fénylett. Üvegszerű felületén egy apró lyukból repedések futottak szét minden irányban. A hengerből néma, megmerevedett tekintettel nézett felém az őr. Halott volt. Egy eltévedt golyó, melyet a liftből lőttek ki, átütötte a bódé falát, és homlokán találta el az őrt.

Bal felől lépcső vezetett lefelé, a lépcső mentén korlát. Némi habozás után lefelé indultam ezen a lépcsőn, s addig mentem, amíg egy tömör fémajtóhoz nem értem. Az ajtó közepén körülszegecselt keskeny nyílást láttam. Golyóálló vastag üveg, mögötte fényben úszott a helyiség. Fogasokon sárga kezeslábasok lógtak, a falba mintegy tíz fénytelen kis ólomajtó volt beépítve, mindegyiken felirat látszott: Sz-17, Sz-17a, Sz-17b, Sz-17c...

A raktártól elválasztó vastag ajtó küszöbét még akkor sem mertem volna átlépni, ha tudom, hogyan nyílik ez az ajtó. Ez volt hát a halálos baktériumok raktára. Valahol itt bent álltak a konténerek, amelyekben az alkalmas időre várva szunnyadt Brenndorf kéréllhetetlen, pusztító

„hadserege”.

A korlátot meg sem érintve visszamentem a lépcsőn, fel a folyosóhoz. Amennyire lehetett, hátrahúzódtam, a henger alakú örbódé mögé. Igen, már tudtam, miféle fegyvert tartok a kezemben, már ismertem a hatóerejét. A fekete nyelű kurta cső nem rombolt, nem tört össze semmit. Hanem átalakította az anyagot izzásig hevült plazma alvadékává. Mint minden egyéb, ami a rózsaszínű viharba került, nyilván a baktériumok is a plazmaizzás nyomorúságos részecskéivé fognak válni.

Ujjamat ezúttal huzamosan, majdnem fél percig szorítottam a gombra. Körülöttem minden mintha ezernyi nekidühödött vadállat visításával és bömbölésével telt volna meg. Lábam alatt ingott a padló. Addig nem mozdultam el onnét, amíg el nem tűnt a lépcső, a fémajtó és az egész raktár a folyosó hajlatával együtt. A rózsaszínű köd mindent elborított, gomolygott, forrt és örvénylett. A vakító fény agyamig hasított. A plazmaszóró ki akart szakadni a kezemből. A falak már nem is cseppekben, hanem vérvörös patakokban omlottak alá, és zúdultak bele annak a barlangnak a torkába, amely szélében és mélységében egyre csak növekedett, hamuvá változtatva a föld alatti építmény belsejét. A rózsaszínű kavargásban mintha megvillant volna egy női alak, egy másodpercre előbukkant, majd eltűnt egy zilált fej az arcán keresztülhúzódo fekete kötéssel, és még néhány alak vált ki kísértetiesen a ködből, hogy szétolvadjon benne... Vagy tán csak így rémlett nekem?

De mégse... hiszen Knosse szobája szomszédos volt a baktériumraktárral.

Éles sikoltás hasított át a folyosón, s arra készítetett, hogy hanyatt-homlok a pálmaterem felé rohanjak. Erzszi sikoltott.

Brenndorf dolgozószobáját hangos dübörgés töltötte meg, s ez az új és másfajta hang a fal tátongó rése felől érkezett egy légáramlattal együtt, amely fekete forgószélként kapta fel és pörgette meg a halott leveleket.

A teraszra lassan ereszkedett alá egy villanyrepülőgép. A szelet függélyes légcsavarjai kavarták. Erzszi a szoba sarkában húzta össze magát. Zahbi arcán pedig kétségbeesés kifejezését láttam, tanácstalanul nézett maga köré. mint aki a menekvés útját keresi.

Brenndorfnak mégis sikerült kapcsolatba kerülni a hangárral... – villant agyamba, és felemeltem a plazmaszórót. Pedig... Hátha éppen ez lesz a menekvésünk? Brenndorfot fegyveremmel sakkban tartva, a félig romba dőlt fal felé hátráltam. A motorzúgás elhallgatott. Tompán csapódott fel a fülke ajtaja. A falrészben fekete ruhás, magas alak jelent meg. Háttal állt felém, kezében pisztolyt tartott, láthatóan megdöbbenette a teremben uralkodó káosz.

– Dobja el a pisztolyt, senhor Augustino! – kiáltottam rá. – Különbön porrá égetem a plazmaszóróval! Ötig számolok. Egy. Kettő. Három...

A pilóta tarkója kivörösödött.

– Négy!...

A pisztoly lehullott a szőnyegre. Augustino megfordult. Amikor meglátta, ki áll előtte, szinte elfúlt a hangja.

– Hát te vagy az, átkozott kölyök?!

– Menjen a pálma alá! Ott szitkozódhat, ahogy jólesik. Zahbi, vedd föl a pisztolyt!

Erzszi a sárga kezeslábast vette föl a padlóról. Hangja reszketett, amint mondta:

– Ő ezt vegye föl... A hátán összekötjük a karujjait. Nem tud kiszabadulni!

A pilóta tekintete összetalálkozott az indián komor pillantásával, elsápadt, és ügyetlen kézzel kezdte magára húzni a kezeslábast. Brenndorf úgy ugrott fel, mintha rugó lökte volna. A terasz felé rohant, a géphez. Zahbi néhány ugrással utolérte és átkarolta. Brenndorf azonban, kígyóként tekeregve, kicsúszott az óriás öleléséből, oldalt vetette magát, de elvesztette egyensúlyát, és karjával a levegőbe kapkodva, alázuhant a mélységbe. Rémülettel teli, kurta kiáltása elhalt a kanyonban.

– Zahbi, no, ne késlekedj! Gyorsan! – Már felnyitottam a fülkét, és vártam. Zahbi azonban csak topogott. A mesebeli „madár”, melynek teste megcsillant a nap fényében, csupán egy

perccel ezelőtt érkezett az erdők fölötti légből: az indián szemében még mindig valamilyen csodalény volt. A fülke szűknek bizonyult: a pilótán kívül csupán egy utasnak szántak benne helyet. Zahbi alig bírta begyömöszölni magát, Erzsi meg csupán az ő térdén tudott elhelyezkedni.

A gép közönséges mikro-villanyrepülőgép volt, alig különbözött azoktól a „pillangók”-tól, amelyek a Dnyeper fölötti égbolton, a mi városunk fölött cikáztak. Kezemet a fogantyúra tettem.

A kanyon meredek lejtői elsuhantak alattunk. Néhány pillanat múlva a terasz már csupán olyan volt, mint egy alig észrevehető bokor, amely a szakadék falába kapaszkodik. A város „fedele” fölött nem akartam átrepülni, mert emlékeztem a gépfegyverekre. A gépet szárnyára fordítottam, a nap felé irányítottam, így kerültem el a hegy gerincének fáit és a Kőfalat. Lábam lassan nyomta lejjebb a pedált, s a gép magasabbra lendült. Alattunk a végtelenbe szétnyúló, zöld óceán hullámozott, a hajnali köd még megülte a mélyebben fekvő részeket.

Most láttam csak, hogy a fasiszták hegyek közé építették kígyófészüküket. A kanyon oldalán függélyesen szakadt meg a hegy, de az ellenkező irányban menedékesen ereszkedett alá abba a völgybe, ahol a barakkok álltak. Az erdő biztonságosan álcázta az épületeket, a repülés magasságából lehetetlen volt észrevenni a barakksort. A Kőfal is észrevétlen maradt. Könnyű köd szállt fel, ott libegett a dzsungel fölött, amikor pedig előbukkant a nap, mintha egyszeriben elöntötte volna az egész vidéket. Lent a földön minden elmosódott, elvesztette meghatározható körvonalát. A hely kiválasztásánál Brenndorfék ezt is számításba vették.

– Sokáig repülünk még? – kérdezte Erzsi.

– Amott, abban a völgyben szállunk le – szoltam előre mutatva. – Zahbi, vannak megbízható barátaid?

– Minden cajao és galu: Zahbi megbízható barátja. Te akarsz nekik segíteni? A madár odavisz hozzájuk?

– Hát ki mentse meg a te népedet a bajból? Hiszen elpusztulnának, a fasiszták mind megölnék.

Erzsi hozzám hajolt.

– Brenndorf azt mondta... hogy itt van... a te anyád. Igaz ez?

– Igaz.

– Jaj, hát hogy lehet...

– Később elmondom. Erzsi, én félek: ott van a gyerekekkel.

– Gyerekekkel?

– Majd később ezt is... Te sok mindent nem tudsz még.

– Te sem tudsz még mindent... – szolt közbe az indián. – Azt hiszed te, Ihor, hogy a cajao népet meg a galu népet, mint a gyíkokat, lyukba kergették. Nem így van. Népeink legényei és férfiai harci csoportokra oszlottak. A cajaók íjakat és nyilakat készítenek, a galuk lándzsákat és súlyos husángokat faragnak. A nyílvevőket azzal a méreggel kenjük be, amelyet a megölt kígyókból nyerünk. A méreg, ha mézzel keverjük el, sokáig megtartja erejét. Harcosaink rejtekhelyen késeket és éles köveket tartogatnak, meg bőrből készült parittyát és szekercét. Az indiánok vérét régóta harag forralja. De a cajaók és galuk vezére visszatartotta őket, nem adott jelt a harcra. Azt mondta: még nincs itt az ideje, hogy harcba induljunk a halott emberek ellen... Igen, egymás közt mi halott embereknek nevezzük azokat, akik a Kőfalon túl laknak. Már a nagyapáink így nevezték őket. Mi nem félünk a harctól. De attól, hogy elveszítjük az eszünket... Egy bölcs öreg galu egyszer megtalálta a csaregyökeret. Ez nagyon ritka gyökér. A csare nedve megóvja az ember agyát: aki megízleli ezt a nedvet, az a halott emberek szemébe nevet, mert nem tudják elvenni az eszét. Te, Ihor, ismered a csare ízét. A nap, amikor a halott emberek elvittek téged a Kőfal túlsó oldalára, Zahbi adott neked egy ilyen gyökeret. Zahbi tudja, hogy hallgattál rá, és ettől a gyökérből. Ezért nem tudtak a halott emberek ártani az eszednek.

Elképedtem, és szemrehányóan mondtam:

– És nem figyelmeztetted, Zahbi!

– A csare a mi népeink titka. A halott emberek nem sejtik, hogy vannak köztünk sokan, akiknek az eszén ők nem tudnak uralkodni. Te magadtól is rájöttél, hogyan kell viselkedned a halott emberek jelenlétében. Hasonló cselekedetek alkalmaznak a cajaók és a galuk is. Hogy el ne árulják a titkunkat, ők is esztelennek tettetik magukat.

– Tehát Vu is?... – szóltam megörülve, mert eszembe jutott az alagútban látott szörnyű tánc. Zahbi szomorúan intett nemet.

– Nagyon kevés csarénk van, még nem jut belőle mindenkinek. Asszonyaink és leányaink keresik olyankor, amikor a halott emberek a dzsungelbe hajtják őket kakaómagot gyűjteni. Keresik, de csak ritkán találnak belőle. Hogy szembeszállhassunk a halott emberekkel, a csaregyökérrel csak olyanokat szabad megóvnunk, akik tudnak bánni az íjjal, a lándzsával és a szekercével. Így mondta a népünk vezére. Tegnap még ezek a szavai voltak okosak, ma majd másképpen rendelkezik – mondta határozottan Zahbi.

– Ti megóvtátok az én értelmemet... De miért? Helyettem megóvhattátok volna valamelyik harcosotokat.

Futó mosoly villant az arcán.

– Amikor valaki a saját életét kockáztatja másokért, akkor azt mindenkinek óvnia kell. Te arra gondoltál, miként jussunk te meg én a Kőfal túlsó oldalára, hogy ott harcolhassunk a halott emberek ellen. Oda is mentünk az ellenséghez, ahol minden megtörténhetett. Az egyetlen, amit érdekedben a vezér megtehetett, az volt, hogy a kezébe nyomjon egy darabkát az értékes gyökérből.

– Azt mondtad: a vezér?

– Jól hallottad. Zahbi a cajaók és a galuk vezére – mondta méltósággal az óriás.

Alattunk megcsillant valami, kétszer is. A napsugár verődött vissza a pálmák közt megbúvó emeletes épület alumínium tetejéről. A villanyrepülőgép közvetlenül a fák lombkoronája fölött suhan. Kikapcsoltam a motort, leszállásra készülök.

Egy tisztáson érünk földet, közel ahhoz az „internátus”-hoz, ahol Fräulein Trude garázdálkodott – vagyis az a Gertrude Wurm, aki a régen kimúlt doktor Mengele „tehetségének” volt bámulója.

Barnasapkások futnak gépünk felé, kezükben géppisztoly. Kilököm a gép ajtaját, és a pázsiton terlek, a másik oldalon a fülkéből Zahbi ugrik ki Erzsivel.

...Fejem fölött a tiszta kék végtelenség. Csak egy sas száll a felhőtlen égbolton, széles szárnya viszi a kékség felé. Hirtelen azonban fekete felhőske jelenik meg az égen, majd gomolyogva gyarapodik, mintha valahonnét a közelből, közvetlen mellőlem szállna föl a földből.

Odanézek. Összetört ágak közt mered föl a villanyrepülőgép törött farka. A megfeketült fatörzset lángnyelvek nyaldossák körül. Egy gallyon magányos majom hintázik, rémült tekintettel bámul a tűzre. A gépünk elégett.

– Ihor...

Milyen ismerős ez a hang! Kezemmel a földre támaszkodva próbálok föltápászkodni, és hátrafordítom a fejemet. Égő fájdalom hasítja át a testemet. Elterülök. Esés közben megpillantom édesanyámat. Térden áll, testén égett ronggyá szakadt ruhája. Mellette fekszik Erzsi, zilált hajjal, lehunytt szemmel. – Ihor, hallasz engem?

Az égbolt vörössé változott. A sasból hegyes orrú repülőgép lett, amint belefűrődött a levegőbe. Aztán elsötétült minden.

A hangtalan feketeségben nagy hópelyhek keringtek. Éreztem jéges érintésüket forró arcomon, és ez nagyon jólesett. „Be jó, hogy havazik... Mit ér a szilveszterj hó nélkül?...”

Most minden jó... Odakint, az iskolánk melletti téren, már megtörtént a fenyőfagyújtás. Mennyi lángocska...” A homály fokozatosan szétszlott, a lángocskák kisebbek lettek, elhalványultak, a hópelyhek pedig elolvadtak. Bizonytalan, remegő fátyol burkolta be testemet. Gondolataim összekuszálódtak.

A között, hogy villanyrepülőgépünk földet ért a pálmák közti épületnél, és a másik pillanat között, amikor újra a dzsungel fölé irányítottam a gépet – valami üresség volt. Ezt sehogyan sem tudtam kitölteni, pedig határozottan éreztem, hogy éppen ebben az időközben sok fontos esemény történt.

Újra piros virágcsokoként gyúlt ki a fenyőfa. És kihuny... Napbarnított, mezítelen karok erdeje röppent fölfelé, megfeszített íjakat tartottak, húrjaik szinte elpattantak, lándzsahegyek mint sűrű léckerítés, meredeztek, zsbongó tömegzaj törte meg a csendet...

És most az üresség egyszer megtelik étellel.

...A villanyrepülőgép egy halom tövében, szárnya alatt állok. Egyenruhás alakok, rövid csövű géppisztolyok. Plazmaszórómmal lekaszálók néhány magasabb pálmafát, és a rózsaszínű vihar már a bokrokat semmisíti meg. A barnasapkások lerakják fegyvereiket Zahbi lábához.

Döngve csapódik fel a folyosóra vezető kapu, anyám odafut hozzám, libeg utána fehér köpenye...

Az alagútból emberáradat zúdul ki, vállak, háta csillognak a napfényben. Zahbi erélyesen kiáltozza parancsait, kezét magasra emeli. Az indiánok szoros körben veszik körül vezérüket. Legények, akiket Zahbi név szerint szólít, egy csoportban sorakoznak fel. Különös látvány: íjak, lándzsák és mindjárt mellettük ugyanolyan rézbőrű legények, mint a többi, de ezeknek már kék acél géppisztoly a kezükben. „Régóta készülünk harcra a halott emberek ellen...” A géppisztolyosok előrelendülnek, mögöttük kavargó a tömeg, közelednek a barakkokhoz. A tornyokból tüzet nyitnak rájuk. Messziről ezek a tornyok olyanok, mint magas emelvények. S mintha hangyák lepték volna el őket. Néhányan megtántorodnak, földre zuhannak, ez azonban nem állítja meg a többieket, testek tucatjainak súlya alatt meginognak a tornyok.

Anyám az „internátus” felé indul.

– Gyógyszereket! Hiszen annyi a sebesült...

Három indián azonban, szinte gyermek még mindegyik, akiket Zahbi hagyott a villanyrepülőgépénél, nem engedi odafutni. A barakkokhoz sem engednek bennünket, ott még hol elhalkul, hol új erőre kap a lövöldözés. A fák mögül füstoszlop száll fel. A 6-os számú blokk ég. Az alumínium fedelű, emeletes épületből nők rohannak elő, magukhoz szorítva csecsemőiket; az idősebb, fekete hajú gyereksereg jajveszékelve veti magát a bokrok közé. Az asszonyok egyenként adják át egymásnak a gyermekeket, keresik a magukét, sírnak. „Már fél éve nem láthatták őket” – magyarázza anyám. Az „internátus”-ba belekapnak a lángok, a pálmák úgy zuhannak a földre, mintha égő fáklyák volnának.

A barakkok füstös üszkei mellől a harcosok visszatérnek, és oszlopokba sorakoznak. Vezetik a sebesülteket, hozzák az elesetteket. Némelyik legény vállán nehéz gépfegyver. Nyilván ezek a fiúk jutottak fel elsőként a tornyok lőállásaihoz.

Zahbi közeledik felénk. Fején meglazult a kötés, mélyen ülő szeme úgy ég, mint a parázs. Kezét vállamra teszi.

– Ihor, neked el kell repülnöd. Neked is, meg nekik is. – E szavaknál anyám és Erzszi felé int a fejével. – Azt mondtad, a nagy folyónál a cajaóknak meg a galuknak saját városaik és falvaik vannak. Eredj, és mesélj nekik mirőlunk. Ők a mi testvéreink.

– De Zahbi, hiszen mi ketten... úgy terveltük...

Szelíd mozdulattal szakítja félbe szavaimat.

– A Kőfalon túl még sok kígyó maradt. Eltiporjuk őket, megfizetünk mindenért! Te azonban ne maradj itt!

– Zahbi, várjál... Azt hiszed, könnyű lesz nektek megtennetek ezt a hosszú utat a folyóhoz?

Több száz mérföld, végig csupa őserdő... Asszonyokkal, gyermekekkel...

A vezér dél felé fordul, kinyújtja a karját. A messzi látóhatárig mindenütt az örökzöld erdő terül el.

– Mi nem megyünk a nagy folyóhoz. Azoknak ott megvan a maguk élete, azt mi nem ismerjük. Zahbi a dzsungelbe vezeti a népét. Itt a mi földünk, az otthonunk.

Körülnéz, az egyik legénytől elvesz egy nyílveszőt, és letöri a végét.

– Ezt vedd el emlékül.

Hegyes és borotvaéles fekete kődarab. Zsebre teszem a nyílhegyet. Mit ajándékozzak cserébe? Nincs nálam semmi. Zubbonyomról letépek egy piros műanyag gombot, és feléje nyújtom. A gomb szinte elvesz Zahbi széles tenyerében. Az indián óriás összeszorítja öklét.

– Zahbi megőrzi. Indulj...

Motorzúgás. Legények kővé merevedett arca. Zahbi magas alakja gyorsan kisebbedik.

Előttünk az őserdő.

A nap állása szerint tájékozodom. Ilyen órában senhora Rosita „kastélyára” bal felől süt a nap, fülkénket pedig most jobb oldalról árasztja el fénnel, szinte megvakít, amikor anyám felé fordulok. Erzsi összekuporodva ül anyám térdén, úgy látszik, elaludt. Már több mint egy órája repülünk, s még hosszú az út a Vachuayóig. Anyám keze időnként a karomat tapogatja, mintha meg akarna győződni róla, hogy valóban ott vagyok mellette. – Ihor, oda nézz, oda nézz!...

Erzsi az, tehát nem alszik. Tenyerét ellenzőként tartja a szeme elé, hunyorog a naptól, selymes pillái reszketnek. Anyám rémülten kiált:

– Repülőgép!

A nap oldaláról sötét árnyék hull reánk.

Izgatottan megrántom a fogantyút. A gép lefelé fordul, a föld közeledik. Félig ösztönösen szinte zuhanórepülésbe viszem a gépet. A hegyes orrú árnyék elsuhan fölöttünk. Szárnyain pálmalevél: Seni-Moro hadirepülőgépeinek jelvénye. Megkönnyebbülök.

De mi ez? A vadászgép élesen megfordul, hátunk mögött erősbödik a süketítő motorzúgás. Heves ütés, csattanás. Erős sugár csapódik a mellemnek, hátralöki testemet az ülés támlájára. A fülke átlátszó buráján lyuk támadt, azon át süvít be a szél. Még egy gépfegyversorozat arra fog kényszeríteni, hogy a plazmaszóróhoz nyúljak. De hiszen ez pálmalevél-jelvényű vadászgép... Miért, vajon miért támadt ránk?

Ez a vég. Egy hegyes orrú villám gépnek a villanyrepülőgéppel elbánnia – gyerekjáték. Csak mielőbb kikapcsolni a sebességet, bekapcsolni a függőleges csavarokat, és zuhanni, zuhanni lefelé, mert menekvés csak ott lent lehet, a dzsungelben... Hátunk mögött lövések záporoznak, golyók szántják végig gépünk törzsét. A vadászgép sziluettje most oldalról suhant el. A fák zöld fala egyenesen szemberohan velünk, már látom a lombkoronájukat. Erzsi a kezébe temeti az arcát. A villanyrepülőgépet még sikerül a szárnyára fordítanom. Súlya alatt recsege-ropogva törnek az ágak.

Ez az utolsó, amit ebben a pillanatban érzek...

Hópelyhek hullanak az arcomra, a homlokomra. Elolvadnak, és hús patakokban csurognak be gallérom alá. a hátamra. Felnyitom a szemem. Édesanyám marékkal szórja rám a vizet.

Megpróbálok felülni. Tompán sajog a hátam, de ez a fájdalom elviselhető. A lábam azonban...

– Anya, mit csinálsz?! Jaj, ez fáj!...

– Feküdj nyugton! Viselkedj férfi módra! Egyszerű ficam!

Keze – nem tudom, miért olyan vörös, tán a fagytól – megragadja a lábamat a sarkam felett. Akinek már helyrerántották a bokáját, az tudja, mit jelent ez, már én is tudom. De akkor még nem tudtam. Izzó vasat döftek át rajtam, és ötvenkilós súlyzóval csaptak a fejemre. Olyant ordítottam, hogy hangomtól magam is megrémültem.

Egy kis viskóban töltöttük az éjszakát – fogalmam sincs, mikor tákolta össze anyám

gallyakból, és hogyan fedte be banánlevelekkel. Erzsi egész éjjel eszméletlenül feküdt és némán. Csupán néha suttogott kicserepedett ajkával érthetetlen szavakat.

– Úgy látszik, az alkarja tört el. Még nem is olyan nagy a baj, ha csupán ennyi az egész – mondta anyám. Időnként eltűnt, majd egy megnedvesített ronggyal tért vissza a viskóba, s a rongyot Erzsi forró homlokára szorította.

Az éji erdő kacagott, jajveszékelt, nyögött: a sötétség beláthatatlan birodalmában rejtélyes hangok kószáltak, tépdesték idegeinket. Viskónkra súlyos csöppek hulltak, a lomb zizegett; a bozótban nagy szárnyacsapással keservesen rikoltozott egy madár, közelünkben a dzsungel oroszlánja, a puma – indián nevén: szaszu-arana – felüvöltött, és irtózatot visított egy elővigyázatlan majom, ez volt utolsó hangja a könyörtelen ragadozó karmai között...

Hajnalban egy botot törtem magamnak, és kisántikáltam arra a helyre, ahol villanyrepülőgépünk földet ért. Mangófák és valamilyen fekete kérgű fák, felfelé keskenyülő törzsükön különös piros virágokkal néma falként állottak ott. Hegyes tüskék fúródtak ágaikba, karsú pálmák, fürtökben lógó liánok, mint valami százkarú zöld polip, úgy ragadták meg szívókarjaikkal a bokrokat. Az ágak közt fémszilánkok feketélltek.

Lábam alatt bugyborékol, süllyedt a talaj. Hátráltam. A nehéz, penészes szagtól lüktetett a halántékom. A fák alatti tarka szőnyeg süppeteg ingoványt takart, s ez már el is nyelte a kiégett repülőgép maradványait. A plazmaszóró – talán még fent, a széttépett liánok és megüszkösödött ágak közt, a lángokkal körülvett pilótafülkében vált közönséges ócskavassá, vagy talán épen és sértetlenül feküdt az ezüstös cső valahol az ingoványban... Ki tudja... a feneketlen mocsár örökre magába szívta Brenndorf fegyverét.

A villanyrepülőgép összetört farka mellett lógott anyám megperzselődött köpenye. Hát ezért láttam kezét olyan vörösnek... Itt égette meg. Anyám húzott ki engem is meg Erzsit is az égő repülőgépből; hogyan volt képes átcipelni bennünket az ingoványon, az ágak, tüskék, liánok szövevénye közt?

A hajnali köd már oszladozott. A pázsitot, a fákat, a faleveleket sűrű harmatcseppek borították el. Vibrált a párás félhomály, a magas lombkoronák közt, mint kis ablakokon át, csillant meg az égbolt. Bozót, bozót és bozót... Komoran, némán vesz körül mindenfelől. Ha kiáltanék, senki sem hallaná, hiába szólítanék valakit... senki sem válaszolna.

Különös érzés kerített hatalmába. Ahol álltam, oda még sosem lépett emberi láb.

Néhány perccel azelőtt, hogy a vadászgéppel összetalálkoztunk, úgy tudtam, hogy már csak alig hetven mérföld választ el a Vachuyától. De mit számít ez most? Számunkra hetven mérföld a végtelenség...

Ekkora utat nem bírunk megtenni. A dzsungel foglyai lettünk.

Foglyok lettünk? De hisz már voltál te fogoly, a fasiszták foglya, mégis megtaláltad a kivezető utat! Igen: menj tovább, egy napig, egy hónapig, ha kell: egy évig – de el kell jutnod az emberekhez. Meg kell és meg is fogod tenni! Eszembe jutott Catultece. Lám, ő jó tanácsokat adhatna nekünk. A baru-orchete füstjével adna hírt az öreg a dzsungel messzeségén keresztül, és bizonyára akadna olyan indián, aki meg tudná fejteni őseinek erdei beszédét.

– Erzsi kissé jobban van – szólt anyám. Nesztelenül jött oda hozzám.

– Mondd, anya, mennyit tud megtenni az ember egy nap alatt a dzsungelben?

– Ebben a melegházban? – Anyám igyekezett vidáman szólni hozzám. – Minden attól függ, hogy ki az az utas. Úgy látom, nincs ínyedre a robinzonkodás.

– Komolyan kérdeztem, anya.

– Nos, komolyan szólva: a kislány magához tért, úgy látszik, csökken a láza. Nyílt törése van, a sebet ki kell mosni. A mocsár tele van mindenféle szennyel, forralt vízre volna szükség...

Zsebemben ott volt a nyílhegy. A moszkítókat csapkodva, amelyek kegyetlenül marták a karomat és arcomat, hihetetlen erőfeszítéssel felkapaszkodtam egy fára. A gép roncsai közt találtam egy darab sodronyt és egy alumínium lapot. A kovakő nyílhegy szikrát csiholt az

acélból, s az ingem alatt kiszárított indacsomó hamar füstölni kezdett. Fújtatással lassan felparázsló tüzet szítottam, és szállásunk mellett nemsokára rőzseláng lobogott. Az alumínium lapból valami edényfélét fabrikáltam, anyám pedig pálmalevelekről harmatot gyűjtött, s azt töltötte bele. Erzsihez fordultam.

– Nagyon fáj?

– Amíg nem mozdulok meg, addig nem fáj nagyon. Megkérlek valamire... Keress rügyeket egy olyan alacsony kis fán, amelynek a levelei alulról sötétzöldek, felülről pedig majdnem aransárgák. Ezt a kis fát úgy hívják, hogy aluka, a rügyeitől behegednek a sebek.

– Megkeresem. És húst is szerzek. Már sikerült tüzet gyújtanunk. Akarsz enni, Erzsi?

A kislány ajkán könnyed mosoly jelent meg.

– Jobb lesz, ha mogyorót gyűjtesz. A dzsungelben nehéz az állatokra vadászni. Halászni könnyebb volna, de itt nincs folyó.

Az az íj, amelyet készítettem, meglehetősen ügyetlen szerszám volt, és alig emlékeztetett azokra, amelyeket az indiánoknál láttam. Egy ágat meghajlítottam, húrja pedig egy vékony, erős lián lett. Nehogy tüzkő nélkül maradjak, a Zahbitól kapott nyílhegyet nem használtam fel, nyilvánzómet száraz bambuszágából faragtam, s egy ujjnyi hosszúságú tövist erősítettem a végére.

– Ne menj el messzire! – intett édesanyám.

A mocsár túlsó oldalára mentem, s ott rögtön sötétség vett körül. Tüskés mimóza cserjéi közt apró szárnyasok fészkeltek. Nagy, vörös méhek rajzottak elő egy fa odvából, zümmögve szálltak felém, és a fejem fölött köröztek. Néhány beleakadt a hajamba, de nem szúrtak, csak csíptek, mint ősszel a legyek. Talán méz van az odúban? Lehajoltam, és kinyújtottam a kezem, hogy felvegyek egy száraz ágat, de rémülten ugrottam vissza. Amit ágnak gondoltam, hirtelen felemelkedett, kinyúlt, háromszögű fején mohó vadsággal csillogott két kis szeme. Még a kellő időben hőköltem vissza. A szurukuku-kígyó hajlékony ostorszíjként suhant át a levegőn, és mögöttem hullott le a földre. Nem vártam meg, amíg újra ugrik, hanem futásnak eredtem, de csakhamar beleakadtam a bokrok szövevényébe, és valami fájdalmasan szúrós szárra pottyantam. Körülöttem fülsértő rikoltozás támadt. A majmok kacagtak a két lábon járó lény esetlenségén, ahogyan a növényzet közt botorkált. A fúrge teremtések csapata eszeveszetten ugrált az ágakon. Kergetőztek, hol egy kupacba sereglettek össze, hol meg szétrohantak minden irányba, hogy egy pillanattal később ismét harsányan kiáltozó, jókedvű csomóba gyűljenek. „Nokturna-majmok – mondta Vörös Nyúl, amikor először pillantottam meg ilyen nagy szemű majmot. – Mifelénk finom pecsenye készül ezekből a maflákból.”

A nokturnák közvetlenül a fejem fölött szórakoztak. Lábak és farkak villantak, kérekszilvánkok és moszkítók záporoztak reám. Az egyik majom valami furcsa tárgyat szorongatott a markában, egy másik pedig erőnek erejével el akarta venni tőle. Az a tárgy, amelyért olyan heves harcot folytattak a kis állatok, meg-megcsillant, mintha szíjra erősített csatok villognának.

Amikor alaposabban szemügyre vettem, öklömmel megdörzsöltem a szememet... Nem akartam elhinni, hogy... Egész testemben reszketni kezdtem, úgy éreztem, menten elájulok. Kiáltani szerettem volna, de ősz-szeszorult a torkom.

Nem tudtam elvonni mohó pillantásomat arról a tárgyról, amelyet a rikoltozó majmok körüláncoltak. Ekkor eszembe jutott az íjam, és felkaptam. Ámde még meg sem feszíthettem az íj húrját, amikor felülről, a lomb sűrűjéből, mint villám, csapott le egy nagy fekete macskaféle a majmokra. Velótrázó visítás, a jaguár vicsorgó pofája, ágak recsegése... S már mind el is tűntek.

A majmok otthagyták, s most egy faágon himbálózott csendesen – az én rakétaövem. Az, amelyet az utolsó pillanatban sikerült ledobnom, amikor Augustinóval szembekerültem a levegőben.

Anyám segített rám csatolni a szíjakat. Tenyerem érezte mellemen a fém pajzs sima, meleg felületét. Szorongó szívvel, óvatosan nyúltam a lila karikához... A karika lassan elcsúszott a pajzs széléről, és elhelyezkedett a fészében. Egész testemen alig érezhető remegés futott végig. Majd nyomban erősödött ez a lüktetés. A rakéták működtek!

...Szememet behunyom, és határozott mozdulattal megnyomom a piros meg a fehér karikát. A szíj a vállamra szorul, könnyű lökés, és mellettem máris valahová a mélybe merül alá a terebélyes lombkorona. Fejét hátravetve, feszülten néz az édesanyám. Még hallom a földről:
– Szerencsés utat, fiam!

Fölöttem az ég egyik kék ablaka gyorsan növekszik. Még egy pillanat, és elvakít a végtelen, átlátszó messzeség. Körülöttem sugárzik a nap – elképzelhetetlenül sok van ebből a nyájas, cirógató napfényből. Odalent az erdő bársonya göndörödik.

Nagyobb magasságra kapcsolom a rakétákat. Füleml mellett süvít a levegő. Az örömtől akadozik a lélegzetem. A dzsungel kisimul, minden más szín fokozatosan eltűnik, csupán egy marad meg: a zöld.

Nyugaton kékes hegyek egyenetlen vonulata, s nyílegyenest előttem a zöld végtelenségben szabálytalanul kanyargó távoli fonál csillan meg a napfényben. Mindkét vége eltűnik a látóhatár ködében, ott, ahol az ég találkozik a földdel. Egy folyó... Csak nem a Vachuayo?

Még egyszer lefelé vetem a tekintetemet. A bársony fölött sötét folt terjed széjjel. A szállásunk mellett rakott tűz füstje: irányító jelzés, amelynek nem szabad eltűnnie, hiszen azt mutatja, hogy ott, a dzsungel közepén maradt anyám és Erzsi. Nagy halom rozsét hordtam oda, elég lesz több napra is.

Integetek. Ettől a mozdulattól kissé oldalra fordulok, de kiegyenesítem a testemet, vízszintes helyzetet veszek fel, és teljes erőre állítom be a rakétákat. Kisvártatva azonban fékezni kell sebességemet, mert a levegő szinte tombol körülöttem.

Pedig olyan az egész, mintha mozdulatlanul csüngnék a kék boltozat alatt, de a szembefúvó légáramlat átcsap rajtam, szinte a fejem búbjától a talpamig, mintha le akarná tépni rólam öltözékemnek még megmaradt cafatait, pedig ezeknek még így sem érzem a védelmét. Igen, még odahaza, még télen sem fáztam soha ennyire... Állkapcsom szinte táncol, úgy vacog a fogam. Könyökömet magam elé emelem, hogy legalább némiképpen védjem az arcomat. Szemem csupa könny. Mégsem bírom elfordítani arról az ezüstös fonálról, amely a zöld végtelenségben kanyarog, és szinte hipnotizálva vonja magára tekintetemet.

A folyó lassan, szinte észrevétlenül közeledik. S lassan alakul át fonálból keskeny szalaggá, majd a part menti erdő zöldje és a víz között feltűnik a fővény sárga csíkja is. A vízen valami pontot látok. Hosszú, fényes csíkot hagy maga után. Egy hajó volna? Igen, ha szemem nem csal, valóban hajó. Tehát ez a Vachuayo! Mert ezen a vidéken nincs más hajózható folyó.

És ebben a pillanatban a fém pajzson, a karikák fölött kigyullad egy égővörös csillag. Szaggatott villogó fénnel figyelmeztet. Tehát most... Ez az, amitől a legjobban félttem, amire igyekeztem nem gondolni repülés közben: a figyelmeztető jelzés. Vagyis: másfél mérföld tartalékom van még hátra. A rakéta töltetei kimerülnek, még néhány percig maradhatok a levegőben, akkor kész. Hát mégsem jutok el a folyóig?

A szél a meleg legutolsó morzsáit is kifújta már a testemből. Lábam olyan, mint egy súlyos kölönc, teljesen érzéketlen, fejemben harangok zúgnak. A rakéták már szinte egészen üresek. Eljutok-e még odáig? Hisz már oly közel van a folyó... Már azt is látom, hogyan futnak szét kétoldalt a tajtékos, tarajos hullámok. A széles folyó közepén kis hajó szeli a habokat.

A fedélzet úgy ragyog, mintha fényesre dörzsölték volna. A tarka vászonlap alatt, karosszékekben fehér ruhás nők, napbarnított férfiak. A víz fölött zene hangjai szállnak.

Egy matróz lát meg engem elsőként, egy göndör hajú néger. Felfelé mutat, valamit kiált, és az utasok felé rohan. A vászonlap alól emberek sietnek elő, mind felfelé néznek, az arcukon

csodálkozás, zavar, ijedtség.

Ebben a pillanatban úgy érzem, mintha megváltoznék körülöttem a világ. A testem súlyossá válik. Hiába kapcsolom be a pajzson az összes karikát, ellenállhatatlan erő húz lefelé. Az öv már nem működik. Mint egy darab kő, úgy zuhanok. Szemem előtt elsuhan a fedélzet. Igyekszem minél több levegőt szívni magamba, majd olyan erősen csapódom a vízbe, hogy elkábulok bele.

Rugdalozom, összevissza kapkodok karjaimmal, s már alig bírom lélegzetvétel nélkül, amikor mégis sikerül a felszínre evickélnem.

A hajó tatján vékony lábú alak jelenik meg, alacsony, a ruhája fehér, nekifut, és már csobban is a vízben. Nyomában vízimadárként csap le a hullámokra a néger matróz.

A göndör fürtű fej mellett emelkedik ki a vízből. A néger kést tart a fogai közt, majd öklébe kapja, és szinte derékig emelkedik ki a habos tajték közül. A fekete ököl dőfésre lendül. Én pánikszerűen oldalra vetem magam, s a langyos, zavaros folyóvíz összecsap a fejem fölött. Ámde nyomban hideg érintést érzek a mellemen, valami síkos test körülfonja a derekamat, jobb karomat a mellemhez szorítja olyan erővel, hogy belereccsennek az ízületeim. A kés acélja lesújt a vízbe, a sötét testű lény elenged öleléséből, majd szétbontakozva vergődik az örvénylő árban. Egy pikkelyes fark csapkod a tajték fölött, végigver a hátamon. Réműlet fog el, kétségbeesetten megpróbálok elúszni, minél távolabb a vízi szörnyetegtől. Az anakonda több méteres teste elgyengülten meg-megrándul, majd eltűnik a vízben. A fehér fogú néger utána csap, és még egyszer, utoljára belemélyeszi kését a habok közé.

Most még egy fej bukkan fel a hullámokból. Mintha valódi aranyfényben csillogna. Mellemből felszakad a kiáltás... Aki nagy csapásokkal úszik felém, nem más, mint – Vörös Nyúl.

UTÓSZÓ

Erzsi keze alól a szélrózsa minden irányában freccsent szét a víz. Teljes erejéből fröcskölt rám, én meg csak jólesően dörmögtem, vállamat-hátamat süttetem a nappal, és élveztem a hús cseppeket, amelyek rám és a homokra záporoztak.

– Kelj föl! No, kelj már föl! Én még úszni akarok, ő meg heverészik...

– Ússzál csak! Úgyis utolérlek...

Először sértődötten ráncolta az orrát, majd nem bírta ki, és elnevette magát, és még egy marékkal rám fröccsentette a vizet. Leszaladt, futtában vetette magát a folyóba a meredek partról, naptól barna teste alámerült az átlátszó simaságba. Jó messze bukkant fel, hátára feküdt, s a folyó sodra lassan ringatta tova.

Valahol feljebb nemrég eső vonult el a Dnyeper fölött. A kék felhő már tovaúszott a sztyepp fölé, arrébb meg a sokszínű szivárvány jelent meg az égen. A túlsó oldalon, ahol a hajózható út egészen a part tövében húzódott, megjelent egy villanyhajó. Fedélzetén sokan álltak, integettek.

Behunytam a szememet.

...Kezek – egy tucat is lehet – megragadnak, és felhúznak a fedélzetre. Jacques csuromvizes, fehér ruhája a testéhez tapad, valamit kérdez, megrázza a vállamat. Az emberek körülállnak bennünket. Szeretnék beszélni, de nem tudom visszatartani fogaim vacogását. Egy kicsiny, törekeny nő közeledik, haja fiúsra vágva, vászon – szandáljában halkán lépked. Utat engednek neki. Nézem, és sehogy se jut eszembe, hol láttam már. Pedig láttam! Ez a frizura, ez a vörös haj, ez a szép, barnára sült arc... A híres dalénekesnő, Jacques anyja? Persze hogy ő az. Igaz, a sajtóban közölt képek, melyeket senhora Rosita olyan féltékenyen őriz, valamilyen földöntúli tüneménynek mutatják, akit tetőtől talpig csupa fény és ragyogás vesz körül – most pedig itt, a fedélzeten egyszerű kartonruha és vászonszandál van rajta...

Csak néhány szót szól ez az asszony, s egy fiatalember, aki hajóskapitányi rangjelzést visel, meghajol, majd utasítást ad a matrózoknak. Fényűző kajütben eszmélek magamra. A magas termetű senhor, aki eddig itt utazott, és hosszú szivarból pőfékelt, először bosszankodva húzza fel az orrát – mihelyt azonban megpillantja az embercsoportban a kartonruhás asszonyt, arca nyájas mosolyra húzódik szét, szájából kikapja szivarját, és siet segíteni a matrózoknak, hogy engem az ő ágyára fektessenek. A zene elhallgatott. A hajóablakok felől hallatszík a vízcsobogás. Én teljes erőmből küzdök... tán az álmosággal, tán az eszméletlenséggel, a rakétaövet a mellemhez szorítom, mert, mindenki ámulatára, még ekkor sem engedem ki a kezemből.

Nemsokára ismét Vörös Nyulat látom. Mellettem ül, már száraz ruhában. Átöltözött. Mesél valamit. Szavaiból csak annyit értek, hogy a hajón mindenki lábujjhegyen jár, a szakács pedig valami különleges ételt főz. „És mindezt miattam? – gondolom csodálkozva. – Miért kell miattam lábujjhegyen járni?” Úgy látszik, gondolatomat fennhangon kimondtam, mert Jacques bólogat és elmosolyodik. Most már tisztán hallom, amit mond:

– Az én anyuskám mellett nem érhet baj, ő már ilyen... Úgy ám! Az újságok naponta tele vannak vele: a csodálatos hangú énekesnő, Brazília csalogánya! Ez nem akármilyen! Ahol csak megjelenik, mindenki boldog pofát vág, és hanyatt-homlok rohan, hogy teljesítse senhora Degaldado bármilyen szeszélyét! Nevetséges, de így van... Csak egy szót kell szólania, és a kikötőben a tartományi kormányzó fogad téged. Akarod? Vagy inkább akarod az államelnököt?

– Jobb lesz, ha az apám fogad – felelem. – Jacques, szólj a kapitánynak. Anyám és a megsebesült Erzsi a dzsungelben maradt. Egy viskóban, a tűzrakás mellett... Meg kell őket menteni... Van ezen a hajón rádióállomás?

Jacques felugrik.

– Azonnal, sietek!

Egy fél óra múlva a kapitány sürgős táviratot diktál a rádiósnak. A távirat az apámnak szól, Perába, továbbá Harmio kikötő főnökének.

...Több tucat állomás vette ezt a táviratot, így értesült a világ először a dzsungelbeli városról. Az újságírók ezt a nevet adták neki: „Zöld útvesztő.”

Később Vörös Nyúl elmesélte nekem, hogyan került arra a hajóra.

Senhora Degaldado előzőleg Bolíviában és Paraguayban járt hangversenykörúton. Néhány napra szabaddá tette magát, és Seni-Moróba utazott, Perába, hogy meglátogassa a fiát. Ott értesült azokról a különös eseményekről, amelyek, mint derült égből a villámcsapás, úgy zúdultak nemrég nővérének rezidenciájára. Az énekesnő úgy megrémült, hogy egy percig sem akarta tovább otthagyni a fiát, hanem elhatározta, hogy azonnal hazaviszi Rio de Janeiróba. A menetrendszerű repülőgépnél azonban csak egy héttel később kellett Perából indulnia, senhora Degaldado viszont nem akart várni, ideje is szűken volt. Felültek tehát a Harmio felé induló hajóra. Útjuk második napján történt, hogy Jacques az anyjával a vászonfedél alatt hűsölt, amikor egy göndör hajú matróz, kezével a levegőbe mutatva, kiáltozni kezdett:

„Ember!... Egy ember esik le az égből!”

Jacques odanézett, és – megesküszik rá, hogy rögtön megismert engem.

...Szárnyak halk süvítése arra készítetett, hogy felfelé fordítsam a fejemet. Egy fekete-sárga repülőgép suhant el a strand fölött, majd nem messze tőlünk leszállt. A légitaxiból Szinicia professzor kászálódott ki. Megállt, körülnézett, és a part felé indult. Mosolyogtam magamban. Csak hadd keressen! A főnyen tömegestül hevernek a napbarnított testek – egyik olyan, mint a másik.

A professzor feloldotta napirendem minden tilalmát. Az előző hónap végén, ígéretéhez híven, végre kitette a szűrőmet a szobából. Már alig vártam azt a napot, szörnyen untatott az egyedüllét. Anyám minden reggel az intézetébe siet, folyton új meg új kísérletek várják. Erzsivel is csak ritkán találkozhattam, sokáig feküdt a kórházban. A fiúkat – iskolatársaimat – nem engedték hozzám. Csupán a tv-adások hoztak változatosságot az életembe. Bekapcsoltam a képernyőt, válogattam a különféle programok között, különösen arra vigyáztam, hogy ne mulasszam el a reggeli híradót, amely a világ eseményeiről szóló rövid riportokból áll.

Egyszer az édesapámat pillantottam meg a képernyőn. Egy pillanatig őserdei panorama látszott, majd a felvevőgép lencséje a madártávlatból lefelé irányult és a földnek egy növényzettől mentes területét mutatta. Valami építmény körül emberek sürgölődtek, emelődaruk karját láttam, amint hatalmas vázakat emelnek a magasba. Egy csoportban apámat fedeztem föl. Éppen mondott valamit egy sovány öregembernek, akit szintén rögtön felismertem. Vagy elfelejthettem-e a kedves jó Catultecét?... Az öreg indiánnak mintegy sötét tölgyfából faragott profilja meg apám lobogó üstöke csak néhány pillanatig látszott a képen, mialatt a bemondó néhány szót szól a dzsungel világaról, amelynek mérhetetlen természeti kincseit rövidesen ki fogják aknázni az emberek javára. Hogy a két ismerős alakot kik vették körül, azt már nem sikerült szemügyre vennem, mert a képernyőn más felvétel jelent meg: a Föld–Mars űrhajóállomás részleteire került sor.

Már teljesen egészségesnek éreztem magam, s erre többször föl is hívtam Szinicia professzor figyelmét. „Elismerem, elismerem! – felelte a professzor. – A bordáid összenőttek, és minden egyéb is már megközelíti a normális állapotot. Közeledik az utolsó konzílium, még egyszer megmutatlak az orvostudomány nagyjainak, és aztán – sicc ki a szobából!”

A jó professzor! Azt hitte, hogy valóban hiszek az ő gyermekéteg áltatásainak. A bordáim... Mintha egy magamfajta fickónak olyan sok kellene ahhoz, hogy a bordáim összenőjenek holmi kis repedések! Hiszen ennyi idő alatt még Erzi is teljesen talpra állt. Én azonban tudtam, hogy más aggasztja a professzort: addig nem akart elbocsátani engem a megfigyelése és

védelme alól, amíg véglegesen meg nem győződött róla, hogy a csaregyökér egyszer s mindenkorra kiirtotta szervezetemből az LSD-preparátum hatását.

Tudtam ezt, de hallgattam róla.

Erzsi kiszaladt a vízből, megpillantotta Szinicja professzort, és lekapva gumisapkáját, azzal integetett feléje.

– No lám, itt van mind a kettő, akit keresek! Nos, dzsungellakók, futás a repülőgéphez!

– Mi történt, Volodimir Sztepanovics? Engedje legalább, hogy a homokot lemossam magamról. Talán megint egy „utolsó” konzílium?

Beugrottam a vízbe. Szinicja professor azonban nem hagyott sokáig lubickolni. Erzsi már felöltözve állt mellette. Kíváncsi voltam, miért lett ránk olyan hirtelen szüksége...

Csak hogy nehéz volt megtudni tőle valamit. A professor csak titokzatosan mosolygott, mialatt a légitaxi ajtaját becsukta.

A gép könnyed lendületet vett, elsuhanjunk a strand fölött. A szárnyak városunk utcái, a teraszok tarka virágoskertjei fölött úsztak el. Iskolánk tetején kékbe és fehérbe öltözött alakok cikáztak: az iskolai röplabda-válogatott tartott edzést. Más alkalommal legalább egy pillanatra kikötöttem volna az iskolai légitaxi parkolón, hogy néhány szót váltsak a fiúkkal, most azonban Szinicja professor ült a kormányon, és úgy tett, mintha nem venné észre a labda és a fiúk felé vetett pillantásaimat. A „pillangó” megkerülte az Ifjúság Palotájának tornyát, s könnyedén leereszkedett házunk rugalmas fedelére.

A professor elhaladt az én szobám ajtaja előtt, s arcán továbbra is a titokzatos mosollyal apám dolgozószobája felé ment. „Megérkezett apám!” – vilant belém az örömteli gondolat, de Erzsi elémbé vágott.

– Zoltán! – kiáltotta, és máris ott csüngött egy tagba szakadt, magas fiatalember nyakában. A kislány lobogó fűrtjei mögül Csanády mosolygott reám.

A napozóterasz cseresznyefái alatt ültünk, ittuk a kávékat, amelyet Erzsi főzött nekünk. A kis porcelán csésze olyan volt Csanády kezében, mint egy gyűszű, két ujjával fogta óvatosan.

Röviddel azelőtt megpróbáltam beszélni az édesanyámmal, hogy közöljem vele a vendég érkezését. Felhívtam az intézetet, de a képernyőn egy zordnak látszó, szakállas bácsika jelent meg, fel sem nézett írásából, így morogta: „Okszana Petrovna egy órával ezelőtt Szevasztopolba repült. Estére tér vissza. Mit mondjak neki?” Aztán felpillantva, meglátott engem, és váratlanul csengő, fiatal hangon kiáltott rám: „Te vagy, Ihor? Ugye, te vagy az? Várj csak, ne kapcsolj szét, meg akarom kérdezni tőled...” Savanyú képet vágtam, és kikapcsoltam a készüléket. Úgyis tudom, mit akart kérdezni.

– Sebaj, estig majd pótoljuk a háziasszonyt – nyugtatott meg a professor. – Meg aztán vendégünknek ki is kell pihennie az utazás fáradalmait.

Csanády legyintett.

– Ugyan, professor, miféle fáradságot okozhat az, ha az ember Budapestről ide repül? Jóformán körül se nézhettem, és máris itt voltam a maguk légitaxijében.

– No de tegnap meg tegnapelőtt jóval többet tett meg, mint ezt az ezer kilométerecskét – mondta a professor.

Csanády őszintén csodálkozott.

– Hát ez rá van írva az arcomra? – kérdezte.

– Nézze, kedves felügyelőm, a következtetés nemcsak az önök szolgálatának a kötelessége – felelte mosolyogva a professor. – Az orvostudomány is ki tud kombinálni egyet-mást. Önnek pontosan az arcára van írva, hogy majdnem egy teljes napi légi utazás áll a háta mögött.

Csanády tréfásan a magasba emelte mindkét kezét.

– Megadom magam, megadom magam! De valóban nem vagyok fáradt. Ihor meg, úgy látom, már tükön ül, hogy komoly diskurzusba kezdjünk. Nem igaz, Ihor?

– De bizony úgy van. Az ön segítségével nélkül sok mindent nem látok egészen tisztán. Mi történt Larsennal, a misszionáriussal? Amikor én Harmio kikötőjében egy angol riporternak beszéltem Larsen eltűnéséről meg arról, hogy milyen szállítmányt vitt magával, az a riporter rémületében dadogni kezdett. Másnap pedig a külföldi sajtó valóságos pánikba esett. Aztán egyszerre csak megjelent a félhivatalos közlemény: „Doktor Vovcsenko fiának bejelentése a baktériumokat tartalmazó konténerről, amelyet ismeretlen helyre szállítottak, megfelel a valóságnak, de ijedségre nincs semmi ok.” Hogy lehet ez?

– Seni-Moro kormányának közleménye helyes volt – szólt Csanády bólintva. – Hogy azonban az eseményeket egyetlen láncolatban foglalhassam össze, ahhoz kissé vissza kell mennünk az előzményekig.

...Az után, hogy te meg Erzsi eltűntetek, a Perában megjelenő újság rövid hírt közölt egy helikopter felrobbanásáról, ami a mocsárvidék dzsungeljei fölött történt. A hírben rólad is szó volt. Nos, ez adta kezünkbe a fonalat... Pontosabban: annak második szálát – folytatta Csanády –, mert egy szálunk már volt: ez valamivel korábban vezetett Larsenhez, akkor, amikor a Vachuayo bal partján a vadászok megtalálták a halálra sebzett indián fiatalembert. A nevét te mondtad meg az újságíróknak: Csulpáa, a Villámszem. Bátor fiú volt. Több mint háromszáz mérföldnyi utat megtenni a dzsungelben: igazi hőstett... A haldokló Csulpáa valamivel többet mondott el annál, amit utóbb az újság közölt. Ahhoz ugyan már nem volt ereje, hogy elmondja, honnan érkezett, kiknek a karmából szabadult meg, de életének utolsó perceiben még tudott beszélni egy fehér emberről, aki alacsony termetű, és vágás van a fülén. Elmondta Csulpáa, hogy ezzel az emberrel az erdőben találkozott, az álnokul megtámadta, és egy súlyos tárgyjal fejbe verte. A perai rendőrség persze nem hozta nyilvánosságra az indiánnak ezt a közlését, nehogy a gyilkost óvatossá tegye. A Csulpáa által közölt ismertető jelek hamarosan a tettes nyomára vezettek: nyilvánvaló lett, hogy nem más, mint Hugo Larsen.

Nekem jó kapcsolataim voltak az ottani rendőrséghez, és információt kaptam a gyanús alakról, aki misszionáriusnak adta ki magát. És éppen ekkor, váratlanul éppen ettől a Larsentől érkezett rádiógram a helikopter tragikus pusztulásáról. A körülményeknek ez a találkozása elővigyázatosságra intett. Megállapodtam a rendőrséggel, hogy Larsent egyelőre ne csípjék nyakon. Inkább a nyomába kell szegődni, hogy meg lehessen állapítani, kikkel áll kapcsolatban. Egyszóval: csapdát állítottunk fel a protestáns misszió körül. Ebben sok segítséget kaptunk az indiánoktól, akik már régóta nem kedvelték Larsent.

Eleinte a misszionárius semmivel sem árulta el magát. Szép csöndben csücsült mocsárparti házában, villanynaszádja ritkán jelent meg a Vachuayón. Egy szép napon azonban jelentést kaptam: a misszió háza mellett késő este egy Kolibri típusú mikro villanygép szállt le, felvette Larsent, és eltűnt. Éjfél körül aztán a gép visszatért, lerakta a misszionáriust, majd ismét eltűnt nyugati irányban. Ma már tudjuk, hogy ez a látogatás egyike volt azoknak a rendszeres utaknak, amelyeket Brenndorfnek ez az ügynöke tett a fasiszták viperafélszékében. Akkor azonban persze ezt még nem tudtuk.

Néhány nappal később újabb jelentés érkezett. A misszionárius jegyet váltott egy utasszállító gépre, amely az Egyesült Államok felé indult. Seni-morói kollégám ezután ugyanarra a gépre szállt fel.

Hogy miként utaztak, ez nem érdekes, csupán annyit kell elmondanom, hogy egy észak-amerikai kisvárosba érkeztek meg. E városban semmi különösebb látnivaló nincsen, de... zsúfolva van katonákkal, tisztekkel, nagy hadirepülő-bázis.

Larsen azonnal kiszemelt magának egy fiatal őrnagyot, a szuperszonikus rakétahordozók egyik osztagának parancsnokát. Az állítólagos misszionárius ott világcsavargó tengerésznek adta ki magát, aki két marokkal szórja a pénzt, s mintegy véletlenül, egy kávéházban megismerkedett a repülőtiszttel. Néhány alkalommal késő estig ültek együtt a whiskypalack mellett, beszélgetésbe merülve. Larsennek megvolt a terve, e szerint dolgozta meg az amerikai

tisztet.

S elismeréssel kell adóznunk Jim Kettleynak – így hívják az őrnagyot –: becsületes embernek bizonyult. Egy alkalommal, miután a misszionárius hazatért a szállodájába, a kollégám megismerkedett Kettlelyvel, és őszinte beszélgetésre bírta rá, két helybeli rendőr jelenlétében. Hát ez aztán nagyon érdekes beszélgetés volt!...

Csanády Zoltán szeme vidáman felvillant. További elbeszéléséből megtudtuk, hogy a repülőtiszt és a rendőrök közt körülbelül az alábbi párbeszéd folyt le:

– Kettlely őrnagy, hajlandó volna-e elmondani nekünk, hogy miről is beszélgetett új barátjával?

– A barátommal?... Hm! No, hát olyan barát ez, hogy a legszívesebben nemsokára szétverném a pofáját.

– De miért csak nemsokára? Önt senki sem akadályozta meg abban, hogy ezt akár már a mai napon megtegye.

– Azt már nem! Előbb látni akarom azt a kis csinos emléktárgyat, amit a markomba fog nyomni ez az alak.

– Megállapodtak vele valamiben?

– Persze hogy megállapodtunk. Megmondtam neki hogy húszezerért nemcsak egy vacak ceruzát vagyok hajlandó kidobni a gépemből a levegőben, hanem akár őt magát is.

– Nagyon sajnáljuk, Mr. Kettlely, de most az egyszer elmarad a bokszeccs.

– Szóval így állunk ezzel az alakkal... No, sebjaj, fiúk! Térjünk a tárgyra. Tudják meg, miféle ajánlattal fordult hozzám a vágott fülű haspók. Maguk a legjobbkor érkeztek. Valami búzlótt ebben a dologban.

– És Kettlely őrnagy – folytatta a történetet Csanády –, elmondta, hogy a tekintélyes összeget milyen furcsa szívességért ajánlották fel neki. Rakétahordozójának az augusztus 10-éről 11-ére virradó éjszakán a szokásos órjáratú repülésre kellett indulnia, s a kért szívesség az lett volna, hogy Kettlely, mintegy tévedésből, eltérjen az útirányából, és behatoljon a Szovjetunió légiterébe, s ott, a szovjet határvidék fölött rakétahordozójából ki kellett volna dobnia egy apró kis tárgyat, amely nem nagyobb, mint egy közönséges ceruza vagy töltőtoll. Ennyi lett volna az egész. És azt a bizonyos emléktárgyat egy húszezer dolláros csekk kíséretében a felszállást megelőző napon vette volna át Larsentól.

Itt Csanády Zoltán egy pillanatra elhallgatott. Szinícja professzor komor arccal, feszülten figyelt. Erzsi pedig tágra nyílt szemmel nézett az unokabátyjára.

– Csak nem a konténer?... – tört ki belőlem a kérdés.

– De bizony az. És benne az Sz-17 baktérium – felelte Csanády, és bólintott.

– És nem nagyobb, mint egy ceruza... Pedig én azt hittem, hogy a konténer... olyasvalami...

– Közönséges fémkapszula, amely felnyílik, midőn földhöz ütődik. Ártatlan kis henger, akár a markába szoríthatja vagy zsebre vághatja az ember... Te, Ihor, jobban tudod, mint mi, hogyan alakult meg a fasiszták viperafészkében az összeesküvők csoportja, és hogyan szerették volna siettetni Brenndorf embertelen terveinek végrehajtását. Minket azonban akkor váratlanul ért Kettlely vallomása. Az állítólagos misszionáriuson már rajta tartottuk a szemünket, tudtuk, hogy nem közönséges gonosztevő. Miután befejezte az őrnaggal folytatott megbeszéléseit, azonnal visszaindult a Vachuayo partjára. Visszatérése után elfogtunk egy rejtjeles üzenetet, amelyet az ő rádióállomása küldött ismeretlen címzettnek. Az üzenet így szólt: „A madár a fára szállhat.” Mint előzőleg is, egy Kolibri gép a misszió közelében felvette Larsent, majd eltűnt a ködben. Az ilyen gépeket nem hosszú utakra gyártják, tehát nem lehetett kétséges, hogy a Kolibri Lasennal valahol Seni-Moro erdeiben fog leszállni.

Csak egy lehetőségünk maradt: megvárni, amíg a gép újra megjelenik az őserdő fölött. Hiszen Larsennak elő kellett jönnie az erdőből, ha rejtélyes „emléktárgyat” el akarta vinni az amerikai légibázisra. A Jim Kettlelyvel megbeszélte találkozásáig már csak három nap volt

hátra. A menetrendszerű gép az Egyesült Államokba másnap indult Harmio kikötőből. Ha a misszionárius lekési ezt a gépet, akkor a legközelebbire egy hétig kell várnia.

Seni-Moro állam légiereje éjjel-nappal felderítő repüléseket végzett a dzsungel felett.

A pilótákat figyelmeztették: semmiképp se tartóztassák fel a Kolibrit, csak állapítsák meg, melyik négyzet felé tart, de hagyják repülni a „madárkát”. Ki sejthette azt, hogy Larsen gépét egy ismeretlen repülőgép fogja üldözőbe venni? Két vadászgép pilótáinak azonban volt annyi lélekjelenlétük, hogy az utolsó pillanatban megtámadják és lelőjék a Kondort. Ma már jól tudjuk, mi történt volna, ha elvesztik a fejüket.

Larsen hajnalban titokban leszállt a Kolibrival valahol Harmio kikötő közelében. Néhány órával később pedig már a menetrendszerű gépbe szállt be. Ezután Seni-Moro állam elnöke parancsot adott, hogy minden olyan repülőgépet, amelyen nincs felségjel, le kell lőni, amint megjelenik az ország területe felett.

– Tapasztaltuk Erzsivel meg édesanyámmal a saját bőrünkön – szoltam közbe. – Annak a villanyrepülőgépnek, amelyet sikerült a hatalmunkba kerítenünk, szintén nem volt felségjele.

– Seni-Moro pilótáit alig érheti szemrehányás. Ok csak végrehajtották a parancsot. Örülni kell, hogy így megúsztátok a kalandot. Sokkal rosszabbul is történhetett volna.

Ehhez nekem is volt hozzátennivalóm:

– Amikor engem Harmióból Perába szállítottak, alkalmam volt beszélni azzal a pilótával, aki lőtte a gépünket. Szinte könnyezett bánatában, és hosszasan mentegőzött. Később ugyanez a pilóta volt az, aki először vette észre a dzsungel felett a tűzrakás füstjét, és ő közölte annak a helynek a koordinátáit, ahol édesanyámat és Erzsit hátrahagytam... No de mi történt azután Larsennal?

Csanády összeráncolta a homlokát. Cigaretája után nyúlt.

– Akkor semmi váratlan sem történt velem. Repülőgépen megérkezett az Egyesült Államokba, találkozott Kettley őrnaggyal, átadta neki a csekket és a baktériumokkal teli kapszulát, majd ugyanott, még a kávéházban meg is bilincseltek egy indián meggyilkolásának gyanúja alapján. Hugo Larsen végleges leleplezése később történt, amikor már Alaszka állam szövetségi börtönének volt a foglya. Addigra szakértők vizsgálták meg a kapszula tartalmát. A vizsgálatok eredménye szerint az Sz-17 egy azelőtt nem ismert, mesterségesen előállított fehérjevegyület, amely genetikusan minden élő megsemmisítésére lett „beprogramozva”. Most egész tudóscsoport foglalkozik Otto Brenndorf föld alatti laboratóriumának iszonyú termékével. Közölték, hogy Larsen kapszuláját ártalmatlanná tették, de elébe akarnak vágni minden esetleges meglepetésnek, és ezért megbízható védelmet dolgoztak ki a baktérium ellen. Genetikus kódját önmegsemmisítésre programozták át, tehát az Sz-17 már létrejöttének pillanatában el kell hogy pusztuljon.

– A kapszula megsemmisült, és Larsen szintén... Különös história – dünnyögte Sziniczja professzor.

– Larsen csak jelentéktelen figura volt a hitlerista ivadékok bandájában – szolt Csanády. – Akadt azonban, akinek még az ilyen tanú is terhére volt. A „misszionárius”-t a rács mögött hirtelen halál érte utol, és fennáll a gyanú, hogy meggyilkolták. Alaszka állam hatóságai biztosítottak bennünket, hogy folyik az ügyben a vizsgálat. De nem nagyon hiszem, hogy érdekük lenne az igazság teljes felderítése. Az óceánon túl, sajnos, nemcsak Jim Kettleyhez hasonló emberek élnek. Brenndorf viperafészke nem jöhetett létre önmagától, a kalandoroknak segített valaki berendezni azt és fenntartani. Ezért nem csoda az sem, hogy az ilyen „valakik” most szeretnék eltussolni az egész ügyet. S ezért van az, kedves professzorom, hogy az ilyen nyughatatlan emberek, mint én, kénytelenek vállalni a több tízezer mérföldes utazások fáradalmait. – Csanády most felém fordulva mondta: – Nos hát, Ihor, talán sétálhatnánk egy kicsit a városokban. Apád azt állítja, hogy ez a ti városotok csodálatosan szép, különösen ebben az évszakban. Neked mi a véleményed erről, húgocskám?

– Én itt olyan jól érzem magam! Csodálatos ez a város! – mondta lelkesen Erzsi.

Hálás pillantást vetettem feléje.

Egy fél órával ezelőtt érkeztünk vissza a repülőtérre: édesanyám, Szinicja professzor meg én. Erzsit és Csanády Zoltánt kísértük el, a hazájukba repültek, Magyarországra.

Kissé szomorkodom. A nyitott ablakban állok, az esti égboltot sötétkék szín önti el. Nem látom odafönt a Dél Keresztjét, azt a csillagképet, amely a távoli dzsungel fölött ragyog.

A dzsungel...

Merre jársz te most, Zahbi, fekete hajú óriás, a galuk és cajaók vezére, merre járhatok, barátom? Hová vezetted azokat az embereket, akik annyi sok szenvedésen mentek keresztül?

A ti utatok a határtalan erdők ősvadonába vezet...

Vajon mikor találkozunk ismét?...

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós
A szöveghűséget ellenőrizte: Sándor Judit
Műszaki vezető: Gonda Pál. Képszerkesztő: Marosi Gyöngyi
Műszaki szerkesztő: Simon Zoltán
39 800 példány, 12 (A/5) ív, MSZ 5601–59
IF 2000 – e – 7577

Анатолий Алексеевич Стась
ЗЕЛЕНАЯ ЗАПАДНЯ
Фантастическая повесть
(на венгерском языке)
Перевод Дьердя Радо
Перевод проверила Юдита Шандор
Ответственный редактор Миклош Ронасеги
Художник Ласло Миклошович
Совместное издание молодежного издательства им. Мора Ференца (Будапешт, ВНР) и
издательства «Карпати» (Ужгород, УССР).
Зак. 1571. Бумага № 2. Формат 84×108¹/₉₂.
Печатн. л. 6,75.
Усл.-печатн. л. 11,34. Изд. л. 9,33.
Тираж 42 000. Цена 84 коп.
Отпечатано с матриц типографии им. Кошута (Будапешт, ВНР)
на Киевской книжной фабрике республиканского производственного объединения
«Поліграфкнига» Госкомиздата УССР, г. Киев, ул. Воровского, 24.